

รายงานผลงานเรื่องเติมการทดลองที่สิ้นสุด

1. ชุดโครงการ วิจัยและพัฒนาการคุ้มครองพันธุ์พืช
2. โครงการวิจัย ศึกษาและพัฒนาการคุ้มครองพันธุ์พืชตามแผนปฏิบัติการประชาคมอาเซียน
3. ชื่อการทดลอง พัฒนาหลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสอบพันธุ์กล้วยไม้สกุลหวาย
4. คณะผู้ดำเนินการ

หัวหน้าการทดลอง	นางสาวรุ่งทิวา ธนาธาตุ	สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช
ผู้ร่วมงาน	นางเบญจวรรณ จำรูญพงษ์	สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช
	นางสาววาสนา มั่งคั่ง	สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช
	นางสาวยุวลักษณ์ ผายดี	สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช

5.

บทคัดย่อ

หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์กล้วยไม้สกุลหวายของไทย ใช้มาระยะเวลาหนึ่งแล้วโดยยังไม่มี การปรับปรุงแก้ไข ซึ่งไม่สามารถใช้ตรวจสอบพันธุ์พืชที่นำม้ายื่นขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากปรากฏลักษณะใหม่เพิ่มขึ้นมา ประกอบกับมีความแตกต่างจากหลักเกณฑ์ฯ ของสหภาพระหว่างประเทศ ด้านการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (UPOV) และกลุ่มประเทศอาเซียนและประเทศต่างๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องของจำนวนลักษณะที่นำมาใช้ ซึ่ง UPOV ใช้ลักษณะทางสัณฐานวิทยา สำหรับตรวจสอบพันธุ์กล้วยไม้ สกุลหวาย จำนวน 98 ลักษณะ ประเทศมาเลเซียใช้ จำนวน 99 ลักษณะ ประเทศสิงคโปร์ใช้ 128 ลักษณะ ส่วน ประเทศไทยใช้ จำนวน 117 ลักษณะ ซึ่งหลักเกณฑ์ฯ ของประเทศในกลุ่มอาเซียนส่วนใหญ่ ประยุกต์มาจาก สหภาพระหว่างประเทศด้านการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ เห็นได้ว่าหลักเกณฑ์ฯ ของประเทศไทยมีจำนวนลักษณะที่ แตกต่างจากของ UPOV และประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ประกอบกับการร่างหลักเกณฑ์ฯ พืชดังกล่าว ของกลุ่ม ประเทศอาเซียนยังไม่เคยพิจารณาจัดทำร่วมกันมาก่อน ดังนั้นหลักเกณฑ์ฯ ของพืชดังกล่าว ในกลุ่มประเทศ อาเซียนน่าจะมีความแตกต่างกัน ซึ่งการพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์กล้วยไม้สกุลหวายได้ศึกษา หลักเกณฑ์การตรวจสอบของประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และของ UPOV และศึกษาเพิ่มเติมจากพันธุ์กล้วยไม้สกุล หวายที่มีอยู่ในประเทศไทย แล้วกร่างหลักเกณฑ์ฯ ขึ้นมาใหม่ มีการประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านกล้วยไม้สกุลหวายจำนวน 2 ครั้ง จนได้ร่างหลักเกณฑ์การตรวจสอบกล้วยไม้สกุลหวายซึ่ง ประกอบด้วยขั้นตอนและวิธีการตรวจสอบ การประเมินผล และมีลักษณะทางสัณฐานวิทยาที่ใช้ในการจำแนก ความแตกต่างระหว่างพันธุ์ จำนวน 124 ลักษณะ และจากการนำหลักเกณฑ์ฯ ดังกล่าวไปทดสอบใช้พบว่าสามารถใช้จำแนกความแตกต่างระหว่างพันธุ์กล้วยไม้สกุลหวายได้ นอกจากนั้นยังได้จัดทำคู่มือการตรวจสอบลักษณะ ประจำพันธุ์กล้วยไม้สกุลหวาย สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ นักปรับปรุงพันธุ์พืช นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้อง ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์กล้วยไม้ สกุลหวายฉบับใหม่ จะนำไปประกาศใช้เป็นระเบียบแทนฉบับเดิมต่อไป

บทนำ

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community : AC) เริ่มดำเนินการในปี 2558 โดยอาเซียนได้จัดทำแผนงานเพื่อขับเคลื่อน (ASEAN Roadmap) ซึ่งในส่วนของ AEC มีวัตถุประสงค์ 4 ด้าน ซึ่งประเด็นด้านสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา อยู่ภายใต้กิจกรรมการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันประเทศในภูมิภาคอาเซียนยังเป็นภาคีสมาชิกรายการการค้าโลก ซึ่งต้องปฏิบัติตามความตกลงทริพส์ที่กำหนดหลักการว่าประเทศสมาชิกต้องให้ความคุ้มครองแก่พันธบัตรหรือ ระบบกฎหมายเฉพาะที่มีประสิทธิภาพหรือทั้งสองระบบร่วมกัน ดังนั้นประเทศภูมิภาคอาเซียนจึงต้องมีการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองพันธบัตร ซึ่งประเทศไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ลาว เลือกรับใช้ระบบกฎหมายเฉพาะที่มีประสิทธิภาพ ส่วนเวียดนาม และสิงคโปร์ เป็นภาคีสมาชิกสหภาพระหว่างประเทศด้านการคุ้มครองพันธบัตรใหม่

จากการที่ประเทศในภูมิภาคอาเซียนเลือกบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองพันธบัตรที่มีความเหมาะสมของตนเอง ทำให้การดำเนินงานด้านการคุ้มครองพันธบัตรใหม่ มีมาตรฐานที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะขั้นตอนการตรวจสอบพันธบัตรที่ยื่นขอจดทะเบียนเป็นพันธบัตรใหม่ด้วยวิธีการปลูกตรวจสอบนั้น แต่ละประเทศใช้หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธบัตร ที่ได้จัดทำขึ้นมาเอง หรือปรับปรุง/ใช้ของสหภาพระหว่างประเทศด้านการคุ้มครองพันธบัตรใหม่ เป็นแนวทางสำหรับการตรวจสอบ ซึ่งถือปฏิบัติต่างกันไป จึงทำให้ผลการตรวจสอบที่ได้ไม่อยู่บนพื้นฐานเดียวกัน ไม่สามารถใช้อ้างอิงหรือเทียบเคียงกันได้ ซึ่งประเทศกลุ่มอาเซียนได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้ร่วมมือกันเพื่อจัดทำหลักเกณฑ์ ที่ใช้ตรวจสอบพันธบัตรที่ยื่นขอจดทะเบียนเป็นพันธบัตรใหม่ ฉบับกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อใช้เป็นแนวทางการตรวจสอบให้เป็นไปทิศทางเดียวกัน ทำให้ผลการตรวจสอบอยู่ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน ใช้เทียบเคียงกันได้ ซึ่งถือว่าการเตรียมความพร้อม เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอาจมีข้อตกลงให้ใช้ผลการตรวจสอบร่วมกันได้ ทำให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายตามมา กอปร ประเทศไทยได้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธบัตรกล้วยไม้สกุลหวาย เป็นระยะเวลาหนึ่งโดยไม่เคยมีการปรับปรุงเลย พบว่าหลักเกณฑ์ฯ ใช้เป็นแนวทางตรวจสอบพันธบัตรที่ยื่นขอจดทะเบียนพืชได้อย่างมีข้อจำกัด จึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักเกณฑ์ฯ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

อีกทั้งการตรวจสอบพันธบัตร ที่มีผู้ยื่นขอจดทะเบียนเป็นพันธบัตรใหม่ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธบัตร พ.ศ. 2542 เป็นภารกิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ สำนักคุ้มครองพันธบัตร กรมวิชาการเกษตร ซึ่งจะต้องใช้หลักเกณฑ์ฯ ที่จัดทำขึ้นใหม่หรือหลักเกณฑ์ที่พัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ สำหรับการดำเนินการตรวจสอบพันธบัตรดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลความจำเป็นดังกล่าว จึงต้องดำเนินโครงการวิจัยศึกษาและพัฒนาการคุ้มครองพันธบัตรตามแผนปฏิบัติการประชาคมอาเซียน เพื่อพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธบัตรกล้วยไม้สกุลหวาย ให้สามารถนำไปใช้ตรวจสอบพันธบัตรกล้วยไม้สกุลหวาย ที่ยื่นขอจดทะเบียนเป็นพันธบัตรใหม่ของกลุ่มประเทศภูมิภาคอาเซียน ให้อยู่ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน และเป็นการดำเนินงานสอดคล้องการปฏิบัติตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อีกด้วย

กล้วยไม้ นับเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญพืชหนึ่งซึ่งได้รับการสนับสนุนให้มีการส่งออก มีมูลค่าการส่งออกนับพันล้านบาทต่อปี และเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยเฉพาะกล้วยไม้ตัดดอกสกุลหวาย ปัจจุบันได้ขยายตัวเป็นอย่างมากทั้ง

ปริมาณและมูลค่าการส่งออก ในด้านการปรับปรุงพันธุ์กล้วยไม้พันธุ์ใหม่ในภาคเอกชนปัจจุบันได้พัฒนาไปมาก มีความหลากหลายสายพันธุ์และเป็นที่ยอมรับของตลาดการค้ากล้วยไม้ทั่วโลก (สถาบันวิจัยพืชสวน, 2548)

กล้วยไม้สกุลหวาย (*Dendrobium*) เป็นสกุลใหญ่ที่สุดในวงศ์กล้วยไม้ (Orchidaceae) มีถิ่นกำเนิดในเขตร้อนของภูมิภาคเอเชีย และในเขตร้อนแถบมหาสมุทรแปซิฟิก ที่มีระบบรากกึ่งอากาศ (semi-epiphyte) และมีการเจริญเติบโตประเภทแตกกอ (sympodial) ลักษณะการเจริญเติบโต มีการเจริญเติบโตดีกว่าต้นกล้วยไม้ชนิดอื่น ๆ แตกหน่อ 2-3 หน่อ/ปี ปกติเกิด 1 หน่อ/ลำ หากสภาพแวดล้อมเหมาะสมอาจเกิดได้ 2 หน่อ/ลำ ลำมีการเจริญเติบโตเต็มที่ 3-6 เดือน เมื่อสุดลำจะออกดอก 1-3 ช่อ จากตาที่ปลายลำ และตาข้อที่ถัดลงมา ช่อดอกมีอายุ 45-60 วัน บาน $\frac{3}{4}$ ของช่อก็เก็บเกี่ยวได้ แต่ละลำจะผลิตดอกได้ 5-15 ช่อ ขึ้นอยู่กับขนาดและความสมบูรณ์ของต้น (จิตรพรพรรณ, 2537)

กล้วยไม้ลูกผสมสกุลหวายเกิดจากการผสมข้ามชนิดจากกล้วยไม้ป่า ที่มีแหล่งกำเนิดอยู่ในแถบร้อนของประเทศออสเตรเลีย อินโดนีเซีย และปาปัวนิวกินี เช่น หวายฟาแลนนอปซิส (*Den. phalaenopsis*) หวายสเตรติโอเทส (*Den. stratiotes*) หวายกูตไธ (*Den. gouldii*) และหวายชูเลอร์ (*Den. schulleri*) ฯลฯ เนื่องจากการผสมข้ามระหว่างชนิดของกล้วยไม้ในสกุลนี้ทำให้ได้กล้วยไม้ลูกผสมที่มีลักษณะแตกต่างกันไปจากเดิม มีความหลากหลายในเรื่องฟอร์มของดอก ขนาด และสีดอก

การพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์กล้วยไม้สกุลหวาย สำหรับใช้เป็นแนวทางการตรวจสอบพันธุ์พืช ที่ยื่นขอจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่ ของกลุ่มประเทศอาเซียน ด้วยการปลูกตรวจสอบนั้น ประยุกต์แนวทางการจัดทำหลักเกณฑ์การตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ของสหภาพระหว่างประเทศด้านการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ร่วมกับข้อมูลวิสัยการเจริญเติบโต ลักษณะทางสัณฐานวิทยาของกล้วยไม้สกุลหวายที่ปรากฏทั่วไปของแต่ละประเทศ บูรณาการ ร่วมกันจัดทำโครงร่าง ที่ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักเกณฑ์ฯ กำหนดขอบเขตชนิดพืช โดยระบุชื่อวิทยาศาสตร์ ส่วนขยายพันธุ์พืชที่ใช้ปลูกตรวจสอบ ระบุส่วนขยายพันธุ์ที่ต้องส่งและปริมาณ การทดสอบกำหนดแผนการปลูกตรวจสอบ จำนวนครั้งที่ปลูกตรวจสอบ สถานที่ปลูกตรวจสอบ เงื่อนไขที่กำหนด การประเมินความแตกต่าง ความสม่ำเสมอและความคงตัว การจัดกลุ่มพันธุ์ (Grouping of Varieties) เป็นลักษณะที่ใช้ในการเลือกกลุ่ม ลักษณะของพันธุ์ที่ใกล้เคียง ซึ่งเป็นพันธุ์ที่จะใช้ในการปลูกเปรียบเทียบ ควรเป็นลักษณะทางคุณภาพที่ การแสดงออกไม่มีผลกระทบจากสภาพแวดล้อม คำแนะนำเพื่ออธิบาย อักษรย่อ ในตารางแสดงลักษณะ ตารางแสดงลักษณะ อธิบายรายการของแต่ละลักษณะ เพื่อใช้ตรวจสอบความแตกต่าง ความสม่ำเสมอ และความคงตัวของลักษณะ นั้น ซึ่งได้ระบุประเภทของลักษณะที่แสดงออก วิธีประเมิน และตัวอย่างพันธุ์อ้างอิงในแต่ละลักษณะที่แสดงออก คำอธิบายการประเมินลักษณะในตาราง อธิบายถึงตำแหน่ง ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการประเมินลักษณะนั้นๆ เอกสารอ้างอิง และการให้ข้อมูลการปรับปรุงพันธุ์และลักษณะพันธุ์พืชเบื้องต้น สอดคล้องตามเอกสารคำแนะนำการจัดทำหลักเกณฑ์การตรวจสอบพันธุ์พืช ของสหภาพระหว่างประเทศด้านการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (Anon, 2011) โดยประยุกต์ให้เหมาะสม ตามแต่ละประเทศบนพื้นฐานมาตรฐานและหลักคิดเดียวกัน

การคัดเลือกลักษณะที่จะนำมาใช้กำหนดลงในหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืช สหภาพระหว่างประเทศด้านการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ แนะนำการคัดเลือกลักษณะที่จะนำมาใช้ตรวจสอบพันธุ์พืชมีหลักเกณฑ์

คัดเลือกคือ ลักษณะการแสดงออกของลักษณะนั้นๆ ต้องเป็นลักษณะตามพันธุกรรม (genotype) หรือการรวมตัวกันตามลักษณะพันธุกรรม ลักษณะที่แสดงออกต้องแสดงออกที่มีความคงตัว และแสดงซ้ำๆ ได้กับสิ่งแวดล้อมหนึ่งๆ ลักษณะนั้นแสดงความแปรปรวนระหว่างพันธุ์ให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน ลักษณะที่แสดงลักษณะที่บ่งชี้ชัดและให้คำจำกัดความที่ชัดเจนได้ ลักษณะต้องแสดงออกถึงความสม่ำเสมอ ลักษณะต้องแสดงออกถึงความคงตัว (Anon, 2002)

หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์กล้วยไม้สกุลหวายที่กรมวิชาการเกษตร ได้ประกาศไว้ดังกล่าว ใช้มาระยะเวลาหนึ่งแล้วโดยยังไม่มีมีการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งไม่สามารถใช้ตรวจสอบพันธุ์พืชที่นำมายื่นขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ในช่วงหลังๆ ที่ปรากฏลักษณะใหม่เพิ่มขึ้นมา ได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับมีความแตกต่างจากหลักเกณฑ์ฯ ของสหภาพระหว่างประเทศด้านการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ และกลุ่มประเทศอาเซียนและประเทศต่างๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องของจำนวน ลักษณะที่นำมาใช้ และขณะที่สหภาพระหว่างประเทศด้านการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ใช้ลักษณะทางสัณฐานวิทยา สำหรับตรวจสอบพันธุ์กล้วยไม้สกุลหวาย จำนวน 98 ลักษณะ (Anon, 2009) ประเทศมาเลเซียใช้ จำนวน 99 ลักษณะ (Anon, 2008) ประเทศสิงคโปร์ใช้ 128 (Anon, 2014) ลักษณะ ส่วนประเทศไทยใช้ จำนวน 117 ลักษณะ ในการตรวจสอบกล้วยไม้สกุลหวาย ซึ่งหลักเกณฑ์ฯ ของประเทศในกลุ่มอาเซียนส่วนใหญ่ ประยุกต์มาจากสหภาพระหว่างประเทศด้านการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ จากข้อมูลข้างต้น เห็นว่า หลักเกณฑ์ฯ ของประเทศไทยมีจำนวนลักษณะที่แตกต่างจากสหภาพระหว่างประเทศด้านการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ประกอบกับการร่างหลักเกณฑ์ฯ พืชดังกล่าว ของกลุ่มประเทศอาเซียนยังไม่เคยพิจารณาจัดทำร่วมกันมาก่อน ดังนั้นหลักเกณฑ์ฯ ของพืชดังกล่าว ในกลุ่มประเทศอาเซียนน่าจะมีความแตกต่างกัน

อุปกรณ์

1. กล้องถ่ายภาพและอุปกรณ์ถ่ายภาพ
2. ไม้บรรทัด
3. สายวัด
4. เวอร์เนียคาลิเปอร์
5. แผ่นเทียบสี

วิธีการ

1. ศึกษาภาวะเปรียบเทียบเกี่ยวกับการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ระดับชาติและต่างประเทศ ของกล้วยไม้สกุลหวาย
2. ศึกษา สืบค้น รวบรวมข้อมูลแหล่งเพาะปลูกรวบรวมพันธุ์ของกล้วยไม้สกุลหวายแล้วกำหนดใช้เป็นพื้นที่ที่ทำการศึกษา และศึกษา บันทึกข้อมูลลักษณะทางสัณฐานวิทยาของพันธุ์พืช
3. วิเคราะห์ข้อมูล ลักษณะทางสัณฐานวิทยาของพันธุ์พืชที่สำรวจได้ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ ระดับชาติและต่างประเทศ ประกอบคำแนะนำการจัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ แล้วร่างหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ของกล้วยไม้สกุลหวาย

4. ประชุมพิจารณาร่างหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ของกล้วยไม้สกุลหวาย โดยการระดมสมองผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
5. ทดลองใช้ร่างหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ บันทึกข้อมูลลักษณะต่างๆ ของกล้วยไม้สกุลหวายภาคสนามเพื่อระบุพันธุ์อ้างอิง และปรับปรุงแก้ไขร่างหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ ให้มีความถูกต้องยิ่งขึ้น
6. นำข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ของกล้วยไม้สกุลหวายที่ผ่านการทดสอบใช้บันทึกข้อมูลลักษณะต่างๆ แล้ว มาวิเคราะห์
7. ยกร่างคู่มือการตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืชของกล้วยไม้สกุลหวายสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่
8. ทดลองใช้ร่างคู่มือการตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืชของกล้วยไม้สกุลหวายสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ บันทึกข้อมูลลักษณะต่างๆ ของกล้วยไม้สกุลหวายภาคสนาม และปรับปรุงแก้ไขร่างคู่มือฯ ให้มีความถูกต้องยิ่งขึ้น

ระยะเวลาและสถานที่ทดลอง

ระยะเวลา

ระยะเวลา เริ่มต้น ตุลาคม 2558 สิ้นสุด กันยายน 2560

สถานที่ทำการทดลอง

1. สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
2. สวนเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ราชบุรี นครปฐม สมุทรสาคร จันทบุรี ระยองและประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิจัยผลการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ระดับชาติและต่างประเทศ ของกล้วยไม้สกุลหวาย

1.1 ผลการศึกษาข้อกฎหมายและฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1.1.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542

พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 กำหนดให้พันธุ์พืชที่จะได้รับการคุ้มครองเป็นพันธุ์พืชใหม่ ต้องมีคุณสมบัติและองค์ประกอบ ดังนี้

1) มีลักษณะประจำพันธุ์แตกต่างจากพันธุ์อื่น (Distinctness) กล่าวคือ มีความแตกต่างจากพันธุ์พืชอื่นที่ปรากฏอยู่ในวันยื่นขอจดทะเบียน โดยความแตกต่างนั้นเกี่ยวข้องกับลักษณะที่มีประโยชน์ต่อการเพาะปลูก การบริโภค เกษษกรรม การผลิต หรือการแปรรูป และมีความแตกต่างจากพันธุ์พืชที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองไว้แล้ว ไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักร ก่อนวันยื่นขอจดทะเบียนรวมถึงพันธุ์พืชที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองไว้แล้ว และได้รับการจดทะเบียนในเวลาต่อมา ทั้งนี้การตรวจสอบว่ามีความแตกต่างอย่างเด่นชัด

หรือไม่ โดยหลักการต้องนำลักษณะที่แตกต่างอย่างเด่นชัด (Distinguishing characteristics) มาเปรียบเทียบกับระหว่างพันธุ์ที่ยื่นขอจดทะเบียน (Candidate variety) กับพันธุ์ปลูกทั่วไปที่คล้ายคลึงกันที่สุด (พันธุ์เปรียบเทียบ : Reference variety)

2) มีความสม่ำเสมอ (Uniformity) โดยหลักการต้องตรวจสอบความสม่ำเสมอในกลุ่มประชากรของพันธุ์ (Homogeneity)

3) มีความคงตัว (Stability) โดยหลักการต้องคงลักษณะเดิมที่ให้ไว้ ภายหลังจากใช้ขยายพันธุ์หรือปลูก

4) มีความใหม่ (Novelty) กล่าวคือ ต้องเป็นพันธุ์พืชที่ไม่มีการนำส่วนขยายพันธุ์มาใช้ประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นการขายหรือจำหน่ายด้วยประการใด ทั้งในหรือนอกราชอาณาจักรโดยนักปรับปรุงพันธุ์ หรือด้วยความยินยอมของนักปรับปรุงพันธุ์เกินกว่าหนึ่งปีก่อนวันยื่นขอจดทะเบียน

นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 ยังไม่สามารถขอรับการคุ้มครองให้กับพืชทุกชนิดได้ แต่พืชชนิดใดที่จะสามารถขอรับการคุ้มครองเป็นพันธุ์พืชใหม่ได้ จะต้องได้รับการประกาศกำหนดโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ก่อน ซึ่งปัจจุบันได้มีการประกาศไปแล้วจำนวน 62 ชนิดพืช (ประกาศ ณ วันที่ 18 พฤษภาคม 2554)

1.2 กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอจดทะเบียน การพิจารณาคำขอจดทะเบียน การประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียน และแบบหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ พ.ศ.2546 ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542

กฎกระทรวงดังกล่าว ได้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับกระบวนการจดทะเบียนพันธุ์พืชที่จะขอรับความคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ คือ หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชที่ได้ขอรับการคุ้มครองเป็นพันธุ์พืชใหม่ มีการกำหนดให้ใช้วิธีการปลูกทดสอบและให้อธิบดีกรมวิชาการเกษตรออกระเบียบเกี่ยวกับการตรวจสอบลักษณะของพันธุ์พืชที่ขอจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่ และประกาศกรมวิชาการเกษตรเกี่ยวกับการส่งมอบตัวอย่างพืชของผู้ยื่นคำขอจดทะเบียน ในแต่ละชนิดพืชที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศให้สามารถขอรับการคุ้มครองเป็นพันธุ์พืชใหม่ได้ไว้แล้ว

1.3 ระเบียบกรมวิชาการเกษตรว่าด้วยการตรวจสอบลักษณะของพันธุ์ที่ขอจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่ พ.ศ. 2546 และประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง การเตรียมการเพื่อตรวจสอบพันธุ์พืชที่ขอจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่ พ.ศ. 2546

ระเบียบและประกาศกรม ฯ ดังกล่าวกำหนดให้มีคณะทำงานตรวจสอบภาคสนาม และเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลที่ตั้งตั้งโดยอธิบดีกรมวิชาการเกษตร ซึ่งคณะทำงานชุดนี้จะเป็นผู้กำหนดแผนการปลูกหรือขยายพันธุ์ รวมทั้งคัดเลือกพันธุ์ที่จะปลูกเปรียบเทียบ และคณะทำงานจะดำเนินการตรวจสอบความสม่ำเสมอ ความคงตัวของลักษณะประจำพันธุ์ และลักษณะประจำพันธุ์ที่แตกต่างจากพันธุ์เปรียบเทียบอย่างเด่นชัด

ตลอดจนกำหนดให้ผู้ยื่นคำขอฯ ส่งมอบส่วนขยายพันธุ์พืชที่ขอจดทะเบียน ซึ่งผู้ยื่นคำขอสามารถที่จะเลือกสถานที่ทำการปลูกทดสอบตามที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด หรือสถานที่ของตนเองก็ได้

1.4 อนุสัญญายูพอฟ

อนุสัญญายูพอฟ เป็นอนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อให้ความคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปสำหรับตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่เป็นเงื่อนไขหรือคุณสมบัติของพันธุ์พืช ที่ต้องทำการตรวจสอบ 3 ประเด็น คือ ความแตกต่างของพันธุ์พืชใหม่ (Distinctness, D) กับพันธุ์ใกล้เคียงที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป ความสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์ (Uniformity, U) และความคงตัวของลักษณะประจำพันธุ์ (Stability, S) ซึ่งต้องมีการตรวจสอบที่เรียกว่าการตรวจสอบ “ DUS Test ” ทั้งนี้ การตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่นั้น จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสอบ ซึ่งแต่ละพืชจะมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันไป โดยอาจจะกำหนดหลักเกณฑ์แยกพืชแต่ละชนิด หรือจะกำหนดเป็นกลุ่มของพืช หรือกลุ่มของพันธุ์ ตามความเหมาะสม สำหรับแผนการปลูกทดสอบ หรือการทดสอบอื่นๆ จะเกี่ยวข้องกับจำนวนฤดูปลูก แผนผังการทดลอง จำนวนพืชที่จะทดสอบ และวิธีการตรวจสอบ สิ่งเหล่านี้จะพิจารณาโดยคำนึงถึงธรรมชาติของพืชแต่ละชนิดพืชที่จะตรวจสอบ ซึ่งการวางแผนการทดลองเป็นปัจจัยหลักของหลักเกณฑ์การตรวจสอบ โดยหลักเกณฑ์การตรวจสอบจะต้องกำหนดขนาดของการทดลอง ตัวอย่างพืชที่ใช้ในการทดลอง จำนวนซ้ำ และจำนวนครั้งในการทดลอง เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบ และให้ผลเป็นที่น่าเชื่อถือได้ และตัวอย่างพืชที่จะใช้ในการทดลองให้พิจารณาตามความเหมาะสม เพื่อจะให้ได้มาซึ่งความสม่ำเสมอ พืชบางชนิดจำเป็นต้องใช้ตัวอย่างในการทดสอบเป็นจำนวนมาก จึงจะมองเห็นความสม่ำเสมอได้ จึงต้องกำหนดรายละเอียดในแต่ละพืชที่แตกต่างกันไป

1.5 คำแนะนำทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำและพัฒนาหลักเกณฑ์ และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ ตามแนวทางของอนุสัญญายูพอฟ (General Introduction to the Examination of Distinctness, Uniformity and Stability and the Development of Harmonized Descriptions of New Varieties of Plants) (TG/1/3)

คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำและพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ ตามแนวทางของอนุสัญญายูพอฟ ได้กำหนดองค์ประกอบที่สำคัญในการตรวจสอบ “ DUS Test ” ได้แก่

- แผนการปลูกตรวจสอบ
- ตัวอย่างพืชที่ใช้ในการตรวจสอบ ต้องเป็นตัวแทนของพันธุ์พืชนั้นและมีปัจจัยที่มีผลกระทบเช่นเดียวกัน มีความสม่ำเสมอว่าจะอยู่ในสภาพแวดล้อมใดก็สามารถแสดงลักษณะที่แน่นอนและเห็นได้เด่นชัด มีความคงตัว โดยให้ผลเหมือนกัน ในทุกวงจรของการเพาะปลูก หรือเมื่อสิ้นสุดแต่ละวงจรการเพาะปลูก การบันทึกผลการตรวจสอบขึ้นอยู่กับการกำหนดขนาดของการทดลอง ตัวอย่างพืชที่ใช้ในการทดลอง จำนวนซ้ำ และจำนวนครั้งในการทดลอง เป็นต้น
- การกำหนดลักษณะมาตรฐานที่ใช้ตรวจสอบ จะต้องคัดเลือกจากลักษณะที่แสดงออกถึงความแตกต่างให้เห็นได้อย่างชัดเจน หรือเด่นชัด ต้องกำหนดรอบ หรือคำจำกัดความของลักษณะ และการกำหนดประเภทของลักษณะที่จะตรวจสอบ สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อการกำหนดหลักเกณฑ์การตรวจสอบอย่างมาก

โดยเฉพาะประเภทของลักษณะที่กำหนดให้ทำการตรวจสอบ ถ้าเป็นลักษณะทางคุณภาพ (Qualitative Characteristic) จะเป็นลักษณะที่แสดงความแตกต่างได้อย่างชัดเจน ถ้าเป็นลักษณะทางปริมาณ (Quantitative Characteristic) จะเป็นลักษณะที่แสดงออกครอบคลุมต่อเนื่องเป็นช่วง ซึ่งจัดให้การแสดงออกในแต่ละช่วงเป็นความแตกต่าง นอกจากนี้ ยังมีลักษณะทางคุณภาพเทียม (Pseudo Quantitative Characteristic) ที่แสดงออกมากกว่า 1 มิติ เช่น รูปร่าง และควรจัดชั้นตามหน้าที่ของลักษณะให้ชัดเจน เป็นลักษณะมาตรฐานในการตรวจสอบ (Standard Test Guideline Characteristic) เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการตรวจสอบ DUS Test ในทุกพันธุ์ ลักษณะที่ใช้จัดกลุ่มพันธุ์ (Grouping Characteristic) เพื่อหาพันธุ์ใกล้เคียงสำหรับการปลูกเปรียบเทียบ และลักษณะที่มีเครื่องหมายดอกจัน เป็นลักษณะที่มีความสำคัญต่อการปรับหลักเกณฑ์การทดสอบให้เหมือนกันในทุกประเทศ

- การกำหนดให้พันธุ์ที่รู้จักโดยทั่วไปเป็นพันธุ์เปรียบเทียบกับพันธุ์พืชใหม่ภายในกลุ่มพันธุ์ที่มีความใกล้เคียง เพื่อให้เห็นความแตกต่างอย่างเด่นชัด ซึ่งเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ โดยพันธุ์ที่รู้จักทั่วไปควรมีคุณสมบัติเป็นพันธุ์ที่ขายเป็นการค้า หรือมีการตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว หรือมีการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ในต่างประเทศแล้ว หรือเป็นพันธุ์สาธารณะประโยชน์ เป็นต้น

- การพิจารณาความแตกต่างที่เด่นชัดและมีความคงตัว ต้องพิจารณาผลจากการปลูกเปรียบเทียบว่า ลักษณะใดมีความแตกต่างจะเป็นที่ยอมรับเพื่อการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่นั้น ต้องมีความแตกต่างที่เด่นชัด (clearly distinguishable) และลักษณะนั้นต้องมีความคงตัว (consistence) คือ มีลักษณะเช่นเดิมเมื่อปลูกในฤดูถัดไป ความแตกต่างอย่างเด่นชัดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงผลลักษณะทั้งทางด้านปริมาณ คุณภาพและคุณภาพเทียม กรณีลักษณะทางคุณภาพต้องมีความแตกต่างกันในลักษณะนั้นอย่างเด่นชัด เป็นต้น

- การตรวจสอบความสม่ำเสมอ ความคงตัว และความสม่ำเสมอขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของส่วนขยายพันธุ์ว่า เป็นพันธุ์ที่ผสมตัวเองในสายเดียวกัน (inbred lines) หรือผสมข้ามต่างสายพันธุ์ (hybrids varieties) ส่วนความคงตัว ในทางปฏิบัติ ไม่มีความจำเป็นต้องทำการตรวจสอบ หากสามารถตรวจสอบได้ความแตกต่าง และความสม่ำเสมอของพันธุ์

1.6 การพัฒนารูปแบบรายการบันทึกลักษณะให้เป็นแบบฟอร์มสำเร็จรูปในการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ตามแนวทางของอนุสัญญาอุพอฟ (Development of Test Guidelines) (TGP/7/1)

คำแนะนำในการพัฒนารูปแบบรายการบันทึกลักษณะให้เป็นแบบฟอร์มสำเร็จรูป (TG Template) ในการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ ตามแนวทางของอนุสัญญาอุพอฟ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ดังนี้

- กำหนดขอบเขตชนิดพืชที่จะตรวจสอบ โดยระบุชื่อทางพฤกษศาสตร์ แต่บางครั้งอาจจะระบุเป็นชนิดของพันธุ์ แต่พืชบางชนิดระบุเพียงชื่อวงศ์ ก็ได้ และควรมีคำแนะนำสำหรับลักษณะพันธุ์ตามที่มา เช่น เป็นพันธุ์ที่ผสมข้าม หรือ ลูกผสม

- ปริมาณของพืชที่ต้องส่งและปลูกทดสอบ กับชนิดของวัสดุที่จะนำมาทำการทดสอบ เช่น เมล็ด หรือ ส่วนขยายพันธุ์อื่น ๆ

- จำนวนรอบของการปลูกหรือรอบของการเจริญเติบโต พืชบางชนิดสามารถเห็นความแตกต่างได้ในหนึ่งฤดูปลูก แต่บางชนิดต้องทำการทดสอบมากกว่าหนึ่งฤดูปลูก รูปแบบของการทดสอบเป็นได้ทั้งที่ใช้สถิติ และไม่ใช้สถิติ

- การประเมินความแตกต่าง พิจารณาไปตามที่มาของการปรับปรุงพันธุ์ เช่น จากการผสมข้ามหรือลูกผสม

- การประเมินความสม่ำเสมอ พิจารณาจำนวนต้นที่ผิดปกติ (off type) ที่ปนมาในระหว่างทำการปลูกทดสอบ โดยให้ระบุเป็นจำนวนร้อยละของต้นที่มีลักษณะปนมา ซึ่งทางสถิติโดยทั่วไปแล้วให้มีได้ไม่เกินร้อยละ 5

- การคัดเลือก และจัดทำรายการบันทึกลักษณะที่จะใช้ตรวจสอบ ต้องกำหนดรายละเอียดของลักษณะให้เรียงเป็นมาตรฐานเดียวกัน ควรจะเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก และการกำหนดรูปแบบที่จะวัดความแตกต่างอันเป็นรายการบันทึกลักษณะที่สำเร็จรูป (TG Template) ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่

ลักษณะทางปริมาณ จะเป็นลักษณะที่สามารถแสดงค่าตัวแปรจากค่าหนึ่งไปอีกค่าหนึ่งได้ โดยจะบันทึกเป็นหลายมิติได้อย่างต่อเนื่อง หรือไม่ก็ได้ โดยให้ค่าตัวแปรที่ต่างกันเป็นตัวเลข เช่น ความยาวของใบจะเรียกเป็น 4 ระดับ คือ สั้นมาก ให้กำกับด้วย เลข (1) ข้างท้าย สั้น เตี้ย ให้กำกับด้วย เลข (3) ข้างท้าย ปานกลาง ให้กำกับด้วย เลข (5) ข้างท้าย ยาว ให้กำกับด้วย เลข (7) ข้างท้าย และยาวมาก ให้กำกับด้วย เลข (9) ข้างท้าย การให้เลขกำกับเช่นนี้จะทำให้สามารถแทรกลักษณะที่อยู่ระหว่างเลขใดเลขหนึ่งในอนาคตได้ หากมีการพบพืชใหม่ที่มีความยาวของใบตกอยู่ในช่วงเหล่านี้ ทั้งนี้ ให้ใช้กฎเกณฑ์เดียวกันในลักษณะอื่น ๆ ด้วย กรณีที่ลักษณะ นั้น แสดงได้เพียง 2 สถานะ คือ มี หรือไม่มี เช่น การมีกลิ่นของดอก ให้ใช้เลข (1) กำกับข้างท้ายคำว่า มี และ เลข (9) กำกับข้างท้าย คำว่า ไม่มี

คำที่ใช้บรรยายลักษณะที่แสดงจากเลข (1) ถึง (9) สามารถแสดงได้ ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

เลขกำกับ	คำบรรยายลักษณะ
1	น้อยมาก (หรือ ไม่มี)
2	น้อยมาก - น้อย
3	น้อย
4	น้อย - ปานกลาง
5	ปานกลาง
6	ปานกลาง - มาก
7	มาก
8	มาก - ค่อนข้างมาก
9	ค่อนข้างมาก

เลขกำกับ	คำบรรยายลักษณะ
1	เล็กมาก (หรือ ไม่มี)
2	เล็กมาก - เล็ก
3	เล็ก
4	เล็ก - ปานกลาง
5	ปานกลาง
6	ปานกลาง - ใหญ่
7	ใหญ่
8	ใหญ่ - ค่อนข้างใหญ่
9	ค่อนข้างใหญ่

ตัวเลขที่กำกับเหล่านี้จะทำให้สามารถบอกลักษณะทางคุณภาพและทางปริมาณได้อย่างละเอียด เช่น ลำต้นของพริก จะสูงระหว่าง 50 – 120 เซนติเมตร ฉะนั้น สามารถจะนำมาจัดให้ลงในช่วงทั้ง 9 ได้ ทำให้การจำแนกชัดเจนขึ้น คำที่ใช้บรรยายลักษณะที่แสดงจากเลข (1) ถึง (5) สามารถแสดงได้ ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

เลขกำกับ	คำบรรยายลักษณะ
1	ตั้งตรง
3	กึ่งตั้งตรง
5	โค้ง

ลักษณะที่ใช้ตัวเลข (1) (3) และ (5) มักจะเป็นลักษณะของการเจริญเติบโต เช่น ลำต้น ช่อดอก เป็นต้น

คำที่ใช้บรรยายลักษณะที่แสดงจากเลข (1) ถึง (3) สามารถแสดงได้ ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

เลขกำกับ	คำบรรยายลักษณะ	ลักษณะของมุม
1	เล็กกว่า	มุมแหลม
2	เท่ากัน	ตั้งฉาก
3	ใหญ่กว่า	มุมป้าน

ลักษณะที่ใช้ตัวเลข (1) (2) และ (3) จะเป็นลักษณะ ที่เกี่ยวกับมุมและตำแหน่ง เช่น ลักษณะของปลายใบ ที่ตั้งของก้านช่อดอก เป็นต้น

คำที่ใช้บรรยายลักษณะของสี

ลักษณะของสีสามารถใช้ตัวเลขจาก 1 - 9 หรือ 3 - 7 แล้วแต่กรณี เช่น ถ้าลักษณะนั้น จะแสดงเฉพาะสีเขียวสดเดียวเท่านั้น ก็ให้แบ่งเป็น 3 ชั้น โดยใช้ เขียวอ่อนเป็นเลข (3) เขียวปานกลางเป็นเลข (5) และเขียวเข้มเป็นเลข (7) กรณีที่มีสีเขียวมากกว่า 3 สี ที่กำหนดนี้ ให้จำแนกโดยใช้เลข (1) (2) (4) (6) ได้ ซึ่งท้ายสุด ก็จะไล่สี เป็น 1-9

ลักษณะทางคุณภาพเทียม ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นลักษณะที่ไม่สามารถบอกอย่างชัดเจนหรือแน่นอนได้ เช่น ลักษณะรูปร่างของผลจะมีต่างกันไป เช่น กลม รี ทรงกระบอก เป็นต้น ลักษณะเช่นนี้ จะระบุเป็นชนิดไป เช่น ลักษณะผลแบบชนิดที่ 1, 2, 3 ตามลำดับ

การเรียงลำดับของลักษณะ ที่จะกำหนดรายการบันทึกลักษณะที่เป็นแบบฟอร์มมาตรฐาน ทำได้ 3 วิธี คือ

1) เรียงตามระบบพฤกษศาสตร์ คือ เมล็ด กล้า ลักษณะการเจริญเติบโต ราก ระบบราก ต้น ใบ ช่อดอก ดอก ฝัก ผล และเมล็ด

2) เรียงตามกาลเวลาของการเจริญเติบโต

3) เรียงตามลักษณะประจำพันธุ์ คือ ลักษณะความสูง ความยาว ความกว้าง ขนาด รูปร่าง สี และอื่น ๆ

1.7 หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ระดับชาติและต่างประเทศ ของกล้วยไม้สกุลหวาย

จากการศึกษาข้อมูลหลักเกณฑ์การตรวจสอบกล้วยไม้สกุลหวายในประเทศอาเซียน ได้แก่ ประเทศ มาเลเซีย สิงคโปร์ ไทย และของ UPOV สรุปได้ดังนี้

1) ในส่วนของวิธีการตรวจสอบของประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ และของ UPOV เหมือนกับของประเทศ ไทย คือ ใช้ต้นพันธุ์ในการปลูกตรวจสอบ 20 ต้น ทำการบันทึกข้อมูล 2 ฤดูปลูก และบันทึกข้อมูล ทั้งหมด 10 ต้น

2) ในส่วนของตารางบันทึกลักษณะที่ใช้จำแนกความแตกต่างระหว่างพันธุ์ ของประเทศมาเลเซียใช้ 99 ลักษณะ ประเทศสิงคโปร์ใช้ 98 ลักษณะ ของ UPOV ใช้ 98 ลักษณะและของประเทศไทยใช้ 117 ลักษณะ

2. ศึกษา สํารวจ รวบรวมข้อมูลแหล่งเพาะปลูกรวบรวมพันธุ์ของกล้วยไม้สกุลหวายแล้วกำหนดใช้เป็นพื้นที่ที่ ทำการศึกษา และศึกษา บันทึกข้อมูลลักษณะทางสัณฐานวิทยาของพันธุ์พืช

2.1 ศึกษา สํารวจ รวบรวมข้อมูลแหล่งเพาะปลูกรวบรวมพันธุ์ของกล้วยไม้สกุลหวาย

กล้วยไม้สกุลหวาย เป็นกล้วยไม้สกุลใหญ่ที่สุด มีการแพร่กระจายพันธุ์ออกไปในบริเวณกว้างทั้งในทวีป เอเชียและหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก นักพฤกษศาสตร์ได้จำแนกออกเป็นหมู่ประมาณ 20 หมู่ และรวบรวม กล้วยไม้ชนิดนี้ที่ค้นพบแล้วได้ประมาณ 1,000 ชนิดพันธุ์ สำหรับกล้วยไม้สกุลหวายที่เป็นกล้วยไม้อยู่ในป่าของไทย มีหลายชนิดอัน เช่น

เอื้องผึ้ง โปตอนแหล่ (แม่ฮ่องสอน) ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium lindleyi* Steud. ช่วงออกดอก : ประมาณเดือนมีนาคม – พฤษภาคม แหล่งที่พบในประเทศไทย : พบมากทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคใต้ เขตการกระจายพันธุ์ : ไทย พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา จีน อินเดีย ภูฏาน

เอื้องม่อนไข่, เอื้องม่อนไข่ใบมน (ภาคเหนือ) กับเกาะ (เลย) พอพงดี (แม่ฮ่องสอน) ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium thyrsiflorum* Rchb.f. ช่วงออกดอก : ประมาณเดือนมกราคม – เมษายน แหล่งที่พบในประเทศไทย : พบมากตามป่าดิบที่สูงจากระดับน้ำทะเล 1,000 เมตรขึ้นไป ทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตการกระจายพันธุ์ : ไทย พม่า ลาว เวียดนาม จีน และอินเดีย

เหลืองจันทบูร ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium friedericksianum* ช่วงออกดอก : ประมาณเดือน มกราคม – เมษายน แหล่งที่พบและการกระจายพันธุ์ : เป็นกล้วยไม้เฉพาะถิ่นพบเฉพาะในประเทศไทย

พวงหยก, หวายปม เอื้องข้อ (เชียงใหม่) ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium findlayanum* C.P.S.Parish & Rchb.f. ช่วงออกดอก : ประมาณเดือนมกราคม – มีนาคม แหล่งที่พบและการกระจายพันธุ์ : พบภาคเหนือที่ เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และลำปาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันตกของไทย ลาว และพม่า

เอื้องช้างน้าว, เอื้องคำตาควาย, เอื้องตาควาย,สบเป็ด,มอกคำตาควาย ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium pulchellum* Roxb.ex.Lindl ช่วงออกดอก : ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม แหล่งที่พบในประเทศไทย :

ป่าดิบแล้งและป่าเบญจพรรณ (ยกเว้นภาคกลาง) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ภาคตะวันตก และภาคใต้
เขตการกระจายพันธุ์ : ลาว เนปาล อินเดีย เวียดนาม มาเลเซีย

ชื่อไทย : เอื้องมัจฉา ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium farmeri* Paxton ช่วงออกดอก : ประมาณเดือน
กุมภาพันธ์ – มีนาคม แหล่งที่พบและการกระจายพันธุ์ : พบมากทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียง ภาคตะวันตก และ
ภาคใต้

เอื้องเงินหลวง, เอื้องซี่ผึ้ง (ภาคใต้), เอื้องตาหิน (เชียงใหม่) ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium formosum*
ช่วงออกดอก : ประมาณเดือนตุลาคม – ธันวาคม แหล่งที่พบและการกระจายพันธุ์ : พบทางภาคเหนือ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ภาคตะวันตก และภาคใต้

เอื้องเงิน, เอื้องตี่ง, เอื้องงูม ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium draconis* Rchb.f. ช่วงออกดอก : ประมาณ
เดือนมีนาคม – เมษายน แหล่งที่พบในประเทศไทย : ในเขตป่าดิบภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ภาคตะวันออก (ยกเว้นภาคตะวันตก) เขตการกระจายพันธุ์ : อินเดีย พม่า และอินโดจีน

เอื้องเงินแดง, เอื้องกาจก, เอื้องตี่ง, เอื้องชะเหลือ้ง, เอื้องชะดง ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium*
cariniferum Rchb.f. ช่วงออกดอก : ประมาณเดือนมีนาคม – พฤษภาคม แหล่งที่พบในประเทศไทย : ป่าดิบแล้ง
ป่าเบญจพรรณในภาคเหนือ เขตการกระจายพันธุ์ : พม่า จีน อินเดีย ลาว เวียดนาม

เอื้องมะลิ, แส้พระอินทร์ ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium crumenatum* ช่วงออกดอก : ช่วงออกดอก
ไม่แน่นอน ส่วนใหญ่จะออกดอกช่วงที่มีอากาศร้อนแล้วมีฝนตก หรือในช่วงฤดูฝน แหล่งที่พบและการกระจายพันธุ์
: พบตามป่าดิบทางภาคใต้ ภาคกลาง และภาคตะวันตก

เอื้องสายประสาธ, เอื้องสายน้ำผึ้ง, เอื้องสายน้ำเขียว (เชียงใหม่), เอื้องสายเหลือ้ง ชื่อวิทยาศาสตร์ :
Dendrobium primulinum Lindl. ช่วงออกดอก : ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม แหล่งที่พบและการ
กระจายพันธุ์ : พบทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ภาคตะวันตก และภาคใต้

เอื้องแก้วแก้วแม่สะเรียง, เอื้องไม้ตี่ง ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium tortile* Lindl. ช่วงออกดอก :
ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน แหล่งที่พบในประเทศไทย : ป่าดิบแล้ง ป่าเบญจพรรณทางภาคเหนือ ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้ เขตการกระจายพันธุ์ : พม่า อินโดนีเซีย อินเดีย มาเลเซีย

เอื้องแปรงสีฟัน, เอื้องหงอนไก่ ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium secundum* ช่วงออกดอก : ประมาณ
เดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน แหล่งที่พบในประเทศไทย : ป่าทุกประเภททางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ภาคตะวันออก และภาคใต้ การกระจายพันธุ์ : จีน พม่า อินโดจีน ภูมิภาคเอเชีย

เอื้องสายหลวง, เอื้องสาย ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium anosmum* Lindl. ช่วงออกดอก : ประมาณ
เดือนเมษายน- พฤษภาคม แหล่งที่พบและการกระจายพันธุ์ : พบทางภาคใต้ของไทย ศรีลังกา อินโดจีน และ
ภูมิภาคเอเชีย

เอื้องครั้ง ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium parishii* ช่วงออกดอก : ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม
แหล่งที่พบและการกระจายพันธุ์ : พบทางภาคเหนือ ภาคกลางตอนบน และภาคตะวันตกและเอเชียตะวันออกเฉียง
ใต้

เอื้องคำ,พอนี้โคง (แม่ฮ่องสอน),เอื้องคำตา(เชียงใหม่) ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium chrysotoxum* Lindl. ช่วงออกดอก : ประมาณเดือนมีนาคม – พฤษภาคม แหล่งที่พบและการกระจายพันธุ์ : พบทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน และภาคตะวันตก พม่า ลาว เวียดนาม และอินเดีย

แววมยุรา, เอื้องคำดำ, เอื้องคำน้อย ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium fimbriatum* hook. ช่วงออกดอก : ประมาณเดือนมีนาคม – พฤษภาคม แหล่งที่พบในประเทศไทย : ป่าดิบแล้งและป่าดิบเขาทางภาคเหนือและภาคตะวันตก เขตการกระจายพันธุ์ : อินเดียและประเทศใกล้เคียงในแถบเทือกเขาหิมาลัย จีน พม่า อินโดจีน มาเลเซีย

ทั้งนี้กล้วยไม้สกุลหวายพันธุ์ลูกผสมต่างๆ สามารถพบได้ทั่วไป โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ราชบุรี นครปฐม กาญจนบุรี สมุทรสาคร จันทบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เป็นต้น

2.2 ศึกษา บันทึกข้อมูลลักษณะทางสัณฐานวิทยาของกล้วยไม้สกุลหวาย

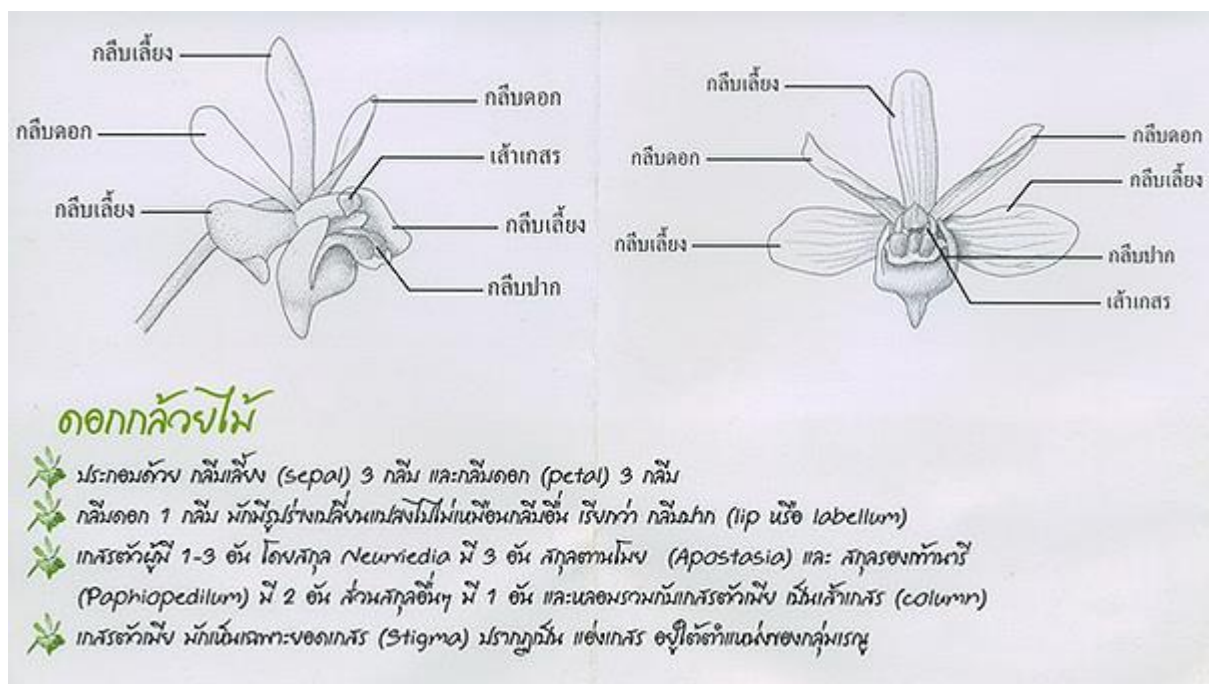
กล้วยไม้ เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวเช่นเดียวกับพวก หล้า ขิง ข่า ฯลฯ ลำต้นและใบมักอวบน้ำ ลำต้นมักมีข้อ และ ปล้องชัดเจน ไม่มีเนื้อไม้ จึงไม่สามารถเจริญเติบโตเป็นไม้ยืนต้น เช่นพืชใบเลี้ยงคู่ได้ กล้วยไม้แทบทุกชนิดเป็น พืชขนาดเล็กหรือเล็กมาก เมื่อเทียบกับพืชวงศ์อื่นๆ บางชนิดเป็นพืชล้มลุก บางชนิดมีลำต้นเป็นเหง้าหรือหัวอยู่ใต้ดิน สร้างใบหรือดอกเพื่อแพร่พันธุ์ในฤดูกาลที่เหมาะสม ก่อนลงหัวหรือยุบตัวเพื่อพักตัวในฤดูแล้งส่วนบางชนิดมีการเจริญเติบโตต่อเนื่องไปเรื่อยๆอาจเจริญทางยอดหรือแตกต้นใหม่จากตาข้างซึ่งอาจเรียกได้ว่ากล้วยไม้เป็นไม้เนื้ออ่อน อายุยืน

กล้วยไม้แยกเป็น 2 จำพวกใหญ่โดยดูจากสภาพการขึ้นอาศัย อันได้แก่ กล้วยไม้ดิน (Terrestrial Orchid) ที่ขึ้นอยู่ตามพื้นป่า และกล้วยไม้อากาศ (Epiphytic Orchid) ที่ขึ้นเป็นพืชอิงอาศัยเกาะตามกิ่งไม้ หรือ บนโขดหิน (Lithophytic Orchid) ซึ่งกล้วยไม้อากาศจะพัฒนาระบบราก ที่สามารถเกาะบนผิววัตถุ เช่นเปลือกไม้ ซอกหิน และอิงอาศัยเพียงดูดกินธาตุอาหาร ที่ละลายปนมากับน้ำค้าง น้ำฝน โดยมีได้รับกวนเบียดเบียนดูด น้ำเลี้ยงจากพืชที่ให้อาศัยเหมือนพวก “พืชกาฝาก” (Parasitic Plant) นอกจากนี้กล้วยไม้บางชนิดยังใช้ส่วนรากทำหน้าที่สังเคราะห์ อาหารด้วยแสง เช่นเดียวกับใบได้อีกด้วย

ดอกของพืชวงศ์กล้วยไม้ มีลักษณะพิเศษต่างจากดอกของพืชวงศ์อื่นๆ ซึ่งเราสามารถนำมาเป็นหลักสำคัญในการจำแนก กล่าวคือ ดอกกล้วยไม้ทุกชนิด มีกลีบนอก หรือกลีบเลี้ยง (sepal) จำนวน 3 กลีบ แต่ในกล้วยไม้บางชนิด กลีบนอกนอกนี้ อาจเชื่อมติดกัน หรือลดรูปลดจำนวนลง แต่มีเป็นส่วนน้อย ส่วนกลีบดอก หรือกลีบใน (petal) มี 3กลีบ โดยกลีบหนึ่งแปลงรูปไปเป็นกลีบปาก หรือกระเปาะ (lip/ labellum)

ก้านเกสรทั้งเพศผู้ เพศเมีย รวมเป็นอันเดียวกันอยู่กลางดอกเรียกว่า เสาเกสร(column) รังไข่ของกล้วยไม้ อยู่ใต้ส่วนล่างของดอก ไข่ (ovule) อยู่เรียงกันบน รก (placenta) ซึ่งมีอยู่ 3 แฉก ยาวไปตามแนวผนังรังไข่ เมื่อไข่ได้รับ การผสม ก็เจริญขึ้นเป็นเมล็ด และเมื่อผลแก่จัดก็จะแตกแยกกัน ตามรอยประสานทั้งสามบนฝักกล้วยไม้ ปลอ่ยให้ผงเมล็ดปลิวแพร่กระจายไปตามกระแสลม เมล็ดกล้วยไม้มีขนาดเล็กมาก ๆ ผลหนึ่งๆ อาจมีเมล็ดกล้วยไม้หลายพันหลายหมื่นเมล็ด

ละอองเรณู ของกล้วยไม้มีใช้เป็นผงธุลีดังเช่น ของพันธุ์ไม้อื่นๆ เว้นแต่กล้วยไม้บางชนิด ในจำพวกกล้วยไม้ดิน “นางอ้ว” (*Habenaria* spp.) แต่ส่วนใหญ่ในกล้วยไม้ทั่วไป ละอองเกสรจะรวมกันเป็นกลุ่มๆ เรียกว่า กลุ่มเรณู (pollinia) กลุ่มเรณูหนึ่งๆจะมีเรณูจำนวนหลายพัน อับเรณู หนึ่งๆจะมีกลุ่มเรณูจำนวน 2, 4, 6 หรือ 8 กลุ่มสุดแล้วแต่ชนิดกล้วยไม้ กลุ่มเรณู แต่ละกลุ่มนี้ต่างก็มีติ่ง (appendage) เชื่อมติดกัน บางที ก็ติดอยู่ที่ปลายก้าน อันเกิดมาจากเยื่อภายในตุ่มเกสรนั้น ก้านนี้เรียกว่า ก้านกลุ่มเรณู (caudicle / stip) ลักษณะการวางรวมกลุ่มเรณูนี้เป็นลักษณะ สำคัญประการหนึ่ง ที่ใช้จำแนกพันธุ์กล้วยไม้ ช่องว่างภายในอับเรณู อันเป็นที่ตั้งของกลุ่มเรณูนี้เรียกว่า ไคลแนนเดรียม (clinandrium) ช่องว่างนี้มักมีฝาครอบปิดด้านหน้าเรียกว่า ฝ้ออับเรณู (anther cap / operculum) ด้านใต้ของช่องอับเรณูมักเป็นที่ตั้งของ แอ่งเกสรเพศเมีย (stigma) ส่วนต่างๆดังกล่าวนี้เกิดอยู่ที่ปลายเส้าเกสร

กล้วยไม้สกุลหวาย มีลักษณะการเจริญเติบโตแบบซิมโพเดียล คือ เป็นกล้วยไม้ที่มีลำลูกกล้วยเมื่อลำต้นเจริญเติบโตเต็มที่แล้วจะแตกหน่อเป็นลำต้นใหม่และเป็นกอ โดยปกติจะเกิดหนึ่งหน่อต่อหนึ่งลำ แต่ถ้าเลี้ยงดีอาจให้สองหน่อต่อหนึ่งลำได้ ลำๆหนึ่งใช้เวลาประมาณ 3-6 เดือนก็จะเจริญสุดลำ เมื่อกล้วยไม้เจริญสุดลำก็จะให้ดอก 1-5 ช่อ จากตาที่ปลายลำและตาซอกที่ถัดลงมา ซึ่งแต่ละลำสามารถให้ช่อได้ประมาณ 5-15 ช่อแล้วแต่สายพันธุ์และความสมบูรณ์ของต้น

ใบเป็นใบเดี่ยว แบนแข็งแรง สีเขียว เส้นใบขนานกันไปตามความยาวของใบ เรียงสลับกันหรือเรียงซ้อนทับกัน

ดอกช่อ ออกตามซอกใบ

ดอกเรียงสลับ 6-8 คู่ ประกอบด้วย กลีบเลี้ยง 3 กลีบ สีเดียวกับกลีบดอก แต่สีเข้มกว่าเล็กน้อย กลีบดอก 3 กลีบ มักมี 3 สีภายใน 1 ดอก มีกลีบดอก 1 กลีบเปลี่ยนรูปร่างไปเนื่องจากมีเกสรเพศผู้ และยอดเกสรเพศเมีย ลดรูปมารวมอยู่ด้วยกัน มีลักษณะเป็นปาก (labellum) มีสีเข้มเด่นชัดกว่ากลีบอื่นๆ กลีบเลี้ยงคู่ล่างจะมีส่วนโคน ซึ่งมีลักษณะยื่นออกไปทางด้านหลังของส่วนล่างของดอกประสานเชื่อมติดกับฐานหรือสันหลังของเส้าเกสร และส่วนโคนของกลีบเลี้ยงคู่ล่างและส่วนฐานของเส้าเกสรซึ่งประกอบกันจะปูดออกมา มีลักษณะคล้ายเดือยที่เรียกว่า “เดือยดอก”

ฝักมีสีเขียว เมื่อแก่จะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ภายในมีเมล็ดจำนวนมาก

3. วิเคราะห์ข้อมูล ลักษณะทางสัณฐานวิทยาของพันธุ์พืชที่สำรวจได้ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ ระดับชาติและต่างประเทศ ประกอบคำแนะนำการจัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ แล้วร่างหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ของกล้วยไม้สกุลหวาย

3.1 จากการศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบกล้วยไม้สกุลหวายของประเทศต่างๆ และศึกษาจากลักษณะประจำพันธุ์ จึงได้ข้อมูลและนำมาปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ของกล้วยไม้สกุลหวายเพื่อให้สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างพันธุ์กล้วยไม้สกุลหวายได้ละเอียดและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้ใช้กับกล้วยไม้สกุลหวายและพันธุ์ลูกผสมในกลุ่มสกุลหวาย (*Dendrobium* Sw.) ซึ่งจะครอบคลุมมากกว่าหลักเกณฑ์การตรวจสอบฉบับปัจจุบัน โดย ร่างหลักเกณฑ์ร่างที่ 1 มีลักษณะที่ใช้ในการจำแนกความแตกต่าง 128 ลักษณะ ซึ่งแตกต่างจากฉบับเดิมซึ่งมีลักษณะที่ใช้ในการจำแนกความแตกต่าง 117 ลักษณะ

3.2 หลังจากได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์ ฯ จนได้ร่างหลักเกณฑ์ร่างที่ 1 จึงมีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ของกล้วยไม้สกุลหวาย จำนวน 2 ครั้ง โดยการระดมสมองผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งร่างหลักเกณฑ์ร่างที่ 1 มีลักษณะที่ใช้ในการจำแนกความแตกต่าง 128 ลักษณะ ร่างที่ผ่านการประชุมครั้งที่ 1 มีลักษณะที่ใช้ในการจำแนกความแตกต่าง 131 ลักษณะ และร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2 มีลักษณะที่ใช้ในการจำแนกความแตกต่าง 124 ลักษณะ โดยมีการตัดบางลักษณะออก มีการเพิ่มบางลักษณะ และมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในบางลักษณะ ความแตกต่างของร่างเดิมและร่างที่ผ่านการประชุมมีดังนี้

รายละเอียด	ร่างเดิม	ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 1	ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2
จำนวนต้นที่ใช้ในการปลูกทดสอบ	10 ต้น/ซ้ำ จำนวน 2 ซ้ำ รวม 20 ต้น	10 ต้น	10 ต้น
จำนวนต้นที่ทำการเก็บข้อมูล	10 ต้น	10 ต้น	10 ต้น
จำนวนครั้งที่ปลูกตรวจสอบ	2 ครั้ง	2 ครั้ง	2 ครั้ง

ลักษณะที่ใช้ในการจัดกลุ่มพันธุ์	1) ต้น : ความสูง 2) ช่อดอก : ความยาวช่อดอก 3) ช่อดอก : ทิศทางช่อดอก 4) ดอก : ลักษณะของกลีบดอกและกลีบเลี้ยง 5) ดอก : ความยาวดอก 6) ดอก : ความกว้างดอก 7) กลีบดอก : ลายแต้ม 8) ปาก : สีพื้น	1) ช่อดอก : ชนิดของดอก 2) ช่อดอก : ทิศทางช่อดอก 3) ดอก : การแยกกันของกลีบเลี้ยงและกลีบดอก 4) ดอก : ความยาวดอก 5) ดอก : ความกว้างดอก 6) กลีบเลี้ยงและกลีบดอก : สีพื้น 7) กลีบเลี้ยง กลีบดอกและปาก : สีลาย 8) ปาก : การมีหูกลีบปาก 9) ปาก : สีพื้น	1) ช่อดอก : ชนิดของดอก 2) ช่อดอก : ทิศทางช่อดอก 3) ดอก : การแยกกันของกลีบเลี้ยงและกลีบดอก 4) ดอก : ความยาวดอก 5) ดอก : ความกว้างดอก 6) กลีบเลี้ยงและกลีบดอก : สีพื้น 7) กลีบเลี้ยง กลีบดอกและปาก : สีลาย 8) ปาก : การมีหูกลีบปาก 9) ปาก : สีพื้น
---------------------------------	--	--	--

ตารางบันทึกลักษณะประจำพันธุ์

ตารางบันทึกลักษณะประจำพันธุ์ จำแนกส่วนประกอบของกล้วยไม้สกุลหวายไว้ 9 ส่วน ได้แก่ 1) ลำลูกกล้วย 2) ใบ 3) ช่อดอก 4) ดอก 5) กลีบเลี้ยงด้านบน 6) กลีบเลี้ยงด้านข้าง 7) กลีบดอก 8) ปาก และ 9) เส้าเกสรในแต่ละส่วนประกอบจะประกอบด้วยลักษณะประจำพันธุ์ และลักษณะที่แสดงออก

ส่วนประกอบ ของพืช	ร่างเดิม		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 1		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2		การแก้ไข
	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	
ลำลูก กล้วย	1	ความสูง	1	ความสูง			คงไว้เหมือนเดิม
	2	ทิศทางการงอของลำลูก กล้วย	2	ทิศทางการงอของลำลูก กล้วย	1	ทิศทางการงอของลำลูก กล้วย	คงไว้เหมือนเดิม
	3	ความยาว	3	ความยาว	2	ความยาว	คงไว้เหมือนเดิม
	4	ความหนา	4	ความหนา	3	ความหนา	คงไว้เหมือนเดิม
			5	เส้นผ่านศูนย์กลาง	4	เส้นผ่านศูนย์กลาง	<u>ครั้งที่ 1</u> เพิ่มเติม เป็น ลักษณะที่สามารถ แยกความแตกต่าง ได้
	5	รูปร่างตัดตามยาว	6	รูปร่างตัดตามยาว	5	รูปร่างตัดตามยาว	คงไว้เหมือนเดิม
	6	รูปร่างตัดตามขวาง	7	รูปร่างตัดตามขวาง	6	รูปร่างตัดตามขวาง	คงไว้เหมือนเดิม
			8	ผิวของลำลูกกล้วย	7	ผิวของลำลูกกล้วย	<u>ครั้งที่ 1</u> เพิ่มเติม เป็น ลักษณะที่สามารถ แยกความแตกต่าง ได้
					8	การมีขนของลำลูก กล้วย	<u>ครั้งที่ 2</u> เพิ่มเติม เป็น ลักษณะที่สามารถ แยกความแตกต่าง ได้

ส่วนประกอบ ของพืช	ร่างเดิม		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 1		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2		การแก้ไข
	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	
ใบ	7	ความยาว	9	ความยาว	9	ความยาว	คงไว้เหมือนเดิม
	8	ใบ : ความกว้าง	10	ความกว้าง	10	ความกว้าง	คงไว้เหมือนเดิม
	9	รูปร่าง	11	รูปร่าง	11	รูปร่าง	คงไว้เหมือนเดิม
	10	การต่าง	12	การต่าง	12	การต่าง	คงไว้เหมือนเดิม
	11	ชนิดของการต่าง					<u>ครั้งที่ 1</u> <u>ตัดออก</u> เนื่องจาก การต่างของใบ โดยทั่วไปจะเป็น แบบเดียวกัน
	12	สีของต่าง	13	สีของต่าง	13	สีของต่าง	คงไว้เหมือนเดิม
	13	การมีขน	14	การมีขน	14	การมีขน	คงไว้เหมือนเดิม
ช่อดอก	14	ตำแหน่งของการเกิด ช่อดอกบนลำลูกกล้วย	15	ตำแหน่งของการเกิด ช่อดอกบนลำลูกกล้วย	15	ตำแหน่งของการเกิด ช่อดอกบนลำลูก กล้วย	คงไว้เหมือนเดิม
	15	ลักษณะของก้านช่อ ดอก	18	ลักษณะของก้านช่อ ดอก	18	ลักษณะของก้านช่อ ดอก	คงไว้เหมือนเดิม

ส่วนประกอบ ของพืช	ร่างเดิม		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 1		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2		การแก้ไข
	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	
	16	จำนวนดอก	17	จำนวนดอกต่อช่อดอก หรือต่อลำลูกกล้วย	17	จำนวนดอกต่อช่อดอก หรือต่อลำลูกกล้วย	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>แก้ไข</u> อธิบายให้ ชัดเจนว่าช่อดอก หรือลำลูกกล้วยเพื่อ ไม่ให้สับสน
			16	ชนิดของดอก	16	ชนิดของดอก	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>เพิ่มเติม</u> เนื่องจาก ชนิดของดอกมี 2 แบบ
					19	การเรียงตัวของช่อดอก	<u>ครั้งที่ 2</u> <u>เพิ่มเติม</u> เป็น ลักษณะที่สามารถ แยกความแตกต่าง ได้

ส่วนประกอบ ของพืช	ร่างเดิม		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 1		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2		การแก้ไข
	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	
ช่อดอก (ต่อ)	17	ความยาวช่อดอก	19	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นแบบ <u>ช่อดอก</u> : ความยาวช่อดอก	20	เฉพาะพันธุ์ที่เป็น <u>แบบช่อดอก</u> : ความยาวช่อดอก	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>แก้ไข</u> ให้วัดเฉพาะ พันธุ์ที่เป็นแบบช่อดอกเท่านั้น <u>ครั้งที่ 2</u> <u>แก้ไข</u> ให้วัดทุกแบบ
	18	ความยาวก้านช่อดอก	20	ความยาวก้านช่อดอก	21	ความยาวก้านช่อดอก	คงไว้เหมือนเดิม
	19	ความหนา ก้านช่อดอก	21	ความหนา ก้านช่อดอก	22	ความหนา ก้านช่อดอก	คงไว้เหมือนเดิม
	20	ทิศทางช่อดอก	22	ทิศทางช่อดอก	23	ทิศทางช่อดอก	คงไว้เหมือนเดิม
	21	ความหนาแน่นของดอก	23	ความหนาแน่นของดอก	24	ความหนาแน่นของดอก	คงไว้เหมือนเดิม

ส่วนประกอบของพืช	ร่างเดิม		ร่างที่ผ่านการประชุมครั้งที่ 1		ร่างที่ผ่านการประชุมครั้งที่ 2		การแก้ไข
	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	
ดอก	22	ความยาวก้านดอก	24	ความยาวก้านดอก	25	ความยาวก้านดอก	คงไว้เหมือนเดิม
	23	สีหลักของก้านดอก	25	สีหลักของก้านดอก	26	สีหลักของก้านดอก	คงไว้เหมือนเดิม
			26	การมีสีที่สองของก้านดอก	27	การมีสีที่สองของก้านดอก	ครั้งที่ 1 เพิ่มเติม เนื่องจากบางพันธุ์ก้านดอกมีสีเดียว
	24	สีที่สองของก้านดอก	27	สีที่สองของก้านดอก	28	สีที่สองของก้านดอก	คงไว้เหมือนเดิม
	25	ลักษณะของกลีบดอกและกลีบเลี้ยง	28	ลักษณะของกลีบดอกและกลีบเลี้ยง	29	ลักษณะของกลีบดอกและกลีบเลี้ยง	คงไว้เหมือนเดิม
	26	ความยาวคางดอก	29	ความยาวคางดอก	30	ความยาวคางดอก	คงไว้เหมือนเดิม
	27	การแยกกันของกลีบเลี้ยงและกลีบดอก	30	การแยกกันของกลีบเลี้ยงและกลีบดอก	31	การแยกกันของกลีบเลี้ยงและกลีบดอก	คงไว้เหมือนเดิม
	28	ความยาวดอก	31	ความยาวดอก	32	ความยาวดอก	คงไว้เหมือนเดิม
	29	ความกว้างดอก	32	ความกว้างดอก	33	ความกว้างดอก	คงไว้เหมือนเดิม
	30	การมีกลิ่นหอม	33	การมีกลิ่นหอม	34	การมีกลิ่นหอม	คงไว้เหมือนเดิม

ส่วนประกอบ ของพืช	ร่างเดิม		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 1		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2		การแก้ไข
	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	
กลีบเลี้ยง ด้านบน	31	การโค้งของกลีบเลี้ยง ด้านบน	34	การโค้งของกลีบเลี้ยง ด้านบน	35	การโค้งของกลีบเลี้ยง ด้านบน	คงไว้เหมือนเดิม
	32	ความยาว	35	ความยาว	36	ความยาว	คงไว้เหมือนเดิม
	33	ความกว้าง	36	ความกว้าง	37	ความกว้าง	คงไว้เหมือนเดิม
	34	รูปร่าง	37	รูปร่าง	38	รูปร่าง	คงไว้เหมือนเดิม
	35	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบปิด : รูปร่างตัดตามขวาง	40	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบปิด : รูปร่างตัดตามขวาง	41	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบ ปิด : รูปร่างตัดตาม ขวาง	คงไว้เหมือนเดิม
	36	การบิด	38	การบิด	39	การบิด	คงไว้เหมือนเดิม
	37	การเป็นคลื่นที่ขอบ	39	การเป็นคลื่นที่ขอบ	40	การเป็นคลื่นที่ขอบ	คงไว้เหมือนเดิม
กลีบเลี้ยง ด้านข้าง	38	การโค้งของกลีบเลี้ยง ด้านข้าง	41	การโค้งของกลีบเลี้ยง ด้านข้าง	42	การโค้งของกลีบเลี้ยง ด้านข้าง	คงไว้เหมือนเดิม
	39	ความยาว	42	ความยาว	43	ความยาว	คงไว้เหมือนเดิม
	40	ความกว้าง	43	ความกว้าง	44	ความกว้าง	คงไว้เหมือนเดิม
	41	รูปร่าง	44	รูปร่าง	45	รูปร่าง	คงไว้เหมือนเดิม
	42	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบปิด : รูปร่างตัดตามขวาง	47	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบปิด : รูปร่างตัดตามขวาง	48	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบ ปิด : รูปร่างตัดตาม ขวาง	คงไว้เหมือนเดิม
	43	การบิด	45	การบิด	46	การบิด	คงไว้เหมือนเดิม
	44	การเป็นคลื่นที่ขอบ	46	การเป็นคลื่นที่ขอบ	47	การเป็นคลื่นที่ขอบ	คงไว้เหมือนเดิม
กลีบเลี้ยง	45	การมีลวดลาย	48	การมีลวดลาย	49	การมีลวดลาย	คงไว้เหมือนเดิม
	46	สีไล่ระดับ	49	สีไล่ระดับ	50	สีไล่ระดับ	คงไว้เหมือนเดิม
	47	มีเส้นขอบ	50	มีเส้นขอบ	51	มีเส้นขอบ	คงไว้เหมือนเดิม

ส่วนประกอบ ของพืช	ร่างเดิม		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 1		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2		การแก้ไข
	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	
	48	เส้นแขนง	51	ลายแตกแขนง	52	ลายแตกแขนง	<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่ เหมาะสม
	49	ริ้ว	52	ลายริ้ว	53	ลายริ้ว	<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำ ที่เหมาะสม
กลีบเลี้ยง (ต่อ)	50	ตาข่าย	53	ลายตาข่าย	54	ลายตาข่าย	<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่ เหมาะสม
	51	จุด	54	ลายจุด	55	ลายจุด	<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่ เหมาะสม
	52	ปิ่น	55	ปิ่น	56	ปิ่น	คงไว้เหมือนเดิม
	53	รอยแต้ม	56	แต้ม	57	แต้ม	<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่ เหมาะสม
	54	สีพื้น	57	สีพื้น	58	สีพื้น	คงไว้เหมือนเดิม
	55	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ ระดับ : สีเด่นของสีไล่ ระดับ	58	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ ระดับ : สีของสีไล่ ระดับ	59	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสี ไล่ระดับ : สีของสีไล่ ระดับ	<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่ เหมาะสม
	56	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ ระดับ : ขนาดพื้นที่ ของสีไล่ระดับ	59	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ ระดับ : ขนาดพื้นที่ ของสีไล่ระดับ	60	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสี ไล่ระดับ : ขนาด พื้นที่ของสีไล่ระดับ	คงไว้เหมือนเดิม
	57	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้น ขอบ : สีของเส้นขอบ	60	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้น ขอบ : สีของเส้นขอบ	61	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้น ขอบ : สีของเส้น ขอบ	คงไว้เหมือนเดิม
	58	เฉพาะพันธุ์ที่มีลาย แตกแขนง : สีของ แขนง	61	เฉพาะพันธุ์ที่มีลาย แตกแขนง : สีของลาย แตกแขนง	62	เฉพาะพันธุ์ที่มีลาย แตกแขนง : สีของ ลายแตกแขนง	<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่ เหมาะสม

ส่วนประกอบ ของพืช	ร่างเดิม		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 1		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2		การแก้ไข
	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	
	59	เฉพาพันธุ์ที่มีลายริ้ว : สีของริ้ว	62	เฉพาพันธุ์ที่มีลายริ้ว : สีของลายริ้ว	63	เฉพาพันธุ์ที่มีลายริ้ว : สีของลายริ้ว	<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่เหมาะสม
	60	เฉพาพันธุ์ที่มีลายตาข่าย : สีของตาข่าย	63	เฉพาพันธุ์ที่มีลายตาข่าย : สีของลายตาข่าย	64	เฉพาพันธุ์ที่มีลายตาข่าย : สีของลายตาข่าย	<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่เหมาะสม
	61	เฉพาพันธุ์ที่มีลายจุด : สีของจุด	64	เฉพาพันธุ์ที่มีลายจุด : สีของลายจุด	65	เฉพาพันธุ์ที่มีลายจุด : สีของลายจุด	<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่เหมาะสม
	62	เฉพาพันธุ์ที่มีลายปื้น : สีของปื้น	65	เฉพาพันธุ์ที่มีลายปื้น : สีของปื้น	66	เฉพาพันธุ์ที่มีลายปื้น : สีของปื้น	คงไว้เหมือนเดิม
กลีบเลี้ยง (ต่อ)	63	เฉพาพันธุ์ที่มีลายแต้ม : สีของแต้ม	66	เฉพาพันธุ์ที่มีลายแต้ม : สีของแต้ม	67	เฉพาพันธุ์ที่มีลายแต้ม : สีของแต้ม	<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่เหมาะสม
กลีบดอก	64	การโค้งของกลีบดอก	72	การโค้งของกลีบดอก	73	การโค้งของกลีบดอก	คงไว้เหมือนเดิม
	65	ความยาว	67	ความยาว	68	ความยาว	คงไว้เหมือนเดิม
	66	ความกว้าง	68	ความกว้าง	69	ความกว้าง	คงไว้เหมือนเดิม
	67	รูปร่าง	69	รูปร่าง	70	รูปร่าง	คงไว้เหมือนเดิม
	68	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบปิด : รูปร่างตัดตามขวาง	73	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบปิด : รูปร่างตัดตามขวาง	73	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบปิด : รูปร่างตัดตามขวาง	คงไว้เหมือนเดิม
	69	การปิด	70	การปิด	71	การปิด	คงไว้เหมือนเดิม
	70	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบปิด : การเป็นคลื่นที่ขอบกลีบ	71	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบปิด : การเป็นคลื่นที่ขอบกลีบ	72	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบปิด : การเป็นคลื่นที่ขอบกลีบ	คงไว้เหมือนเดิม
	71	การมีหลอดลาย	74	การมีหลอดลาย	75	การมีหลอดลาย	คงไว้เหมือนเดิม
	72	สีไล่ระดับ	75	สีไล่ระดับ	76	สีไล่ระดับ	คงไว้เหมือนเดิม

ส่วนประกอบ ของพืช	ร่างเดิม		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 1		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2		การแก้ไข
	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	
	73	มีเส้นขอบ	76	มีเส้นขอบ	77	มีเส้นขอบ	คงไว้เหมือนเดิม
	74	เส้นแขนง	77	ลายแตกแขนง	78	ลายแตกแขนง	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>แก้ไข</u> ใช้คำที่ เหมาะสม
	75	ริ้ว	78	ลายริ้ว	79	ลายริ้ว	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>แก้ไข</u> ใช้คำที่ เหมาะสม
	76	ตาข่าย	79	ลายตาข่าย	80	ลายตาข่าย	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>แก้ไข</u> ใช้คำที่ เหมาะสม
	77	จุด	80	ลายจุด	81	ลายจุด	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>แก้ไข</u> ใช้คำที่ เหมาะสม
	78	เป็นปื้น	81	ปื้น	82	ปื้น	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>แก้ไข</u> ใช้คำที่ เหมาะสม
กลีบดอก (ต่อ)	79	ลายแต้ม	82	แต้ม	83	แต้ม	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>แก้ไข</u> ใช้คำที่ เหมาะสม
	80	สีพื้น	83	สีพื้น	84	สีพื้น	คงไว้เหมือนเดิม
	81	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ ระดับ : สีของสีไล่ ระดับ	84	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ ระดับ : สีของสีไล่ ระดับ	85	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสี ไล่ระดับ : สีของสีไล่ ระดับ	คงไว้เหมือนเดิม
			85	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ ระดับ : ขนาดพื้นที่ ของสีไล่ระดับ	86	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสี ไล่ระดับ : ขนาด พื้นที่ของสีไล่ระดับ	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>เพิ่มเติม</u> เนื่องจาก เป็นลักษณะที่ สามารถแยกความ แตกต่างได้
	82	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้น ขอบ : สีของเส้นขอบ	86	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้น ขอบ : สีของเส้นขอบ	87	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้น ขอบ : สีของเส้น ขอบ	คงไว้เหมือนเดิม

ส่วนประกอบ ของพืช	ร่างเดิม		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 1		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2		การแก้ไข
	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	
	83	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลาย แตกแขนง : สีของเส้น แขนง	87	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลาย แตกแขนง : สีของลาย แตกแขนง	88	เฉพาะพันธุ์ที่เป็น ลายแตกแขนง : สี ของลายแตกแขนง	<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่ เหมาะสม
	84	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลาย ริ้ว : สีของริ้ว	88	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลาย ริ้ว : สีของลายริ้ว	89	เฉพาะพันธุ์ที่เป็น ลายริ้ว : สีของลาย ริ้ว	<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่ เหมาะสม
	85	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลาย ตาข่าย : สีของตาข่าย	89	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลาย ตาข่าย : สีของลายตา ข่าย	90	เฉพาะพันธุ์ที่เป็น ลายตาข่าย : สีของ ลายตาข่าย	<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่ เหมาะสม
	86	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลาย จุด : สีของจุด	90	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลาย จุด : สีของลายจุด	91	เฉพาะพันธุ์ที่เป็น ลายจุด : สีของลาย จุด	<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่ เหมาะสม
	87	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นปื้น : สีของปื้น	91	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นปื้น : สีของปื้น	92	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นปื้น : สีของปื้น	<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่ เหมาะสม
	88	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลาย แต้ม : สีของแต้ม	92	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลาย แต้ม : สีของแต้ม	93	เฉพาะพันธุ์ที่เป็น ลายแต้ม : สีของ แต้ม	คงไว้เหมือนเดิม

ส่วนประกอบ ของพืช	ร่างเดิม		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 1		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2		การแก้ไข
	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	
ปาก	89	ความยาว	93	ความยาว	94	ความยาว	คงไว้เหมือนเดิม
	90	ความกว้าง	94	ความกว้าง	95	ความกว้าง	คงไว้เหมือนเดิม
	91	การมีหูกลีบปาก	95	การมีหูกลีบปาก	96	การมีหูกลีบปาก	คงไว้เหมือนเดิม
	92	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหู กลีบปาก : รูปร่างปาก	96	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลีบ ปาก : รูปร่างปาก	97	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหู กลีบปาก : รูปร่าง ปาก	คงไว้เหมือนเดิม
					98	การมีปากที่เหมือน กลีบดอก	<u>ครั้งที่ 2</u> <u>เพิ่มเติม</u> เนื่องจาก เป็นลักษณะที่ สามารถแยกความ แตกต่างได้
	93	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหู กลีบปาก : การซ้อน กันของโคนกลีบปาก	97	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหู กลีบปาก : การซ้อน กันของโคนกลีบปาก	99	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหู กลีบปาก : การซ้อน กันของโคนกลีบปาก	คงไว้เหมือนเดิม
	94	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลีบ ปาก : รูปร่างหูกลีบ ปาก	98	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลีบ ปาก : รูปร่างหูกลีบ ปาก	100	เฉพาะพันธุ์ที่มีหู กลีบปาก : รูปร่างหู กลีบปาก	คงไว้เหมือนเดิม
			99	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลีบ ปาก : การซ้อนกันของ หูกลีบปาก	<u>101</u>	เฉพาะพันธุ์ที่มีหู กลีบปาก : การซ้อน กันของหูกลีบปาก	<u>เพิ่มเติม</u> เนื่องจาก เป็นลักษณะที่ สามารถแยกความ แตกต่างได้
	95	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลีบ ปาก : รูปร่างปลาย ปาก	100	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลีบ ปาก : รูปร่างปลาย ปาก	102	เฉพาะพันธุ์ที่มีหู กลีบปาก : รูปร่าง ปลายปาก	คงไว้เหมือนเดิม
	96	จำนวนสับนปาก	101	จำนวนสับนปาก	103	จำนวนสับนปาก	คงไว้เหมือนเดิม
	97	การมีตาบนปาก	102	การมีตาบนปาก	104	การมีตาบนปาก	คงไว้เหมือนเดิม
	98	รูปร่างของตา	103	รูปร่างของตา	105	รูปร่างของตา	คงไว้เหมือนเดิม

ส่วนประกอบ ของพืช	ร่างเดิม		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 1		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2		การแก้ไข
	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	
	117	เฉพาะพันธุ์ที่มีตา : สี ของตา	104	เฉพาะพันธุ์ที่มีตา : สี ของตา	106	เฉพาะพันธุ์ที่มีตา : สีของตา	คงไว้เหมือนเดิม
	99	การมีลวดลาย	105	การมีลวดลาย			<u>ครั้งที่ 1</u> คงไว้เหมือนเดิม <u>ครั้งที่ 2</u> ตัดออก
ปาก(ต่อ)	100	สีไล่ระดับ	106	สีไล่ระดับ			<u>ครั้งที่ 1</u> คงไว้เหมือนเดิม <u>ครั้งที่ 2</u> ตัดออก
	101	มีเส้นขอบ	107	มีเส้นขอบ			<u>ครั้งที่ 1</u> คงไว้เหมือนเดิม <u>ครั้งที่ 2</u> ตัดออก
	102	เส้นแขนง	108	ลายแตกแขนง			<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่ เหมาะสม <u>ครั้งที่ 2</u> ตัดออก
	103	ริ้ว	109	ลายริ้ว			<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่ เหมาะสม <u>ครั้งที่ 2</u> ตัดออก
	104	ตาข่าย	110	ลายตาข่าย			<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่ เหมาะสม <u>ครั้งที่ 2</u> ตัดออก
	105	จุด	111	ลายจุด			<u>ครั้งที่ 1</u> แก้ไข ใช้คำที่ เหมาะสม <u>ครั้งที่ 2</u>

ส่วนประกอบ ของพืช	ร่างเดิม		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 1		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2		การแก้ไข
	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	
							ตัดออก
	106	ป็น	112	ป็น			<u>ครั้งที่ 1</u> คงไว้เหมือนเดิม <u>ครั้งที่ 2</u> ตัดออก
	107	แต่้ม	113	แต่้ม			<u>ครั้งที่ 1</u> คงไว้เหมือนเดิม <u>ครั้งที่ 2</u> ตัดออก

ส่วนประกอบ ของพืช	ร่างเดิม		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 1		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2		การแก้ไข
	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	
ปาก (ต่อ)	108	สีพื้น	114	สีพื้น	107	สีพื้น	คงไว้เหมือนเดิม
			115	ปริมาณสีของลาย			<u>ครั้งที่ 1</u> ลักษณะเดิมตั้งแต่ ข้อ 109-116 ให้ รวมเป็น 1 ข้อ <u>ครั้งที่ 2</u> ตัดออก
					108	สีของหูกليبปาก	<u>ครั้งที่ 2</u> <u>เพิ่มเติม</u> เนื่องจาก เป็นลักษณะที่ สามารถแยกความ แตกต่างได้
			116	ลายบริเวณหูกลิปปาก	109	ลายบริเวณหูกลิป ปาก	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>เพิ่มเติม</u> เนื่องจาก เป็นลักษณะที่ สามารถแยกความ แตกต่างได้
	109	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ ระดับ : พื้นที่ของสีไล่ ระดับ					<u>ครั้งที่ 1</u> ตัดออก
	110	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ ระดับ : สีของสีไล่ ระดับ					<u>ครั้งที่ 1</u> ตัดออก
	111	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้น ขอบ : สีของเส้นขอบ					<u>ครั้งที่ 1</u> ตัดออก
	112	เฉพาะพันธุ์ที่มีลาย แตกแขนง : สีของเส้น แขนง					<u>ครั้งที่ 1</u> ตัดออก

ส่วนประกอบ ของพืช	ร่างเดิม		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 1		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2		การแก้ไข
	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	
	113	เฉพาพันธุ์ที่มีลายริ้ว : สีของริ้ว					ครั้งที่ 1 ตัดออก
	114	เฉพาพันธุ์ที่มีลายตา ข่าย : สีของตาข่าย					ครั้งที่ 1 ตัดออก

ส่วนประกอบ ของพืช	ร่างเดิม		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 1		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2		การแก้ไข
	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	
	115	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายจุด : สีของจุด					<u>ครั้งที่ 1</u> ตัดออก
	116	สีของตรงกลางปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น)	119	สีของตรงกลางปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น)	112	สีของตรงกลางปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น)	คงไว้เหมือนเดิม
			120	ลายบริเวณตรงกลาง ปาก	113	ลายบริเวณตรงกลาง ปาก	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>เพิ่มเติม</u> เนื่องจาก เป็นลักษณะที่ สามารถแยกความ แตกต่างได้
ปาก (ต่อ)	118	เฉพาะพันธุ์ที่คอปากมี สีที่แตกต่าง : สีของคอ ปาก	117	สีของคอปาก	110	สีของคอปาก	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>แก้ไข</u> ให้วัดทุกพันธุ์
			118	ลายบริเวณคอปาก	111	ลายบริเวณคอปาก	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>เพิ่มเติม</u> เนื่องจาก เป็นลักษณะที่ สามารถแยกความ แตกต่างได้
	119	การปิดของปาก	123	การปิดของปาก	116	การปิดของปาก	คงไว้เหมือนเดิม
	120	การเป็นคลื่นของขอบ ปาก	124	การเป็นคลื่นของขอบ ปาก	117	การเป็นคลื่นของ ขอบปาก	คงไว้เหมือนเดิม
			121	สีของบริเวณปลาย ปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น)	114	สีของบริเวณปลาย ปาก (ถ้าต่างจากสี พื้น)	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>เพิ่มเติม</u> เนื่องจาก เป็นลักษณะที่ สามารถแยกความ แตกต่างได้
			122	ลายบริเวณปลายปาก	115	ลายบริเวณปลาย ปาก	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>เพิ่มเติม</u> เนื่องจาก เป็นลักษณะที่ สามารถแยกความ แตกต่างได้

ส่วนประกอบ ของพืช	ร่างเดิม		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 1		ร่างที่ผ่านการประชุม ครั้งที่ 2		การแก้ไข
	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	
	121	ความหนาแน่นของขน ครุยที่ริมขอบปาก	125	การมีขนครุยที่ริมขอบ ปาก	118	การมีขนครุยที่ริม ขอบปาก	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>แก้ไข</u> เนื่องจาก สามารถแยกความ แตกต่างได้ชัดเจน กว่าความหนาแน่น
ปาก (ต่อ)	122	การมีหมอนบนปาก	126	การมีสันบนปาก	119	การมีสันบนปาก	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>แก้ไข</u> เปลี่ยนจากคำ ว่า “หมอน. เป็น “สัน” ตามคำศัพท์ ทางพฤกษศาสตร์
			127	ลักษณะสันบนปาก	120	ลักษณะสันบนปาก	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>เพิ่มเติม</u> เนื่องจาก เป็นลักษณะที่ สามารถแยกความ แตกต่างได้
	124	สีของหมอน	128	สีของสัน	121	สีของสัน	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>แก้ไข</u> เปลี่ยนเป็นสี ของสัน ตามคำศัพท์ ทางพฤกษศาสตร์
	123	การมีครีบบนปาก					ครั้งที่ 1 ตัดออก
	125	สีของครีบ					ครั้งที่ 1 ตัดออก
	126	ความหนาแน่นของขน บนปาก	129	การมีขนบนปาก	122	การมีขนบนปาก	<u>ครั้งที่ 1</u> <u>แก้ไข</u> เนื่องจาก สามารถแยกความ แตกต่างได้ชัดเจน กว่าความหนาแน่น
เส้าเกสร	127	ความยาวเส้าเกสร	130	ความยาวเส้าเกสร	123	ความยาวเส้าเกสร	คงไว้เหมือนเดิม
	128	สีของฝาคีบเส้า เกสร	131	สีของฝาคีบอับเรณู	124	สีของฝาคีบอับ เรณู	คงไว้เหมือนเดิม

4. นำร่างหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ ทดลองใช้ บันทึกข้อมูลลักษณะต่างๆ ของกล้วยไม้สกุลหวายภาคสนาม และหาพันธุ์ตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของลักษณะที่แสดงออก

นำร่างหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ ทดลองใช้ บันทึกข้อมูลลักษณะต่างๆ ของกล้วยไม้สกุลหวายภาคสนาม ในจังหวัดต่าง ดังนี้

- อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี
- อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด
- อำเภอเมือง และอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
- อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี
- อำเภอสามพราน และอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
- อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
- อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

5. ลักษณะประจำพันธุ์

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	1. เอื้องคำ	2. เอื้องผึ้ง	3. เอื้องเงินแดง	4. เอื้องเงินขาว	5. เอื้องครึ่งสาย
1	ต้น : ความสูง					
2	ลำลูกกล้วย : ทิศทางของลำลูกกล้วย	กึ่งตั้งตรง	ห้อยลง	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง
3	ลำลูกกล้วย : ความยาว					
4	ลำลูกกล้วย : ความหนา					
5	ลำลูกกล้วย : เส้นผ่านศูนย์กลาง					
6	ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามยาว	รูปแถบ	รูปรี	รูปแถบ	รูปแถบ	รูปแถบ
7	ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามขวาง	รูปกลม	รูปเหลี่ยม	รูปรี	รูปกลม	รูปกลม
8	ลำลูกกล้วย : ผิวของลำลูกกล้วย	เป็นร่อง	เป็นร่อง	เป็นร่อง	เป็นร่อง	เรียบ
9	ใบ : ความยาว					
10	ใบ : ความกว้าง					
11	ใบ : รูปร่าง	รูปแถบ	รูปรี	รูปรี	รูปไข่กลับ	รูปรี
12	ใบ : การด่าง	ไม่ด่าง	ไม่ด่าง	ไม่ด่าง	ไม่ด่าง	ไม่ด่าง
13	ใบ : สีของด่าง		-			
14	ใบ : การมีขน	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	1. เอื้องคำ	2. เอื้องผึ้ง	3. เอื้องเงินแดง	4. เอื้องเงินขาว	5. เอื้องครึ่งสาย
15	ช่อดอก : ตำแหน่งของการเกิด ช่อดอกบนลำลูกกล้วย	ปลายลำลูก กล้วย	ด้านข้าง	ปลายลำลูก กล้วย	ปลายลำลูก กล้วย	ด้านข้างและ ปลายลำลูก กล้วย
16	ช่อดอก : ชนิดของดอก	ช่อดอก	ช่อดอก	ช่อดอก	ดอกเดี่ยว	ดอกเดี่ยว
17	ช่อดอก : จำนวนดอกต่อช่อดอก หรือต่อลำลูกกล้วย		มาก	น้อย	น้อย	น้อย
18	ช่อดอก : ลักษณะของก้านช่อดอก		ตรง	-	-	-
19	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นแบบช่อดอก : ช่อดอก : ความยาวช่อดอก					
20	ช่อดอก : ความยาวก้านช่อดอก					
21	ช่อดอก : ความหนาแน่นของช่อดอก					
22	ช่อดอก : ทิศทางช่อดอก	ห้อยลง	ห้อยลง	-	-	-
23	ช่อดอก : ความหนาแน่นของดอก	-	หนาแน่น	-	-	-
24	ดอก : ความยาวก้านดอก					
25	ดอก : สีหลักของก้านดอก	YG N144A	YG 150C	YG 145B	YG 145C	PUR N77A
26	ดอก : การมีสีที่สองของก้านดอก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
27	ดอก : สีที่สองของก้านดอก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
28	ดอก : ลักษณะของกลีบดอกและกลีบเลี้ยง	โค้งทั้งหมด	แบนและหงาย	โค้งและแบน	หงายทั้งหมด	แบนและหงาย
29	ดอก : ความยาวคางดอก					
30	ดอก : การแยกกันของกลีบเลี้ยงและกลีบดอก	ซ้อนทับกันเล็กน้อย	ซ้อนทับกันเล็กน้อย	แยกกัน	แยกกัน	ซ้อนทับกันเล็กน้อย
31	ดอก : ความยาวดอก					
32	ดอก : ความกว้างดอก					
33	ดอก : การมีกลิ่นหอม	มี	มี	มี		ไม่มี
34	กลีบเลี้ยงด้านบน : การโค้งของกลีบเลี้ยงด้านบน	ตรง	ตรง	โค้งเล็กน้อย	โค้งเล็กน้อย	โค้งมาก
35	กลีบเลี้ยงด้านบน : ความยาว					
36	กลีบเลี้ยงด้านบน : ความกว้าง					
37	กลีบเลี้ยงด้านบน : รูปร่าง	รูปรี	รูปไข่	รูปไข่กลับ	รูปไข่	รูปรี
38	กลีบเลี้ยงด้านบน : การบิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	1. เอื้องคำ	2. เอื้องผึ้ง	3. เอื้องเงินแดง	4. เอื้องเงินขาว	5. เอื้องครั่งสาย
39	กลีบเลี้ยงด้านบน : การเป็นคลื่นที่ขอบ	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น
40	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบปิด : กลีบเลี้ยงด้านบน : รูปร่างตัดตามขวาง	แบน	เว้าเล็กน้อย	เว้าเล็กน้อย	เว้ามาก	แบน
41	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การโค้งของกลีบเลี้ยงด้านข้าง	ตรง	ตรง	โค้งเล็กน้อย	โค้งเล็กน้อย	ตรง
42	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความยาว					
43	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความกว้าง					
44	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่าง	รูปขอบขนาน	รูปขอบขนาน	รูปแถบ	รูปสามเหลี่ยม	รูปขอบขนาน
45	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การปิด	ไม่ปิด	ไม่ปิด	ไม่ปิด	ปิดน้อย	ไม่ปิด
46	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การเป็นคลื่นที่ขอบ	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น
47	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบปิด : กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่างตัดตามขวาง	แบน	เว้าเล็กน้อย	เว้าเล็กน้อย	เว้าเล็กน้อย	แบน
48	กลีบเลี้ยง : การมีลวดลาย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
49	กลีบเลี้ยง : สีไล่ระดับ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
50	กลีบเลี้ยง : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
51	กลีบเลี้ยง : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
52	กลีบเลี้ยง : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
53	กลีบเลี้ยง : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
54	กลีบเลี้ยง : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
55	กลีบเลี้ยง : ปื้น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
56	กลีบเลี้ยง : แต้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
57	กลีบเลี้ยง : สีพื้น	YO 14A	YO 14A	W 155C	W 155C	PUR 77A
58	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : สีของสีไล่ระดับ	-	-	-	-	-
59	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : ขนาดพื้นที่ของสีไล่ระดับ	-	-	-	-	-
60	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบเลี้ยง : สีของเส้นขอบ	-	-	-	-	-
61	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแตกแขนง : กลีบเลี้ยง : สีของลายแตกแขนง	-	-	-	-	-

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	1. เอื้องคำ	2. เอื้องผึ้ง	3. เอื้องเงินแดง	4. เอื้องเงินขาว	5. เอื้องครั่งสาย
62	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายริ้ว : กลีบ เลี้ยง : สีของลายริ้ว	-	-	-	-	-
63	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายตาข่าย : กลีบ เลี้ยง : สีของลายตาข่าย	-	-	-	-	-
64	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายจุด : กลีบ เลี้ยง : สีของลายจุด	-	-	-	-	-
65	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายปื้น : กลีบ เลี้ยง : สีของปื้น	-	-	-	-	-
66	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแต้ม : กลีบ เลี้ยง : สีของแต้ม	-	-	-	-	-
67	กลีบดอก : ความยาว					
68	กลีบดอก : ความกว้าง					
69	กลีบดอก : รูปร่าง	กลม	กลม	รูปไข่กลับ	รูปไข่กลับ	รูปสามเหลี่ยม
70	กลีบดอก : การบิด	ไม่บิด	ไม่บิด	บิดน้อย	บิดปานกลาง	ไม่บิด
71	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบ ดอก : การเป็นคลื่นที่ขอบกลีบ	ไม่เป็นคลื่น				ไม่เป็นคลื่น
72	กลีบดอก : การโค้งของกลีบดอก	ตรง	โค้งเล็กน้อย	โค้งมาก	โค้งมาก	หงายเล็กน้อย
73	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบ ดอก : รูปร่างตัดตามขวาง	แบน		เว้ามาก	เว้าเล็กน้อย	เว้าเล็กน้อย
74	กลีบดอก : การมีลวดลาย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
75	กลีบดอก : สีไล่ระดับ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
76	กลีบดอก : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
77	กลีบดอก : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
78	กลีบดอก : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
79	กลีบดอก : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
80	กลีบดอก : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
81	กลีบดอก : ปื้น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
82	กลีบดอก : แต้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
83	กลีบดอก : สีพื้น	YO 14A	YO 14A	W 155C	W 155C	PUR 77A
84	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : สีของสีไล่ระดับ	-	-	-	-	-

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	1. เอื้องคำ	2. เอื้องผึ้ง	3. เอื้องเงินแดง	4. เอื้องเงินขาว	5. เอื้องครั่งสาย
85	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : ขนาดพื้นที่ของสีไล่ ระดับ	-	-	-	-	-
86	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบ ดอก : สีของเส้นขอบ	-	-	-	-	-
87	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายแตกแขนง : กลีบดอก : สีของลายแตกแขนง	-	-	-	-	-
88	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายริ้ว : กลีบ ดอก : สีของลายริ้ว	-	-	-	-	-
89	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายตาข่าย : กลีบดอก : สีของลายตาข่าย	-	-	-	-	-
90	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายจุด : กลีบ ดอก : สีของลายจุด	-	-	-	-	-
91	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นปื้น : กลีบ ดอก : สีของปื้น	-	-	-	-	-
92	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายแต้ม : กลีบ ดอก : สีของแต้ม	-	-	-	-	-
93	ปาก : ความยาว					
94	ปาก : ความกว้าง					
95	ปาก : การมีหูกลิบบาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
96	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบบาก : ปาก : รูปร่างปาก	รูปกลม	รูปกลมแป้น	รูปกลม	-	รูปรี
97	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบบาก : ปาก : การซ้อนกันของโคนกลีบ ปาก	ชิดกัน	ไม่ซ้อน	ชิดกัน	-	ไม่ซ้อน
98	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบบาก : ปาก : รูปร่างหูกลิบบาก	-	-	-	รูปสามเหลี่ยม	
99	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบบาก : ปาก : การซ้อนกันของหูกลิบ ปาก	-	-	-	เปิดกว้าง	
100	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบบาก : ปาก : รูปร่างปลายปาก	-	-	-	รูปสี่เหลี่ยม ขนมเปียกปูน	
101	ปาก : จำนวนสับนปาก	2 สี	2 สี	2 สี	3 สี	3 สี
102	ปาก : การมีตาบนปาก	มี	มี	ไม่มี	ไม่มี	มี

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	1. เอื้องคำ	2. เอื้องผึ้ง	3. เอื้องเงินแดง	4. เอื้องเงินขาว	5. เอื้องครั่งสาย
103	ปาก : รูปร่างของตา	แบบที่ 3	แบบที่ 1	ไม่มี	ไม่มี	แบบที่ 4
104	เฉพาะพันธุ์ที่มีตา : ปาก : สีของตา	O 28B	O N25B	-	-	PUR N77A
105	ปาก : การมีลวดลาย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
106	ปาก : สีไล่ระดับ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
107	ปาก : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
108	ปาก : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
109	ปาก : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
110	ปาก : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
111	ปาก : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
112	ปาก : ปื้น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
113	ปาก : แต้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
114	ปาก : สีพื้น	YO 14A	YO 14A	O 28B	W 155C	PUR 77A
115	ปาก : ปริมาณสีของลาย	-	-	-	-	-
116	ปาก : ลายบริเวณทูลกลับปาก	-	-	-	-	-
117	ปาก : สีของคอปาก	YO 14A	YO 14A	O 28B	OR N34A	PUR 77A
118	ปาก : ลายบริเวณคอปาก	-	-	-	-	-
119	ปาก : สีของตรงกลางปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น)	YO 14A	YO 14A	O 28B	OR N34A	PUR 77A
120	ปาก : ลายบริเวณตรงกลางปาก	-	-	-	-	-
121	ปาก : สีของบริเวณปลายปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น)	YO 14A	YO 14A	YO 21B	W 155C	PUR 77A
122	ปาก : ลายบริเวณปลายปาก	-	-	-	-	-
123	ปาก : การปิดของปาก	ไม่มี	ไม่ปิด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
124	ปาก : การเป็นคลื่นของขอบปาก	เป็นคลื่นเล็กน้อย	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่นปานกลาง	เป็นคลื่นปานกลาง	ไม่เป็นคลื่น
125	ปาก : การมีขนครุยที่ริมขอบปาก	มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
126	ปาก : การมีสันบนปาก	ไม่มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	ไม่มี
127	ปาก : ลักษณะสันบนปาก	-	-	สันเรียบ	สันเรียบ	-
128	ปาก : สีของสัน	-	-	O 28B	W 155C	-
129	ปาก : การมีขนบนปาก	มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี
130	เส้าเกสร : ความยาวเส้าเกสร	สั้น	สั้น	สั้น	สั้น	สั้น

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	1. เอื้องคำ	2. เอื้องผึ้ง	3. เอื้องเงินแดง	4. เอื้องเงินขาว	5. เอื้องครึ่งสาย
131	เส้าเกสร : สีของฝาคกรอบอับเรณู					

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	6. ตอติเล	7. แปรงสีฟัน	8. มาลีชุกิxตอนมาลี	9. ไทยจัสมินxตอนมาลี	10. โทบานเนนเซ่x ชิงยงฟอสซี่มารี
1	ต้น : ความสูง					
2	ลำลูกกล้วย : ทิศทางของลำลูกกล้วย	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง
3	ลำลูกกล้วย : ความยาว					
4	ลำลูกกล้วย : ความหนา					
5	ลำลูกกล้วย : เส้นผ่านศูนย์กลาง					
6	ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามยาว	รูปรี	รูปไข่	รูปรี	รูปไข่	รูปแถบ
7	ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามขวาง	รูปรี				
8	ลำลูกกล้วย : ผิวของลำลูกกล้วย	เรียบ	เรียบ	เรียบ	เรียบ	เรียบ
9	ใบ : ความยาว					
10	ใบ : ความกว้าง					
11	ใบ : รูปร่าง	รูปแถบ	รูปแถบ	รูปรี	รูปไข่	รูปไข่กลับ
12	ใบ : การต่าง	ไม่ต่าง	ไม่ต่าง	ไม่ต่าง	ไม่ต่าง	ไม่ต่าง
13	ใบ : สีของต่าง	-	-	-	-	-
14	ใบ : การมีขน	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
15	ช่อดอก : ตำแหน่งของการเกิดช่อดอกบนลำลูกกล้วย	ด้านข้างและปลายลำลูกกล้วย	ด้านข้าง	ปลายลำลูกกล้วย	ปลายลำลูกกล้วย	ปลายลำลูกกล้วย
16	ช่อดอก : ชนิดของดอก	ดอกเดี่ยว	ช่อดอก	ดอกเดี่ยว	ดอกเดี่ยว	ดอกเดี่ยว
17	ช่อดอก : จำนวนดอกต่อช่อดอกหรือต่อลำลูกกล้วย	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อย	น้อย
18	ช่อดอก : ลักษณะของก้านช่อดอก	-				
19	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นแบบช่อดอก : ช่อดอก : ความยาวช่อดอก		สั้น			
20	ช่อดอก : ความยาวก้านช่อดอก		สั้น			
21	ช่อดอก : ความหนา ก้านช่อดอก					
22	ช่อดอก : ทิศทางช่อดอก	-				

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	6. ตอติเล	7. แปรงสีฟัน	8. มาลีชูกิxตอนมาลี	9. ไทยจัสมินxตอน มาลี	10. โทบานเนนเซ่x ชิงอิงฟอสซี่มารี
23	ช่อดอก : ความหนาแน่นของ ดอก	-	หนาแน่น			
24	ดอก : ความยาวก้านดอก					
25	ดอก : สีหลักของก้านดอก	P NN74D		YG 145C	YG 145C	YG 145A
26	ดอก : การมีสีที่สองของก้านดอก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
27	ดอก : สีที่สองของก้านดอก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
28	ดอก : ลักษณะของกลีบดอกและ กลีบเลี้ยง	โค้งทั้งหมด	แบนทั้งหมด	โค้งและแบน	โค้งและแบน	โค้งและหงาย
29	ดอก : ความยาวคางดอก				ไม่มีหรือสั้น มาก	ไม่มีหรือสั้น มาก
30	ดอก : การแยกกันของกลีบเลี้ยง และกลีบดอก	แยกกัน	ซ้อนทับกัน	ซ้อนทับกัน เล็กน้อย	ซ้อนทับกัน เล็กน้อย	แยกกัน
31	ดอก : ความยาวดอก					
32	ดอก : ความกว้างดอก					
33	ดอก : การมีกลิ่นหอม	ไม่มี	ไม่มี			
34	กลีบเลี้ยงด้านบน : การโค้งของ กลีบเลี้ยงด้านบน	โค้งมาก	ตรง	ตรง	ตรง	หงายเล็กน้อย
35	กลีบเลี้ยงด้านบน : ความยาว					
36	กลีบเลี้ยงด้านบน : ความกว้าง					กว้าง
37	กลีบเลี้ยงด้านบน : รูปร่าง	รูปแถบ	รูปรี	รูปไข่	รูปรี	รูปสามเหลี่ยม
38	กลีบเลี้ยงด้านบน : การบิด	บิดปานกลาง	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด
39	กลีบเลี้ยงด้านบน : การเป็นคลื่น ที่ขอบ	เป็นคลื่นปาน กลาง	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่นมาก
40	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยง ด้านบน : รูปร่างตัดตามขวาง	เว้าเล็กน้อย	แบน	แบน	แบน	เว้าเล็กน้อย
41	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การโค้งของ กลีบเลี้ยงด้านข้าง	โค้งเล็กน้อย	ตรง	โค้งเล็กน้อย	โค้งเล็กน้อย	
42	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความยาว					
43	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความกว้าง					
44	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่าง	รูปแถบ	รูปรี	รูปสามเหลี่ยม	รูปสามเหลี่ยม	รูปสามเหลี่ยม
45	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การบิด	บิดปานกลาง	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด
46	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การเป็นคลื่น ที่ขอบ	เป็นคลื่น เล็กน้อย	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	6. ตอติเล	7. แปรงสีฟัน	8. มาลีชูกxตอนมาลี	9. ไทยจัดมินxตอน มาลี	10. โทบานแนนเซ่x ชิงยงฟอสซี่มารี
47	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยง ด้านข้าง : รูปร่างตัดตามขวาง	เว้าเล็กน้อย	แบน	เว้าเล็กน้อย	เว้าเล็กน้อย	เว้าเล็กน้อย
48	กลีบเลี้ยง : การมีลวดลาย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	มี
49	กลีบเลี้ยง : สีไล่ระดับ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
50	กลีบเลี้ยง : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
51	กลีบเลี้ยง : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
52	กลีบเลี้ยง : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
53	กลีบเลี้ยง : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี
54	กลีบเลี้ยง : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
55	กลีบเลี้ยง : ปื้น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
56	กลีบเลี้ยง : แด้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
57	กลีบเลี้ยง : สีพื้น	P NN74D	P NN74B	W 155C	YW 158C	W 155C
58	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : สีของสีไล่ระดับ	-	-	-	O 24C	-
59	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : ขนาดพื้นที่ของสีไล่ ระดับ	-	-	-	ใหญ่	-
60	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบ เลี้ยง : สีของเส้นขอบ	-	-	-	-	-
61	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแตกแขนง : กลีบเลี้ยง : สีของลายแตกแขนง	-	-	-	-	-
62	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายริ้ว : กลีบ เลี้ยง : สีของลายริ้ว	-	-	-	-	-
63	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายตาข่าย : กลีบ เลี้ยง : สีของลายตาข่าย	-	-	-	-	YG 145B
64	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายจุด : กลีบ เลี้ยง : สีของลายจุด	-	-	-	-	-
65	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายปื้น : กลีบ เลี้ยง : สีของปื้น	-	-	-	-	-
66	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแถม : กลีบ เลี้ยง : สีของแถม	-	-	-	-	-
67	กลีบดอก : ความยาว					
68	กลีบดอก : ความกว้าง					

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	6. ตอติเล	7. แปรงสีฟัน	8. มาลีชุกxตอนมาลี	9. ไทยจัสมินxตอน มาลี	10. โทบานเนนเซ่x ชิงยงฟอสซี่มารี
69	กลีบดอก : รูปกว้าง	รูปรี	รูปไข่กลับ	รูปไข่กลับ	รูปไข่กลับ	รูปรี
70	กลีบดอก : การบิด	บิดปานกลาง	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด
71	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบ ดอก : การเป็นคลื่นที่ขอบกลีบ		ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น
72	กลีบดอก : การโค้งของกลีบดอก	โค้งเล็กน้อย	ตรง	โค้งเล็กน้อย	โค้งเล็กน้อย	เป็นคลื่น เล็กน้อย
73	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบ ดอก : รูปกว้างตัดตามขวาง	เว้าเล็กน้อย	แบน	เว้าเล็กน้อย	เว้าเล็กน้อย	โค้งเล็กน้อย
74	กลีบดอก : การมีลวดลาย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	มี
75	กลีบดอก : สีไล่ระดับ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
76	กลีบดอก : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
77	กลีบดอก : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
78	กลีบดอก : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
79	กลีบดอก : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี
80	กลีบดอก : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
81	กลีบดอก : บั่น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
82	กลีบดอก : แต้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
83	กลีบดอก : สีพื้น	P NN74D	P NN74B	W 155C	YW 155C	W 155C
84	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : สีของสีไล่ระดับ	-	-	-	O 24C	ไม่มี
85	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : ขนาดพื้นที่ของสีไล่ ระดับ	-	-	-	ใหญ่	-
86	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบ ดอก : สีของเส้นขอบ	-	-	-	-	-
87	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายแตกแขนง : กลีบดอก : สีของลายแตกแขนง	-	-	-	-	-
88	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายริ้ว : กลีบ ดอก : สีของลายริ้ว	-	-	-	-	-
89	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายตาข่าย : กลีบดอก : สีของลายตาข่าย	-	-	-	-	YG 145B
90	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายจุด : กลีบ ดอก : สีของลายจุด	-	-	-	-	-

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	6. ตอติเล	7. แปรงสีฟัน	8. มาลีชุกxตอนมาลี	9. ไทยจัดมินxตอน มาลี	10. โทบานเนนเซ่x ชิงยงฟอสซ์มารี
91	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นปิ่น : กลีบ ดอก : สีของปิ่น	-	-	-	-	-
92	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายแต้ม : กลีบ ดอก : สีของแต้ม	-	-	-	-	-
93	ปาก : ความยาว					
94	ปาก : ความกว้าง					
95	ปาก : การมีหูกลิบปาก	ไม่มี	ไม่มี	มี	มี	มี
96	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบปาก : ปาก : รูปร่างปาก	รูปกลม	รูปรี			
97	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบปาก : ปาก : การซ้อนกันของโคนกลีบ ปาก	ชิดกัน	ไม่ซ้อน			
98	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบปาก : ปาก : รูปร่างหูกลิบปาก		ไม่มี	รูปสี่เหลี่ยม คางหมูกว้าง	รูปสี่เหลี่ยม คางหมูกว้าง	รูปสี่เหลี่ยม คางหมูกว้าง
99	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบปาก : ปาก : การซ้อนกันของหูกลิบ ปาก		ไม่มี	เปิดกว้าง	เปิดกว้าง	เปิดกว้าง
100	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบปาก : ปาก : รูปร่างปลายปาก		ไม่มี	รูปกลม	รูปไต	รูปไต
101	ปาก : จำนวนสับนปาก	4 สี่	2 สี่	2 สี่	1 สี่	2 สี่
102	ปาก : การมีตาบนปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
103	ปาก : รูปร่างของตา	ไม่มี	ไม่มี			
104	เฉพาะพันธุ์ที่มีตา : ปาก : สีของ ตา	-	ไม่มี			ไม่มี
105	ปาก : การมีลวดลาย	มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
106	ปาก : สีไล่ระดับ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
107	ปาก : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
108	ปาก : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
109	ปาก : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
110	ปาก : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
111	ปาก : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
112	ปาก : ปิ่น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
113	ปาก : แต้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	6. ตอติเล	7. แปรงสีฟัน	8. มาลีชุกิxตอนมาลี	9. ไทยจัสมินxตอน มาลี	10. โทบานแนนเซ่x ชิงยงฟอสซี่มารี
114	ปาก : สีพื้น	W NN155A	OR N30B	R 42A	R 44B	OR N30B
115	ปาก : ปริมาณสีของลาย	น้อย				
116	ปาก : ลายบริเวณหูกليبปาก	ลายแตกแขนง				
117	ปาก : สีของคอปาก	P NN74A	O 25B	R 42A	R 44B	OR N30B
118	ปาก : ลายบริเวณคอปาก	สีไล่ระดับ				
119	ปาก : สีของตรงกลางปาก (ถ้า ต่างจากสีพื้น)		O 25B	R 42A	R 44B	OR N30B
120	ปาก : ลายบริเวณตรงกลางปาก	ลายริ้ว				
121	ปาก : สีของบริเวณปลายปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น)	W NN155A		W 155C	R 44B	YO 23A
122	ปาก : ลายบริเวณปลายปาก	ปื้น				
123	ปาก : การปิดของปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
124	ปาก : การเป็นคลื่นของขอบปาก	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่น เล็กน้อย	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่น เล็กน้อย
125	ปาก : การมีขนครุยที่ริมขอบ ปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
126	ปาก : การมีสันบนปาก	ไม่มี	ไม่มี	มี	มี	มี
127	ปาก : ลักษณะสันบนปาก	-	-	สันเรียบ	สันเรียบ	สันเรียบ
128	ปาก : สีของสัน	-	-	R 42A	R 44B	OR N30B
129	ปาก : การมีขนบนปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
130	เส้าเกสร : ความยาวเส้าเกสร	สั้น	สั้น	สั้น	สั้น	สั้น
131	เส้าเกสร : สีของฝากรอบอับเรณู			GW 157C	GW 157C	YG 145A

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	11. แบคทีโอซั่ม	12. เอื้องนางชี	13. ดอนมารี	14. ชิงยงฟอสซี่มารี	15. รุ่งกมล
1	ต้น : ความสูง					
2	ลำลูกกล้วย : ทิศทางของลำลูก กล้วย	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	ตั้งตรง
3	ลำลูกกล้วย : ความยาว					
4	ลำลูกกล้วย : ความหนา					
5	ลำลูกกล้วย : เส้นผ่านศูนย์กลาง					
6	ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามยาว	รูปไข่	รูปรี	รูปแถบ	รูปไข่กลับ	รูปรี

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	11. แบคทีโอซั่ม	12. เอื้องนางชี	13. ดอนมารี	14. ซิงยงฟอสซีมารี	15. รุ่งกมล
7	ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามขวาง					
8	ลำลูกกล้วย : ผิวของลำลูกกล้วย	เรียบ	เรียบ	เรียบ	เรียบ	เรียบ
9	ใบ : ความยาว					
10	ใบ : ความกว้าง					
11	ใบ : รูปร่าง	รูปแถบ	รูปไข่กลับ	รูปไข่กลับ	รูปแถบ	รูปไข่กลับ
12	ใบ : การต่าง	ไม่ต่าง	ไม่ต่าง	ไม่ต่าง	ไม่ต่าง	ไม่ต่าง
13	ใบ : สีของต่าง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	-	-
14	ใบ : การมีขน	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
15	ช่อดอก : ตำแหน่งของการเกิด ช่อดอกบนลำลูกกล้วย	ด้านข้าง	ปลายลำลูก กล้วย	ปลายลำลูก กล้วย	ปลายลำลูก กล้วย	ปลายลำลูก กล้วย
16	ช่อดอก : ชนิดของดอก	ช่อดอก	ดอกเดี่ยว	ดอกเดี่ยว	ดอกเดี่ยว	ดอกเดี่ยว
17	ช่อดอก : จำนวนดอกต่อช่อดอก หรือต่อลำลูกกล้วย	ปานกลาง	น้อย	น้อย	น้อย	น้อย
18	ช่อดอก : ลักษณะของก้านช่อดอก				-	-
19	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นแบบช่อดอก : ช่อดอก : ความยาวช่อดอก	สั้น			-	-
20	ช่อดอก : ความยาวก้านช่อดอก	สั้น			-	-
21	ช่อดอก : ความหนาแน่นของช่อดอก				-	-
22	ช่อดอก : ทิศทางช่อดอก				-	-
23	ช่อดอก : ความหนาแน่นของดอก	หนาแน่น			-	-
24	ดอก : ความยาวก้านดอก				-	
25	ดอก : สีหลักของก้านดอก		GW 157C	YG 145A	YG 145D	W 155B
26	ดอก : การมีสีที่สองของก้านดอก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
27	ดอก : สีที่สองของก้านดอก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	-	-
28	ดอก : ลักษณะของกลีบดอกและ กลีบเลี้ยง	แบนทั้งหมด	โค้งทั้งหมด	แบนทั้งหมด	โค้งทั้งหมด	โค้งและแบน
29	ดอก : ความยาวคางดอก		ยาว			
30	ดอก : การแยกกันของกลีบเลี้ยง และกลีบดอก	ซ้อนทับกัน	แยกกัน	แยกกัน	แยกกัน	แยกกัน
31	ดอก : ความยาวดอก					
32	ดอก : ความกว้างดอก					

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	11. แบคทีโอซั่ม	12. เอื้องนางชี	13. ดอนมารี	14. ซิงยงฟอสซีมารี	15. รุ่งกมล
33	ดอก : การมีกลิ่นหอม	ไม่มี				
34	กลีบเลี้ยงด้านบน : การโค้งของ กลีบเลี้ยงด้านบน	ตรง	โค้งมาก	โค้งเล็กน้อย	โค้งเล็กน้อย	ตรง
35	กลีบเลี้ยงด้านบน : ความยาว					
36	กลีบเลี้ยงด้านบน : ความกว้าง					
37	กลีบเลี้ยงด้านบน : รูปร่าง	รูปรี	รูปไข่	รูปขอบขนาน	รูปไข่กลับ	รูปไข่กลับ
38	กลีบเลี้ยงด้านบน : การบิด	ไม่บิด	บิดน้อย	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด
39	กลีบเลี้ยงด้านบน : การเป็นคลื่น ที่ขอบ	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่นปาน กลาง	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น
40	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยง ด้านบน : รูปร่างตัดตามขวาง	แบน		เว้าเล็กน้อย	เว้าเล็กน้อย	แบน
41	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การโค้งของ กลีบเลี้ยงด้านข้าง	ตรง	โค้งมาก	โค้งมาก	โค้งมาก	ตรง
42	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความยาว					
43	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความกว้าง					
44	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่าง	รูปรี	รูปสามเหลี่ยม	รูปสามเหลี่ยม	รูปสามเหลี่ยม	รูปสามเหลี่ยม
45	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การบิด	ไม่บิด	บิดปานกลาง	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด
46	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การเป็นคลื่น ที่ขอบ	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่นปาน กลาง	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น
47	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยง ด้านข้าง : รูปร่างตัดตามขวาง	แบน	เว้ามาก	เว้าเล็กน้อย	เว้ามาก	เว้าเล็กน้อย
48	กลีบเลี้ยง : การมีลวดลาย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
49	กลีบเลี้ยง : สีไล่ระดับ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
50	กลีบเลี้ยง : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
51	กลีบเลี้ยง : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
52	กลีบเลี้ยง : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
53	กลีบเลี้ยง : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
54	กลีบเลี้ยง : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
55	กลีบเลี้ยง : ปื้น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
56	กลีบเลี้ยง : แด้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
57	กลีบเลี้ยง : สีพื้น	GW 157C	W NN155C	W 155C	W 155B	W 155C
58	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : สีของสีไล่ระดับ	-	-	-	O 29B	-

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	11. แบคทีโอซั่ม	12. เอื้องนางชี	13. ดอนมารี	14. ซิงยงฟอสซีมารี	15. รุ่งกมล
59	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : ขนาดพื้นที่ของสีไล่ ระดับ	-	-	-	-	-
60	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบ เลี้ยง : สีของเส้นขอบ	-	-	-	-	-
61	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแตกแขนง : กลีบเลี้ยง : สีของลายแตกแขนง	-	-	-	-	-
62	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายริ้ว : กลีบ เลี้ยง : สีของลายริ้ว	-	-	-	-	-
63	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายตาข่าย : กลีบ เลี้ยง : สีของลายตาข่าย	-	-	-	-	-
64	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายจุด : กลีบ เลี้ยง : สีของลายจุด	-	-	-	-	-
65	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายปื้น : กลีบ เลี้ยง : สีของปื้น	-	-	-	-	-
66	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแต้ม : กลีบ เลี้ยง : สีของแต้ม	-	-	-	-	-
67	กลีบดอก : ความยาว					
68	กลีบดอก : ความกว้าง					
69	กลีบดอก : รูปร่าง	รูปไข่กลับ	รูปรี	รูปไข่กลับ	รูปรี	รูปรี
70	กลีบดอก : การบิด	ไม่บิด	บิดน้อย	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด
71	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบ ดอก : การเป็นคลื่นที่ขอบกลีบ	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่นปาน กลาง	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น
72	กลีบดอก : การโค้งของกลีบดอก	ตรง	โค้งมาก	ตรง	โค้งเล็กน้อย	โค้งเล็กน้อย
73	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบ ดอก : รูปร่างตัดตามขวาง	แบน	เว้ามาก	แบน	เว้าเล็กน้อย	เว้าเล็กน้อย
74	กลีบดอก : การมีลวดลาย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
75	กลีบดอก : สีไล่ระดับ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
76	กลีบดอก : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
77	กลีบดอก : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
78	กลีบดอก : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
79	กลีบดอก : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
80	กลีบดอก : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
81	กลีบดอก : ปื้น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	11. แบคทีโอซั่ม	12. เอื้องนางชี	13. ดอนมารี	14. ซิงยงฟอสซีมารี	15. รุ่งกมล
82	กลีบดอก : แด้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
83	กลีบดอก : สีพื้น	GW 157C	W NN155C	W 155C	W 155B	W 155C
84	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : สีของสีไล่ระดับ	-	-	-	O 29B	-
85	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : ขนาดพื้นที่ของสีไล่ระดับ	-	-	-	-	-
86	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบดอก : สีของเส้นขอบ	-	-	-	-	-
87	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายแตกแขนง : กลีบดอก : สีของลายแตกแขนง	-	-	-	-	-
88	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายริ้ว : กลีบดอก : สีของลายริ้ว	-	-	-	-	-
89	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายตาข่าย : กลีบดอก : สีของลายตาข่าย	-	-	-	-	-
90	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายจุด : กลีบดอก : สีของลายจุด	-	-	-	-	-
91	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นปื้น : กลีบดอก : สีของปื้น	-	-	-	-	-
92	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายแต้ม : กลีบดอก : สีของแต้ม	-	-	-	-	-
93	ปาก : ความยาว					
94	ปาก : ความกว้าง					
95	ปาก : การมีหูกลิบบาก	ไม่มี	มี	มี	มี	มี
96	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบบาก : ปาก : รูปร่างปาก	รูปรี			-	-
97	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบบาก : ปาก : การซ้อนกันของโคนกลีบปาก	ไม่ซ้อน			-	-
98	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบบาก : ปาก : รูปร่างหูกลิบบาก	-	รูปไข่	รูปสี่เหลี่ยม คางหมูกว้าง	รูปสี่เหลี่ยม คางหมูกว้าง	รูปสี่เหลี่ยม คางหมูกว้าง
99	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบบาก : ปาก : การซ้อนกันของหูกลิบบาก	-	เปิดกว้าง	เปิดกว้าง	เปิดกว้าง	เปิดกว้าง

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	11. แบคทีโอซั่ม	12. เอื้องนางชี	13. ดอนมารี	14. ซิงยงฟอสซีมารี	15. รุ่งกมล
100	เฉพาะพันธุ์ที่มีทุกสลิปปาก : ปาก : รูปร่างปลายปาก	-	รูปกลม	รูปไต	รูปไต	รูปไต
101	ปาก : จำนวนสลิปปาก	2 สี	2 สี	3 สี	1 สี	3 สี
102	ปาก : การมีตาบนปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
103	ปาก : รูปร่างของตา	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	-	-
104	เฉพาะพันธุ์ที่มีตา : ปาก : สีของ ตา	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	-	
105	ปาก : การมีลวดลาย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
106	ปาก : สีไล่ระดับ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
107	ปาก : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
108	ปาก : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
109	ปาก : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
110	ปาก : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
111	ปาก : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
112	ปาก : ปื้น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
113	ปาก : แต้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
114	ปาก : สีพื้น	OR N30B	W NN155C	OR N30C	OR N30B	W 155C
115	ปาก : ปริมาณสีของลาย				-	-
116	ปาก : ลายบริเวณทุกสลิปปาก				-	ลายริ้ว
117	ปาก : สีของคอปาก	O 25B	W NN155C	R 45B	OR N30B	R 42A
118	ปาก : ลายบริเวณคอปาก				-	-
119	ปาก : สีของตรงกลางปาก (ถ้า ต่างจากสีพื้น)	O 25B	R 47C	R 45C	OR N30B	O N25C
120	ปาก : ลายบริเวณตรงกลางปาก				-	-
121	ปาก : สีของบริเวณปลายปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น)		W NN155C	W 155C	OR N30B	W 155C
122	ปาก : ลายบริเวณปลายปาก				-	-
123	ปาก : การปิดของปาก	ไม่มี	มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
124	ปาก : การเป็นคลื่นของขอบปาก	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่นปาน กลาง	เป็นคลื่น เล็กน้อย	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่น เล็กน้อย
125	ปาก : การมีขนครุยที่ริมขอบ ปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
126	ปาก : การมีสันบนปาก	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	มี

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	11. แบคทีโอซั่ม	12. เอื้องนางชี	13. ดอนมารี	14. ซิงยงฟอสซีมารี	15. รุ่งกมล
127	ปาก : ลักษณะสันบนปาก	-	สันเรียบ	-	สันเรียบ	สันเรียบ
128	ปาก : สีของสัน	-	W NN155C	-		O N25C
129	ปาก : การมีขนบนปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
130	เส้าเกสร : ความยาวเส้าเกสร	สั้น	สั้น	สั้น	สั้น	สั้น
131	เส้าเกสร : สีของฝากรอบอับเรณู		W NN155C	W 155C		

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	16. อิบิกิ	17. เอื้องมัจฉานุ	18. เอื้องมัจฉา ชมพู	19. เหลื่องจันทบูร ตาใหญ่	20. เหลื่องจันทบูร ปลอด
1	ต้น : ความสูง					
2	ลำลูกกล้วย : ทิศทางของลำลูกกล้วย	ตั้งตรง	กิ่งตั้งตรง	กิ่งตั้งตรง	กิ่งตั้งตรง	กิ่งตั้งตรง
3	ลำลูกกล้วย : ความยาว					
4	ลำลูกกล้วย : ความหนา					
5	ลำลูกกล้วย : เส้นผ่านศูนย์กลาง					
6	ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามยาว	รูปไข่	รูปแถบ	รูปแถบ	รูปไข่กลับ	รูปไข่กลับ
7	ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามขวาง	รูปกลม	รูปเหลี่ยม	รูปเหลี่ยม		
8	ลำลูกกล้วย : ผิวของลำลูกกล้วย	เรียบ	เรียบ	เรียบ	เป็นร่อง	เป็นร่อง
9	ใบ : ความยาว					
10	ใบ : ความกว้าง					
11	ใบ : รูปร่าง	รูปแถบ	รูปแถบ	รูปรี	รูปไข่กลับ	รูปไข่กลับ
12	ใบ : การด่าง	ไม่ด่าง	ไม่ด่าง	ไม่ด่าง	ไม่ด่าง	ไม่ด่าง
13	ใบ : สีของด่าง	-	-	-	-	-
14	ใบ : การมีขน	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
15	ช่อดอก : ตำแหน่งของการเกิดช่อดอกบนลำลูกกล้วย	ปลายลำลูกกล้วย	ปลายลำลูกกล้วย	ปลายลำลูกกล้วย	ปลายลำลูกกล้วย	ปลายลำลูกกล้วย
16	ช่อดอก : ชนิดของดอก	ช่อดอก	ช่อดอก	ช่อดอก	ช่อดอก	ช่อดอก
17	ช่อดอก : จำนวนดอกต่อช่อดอกหรือต่อลำลูกกล้วย	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง		
18	ช่อดอก : ลักษณะของก้านช่อดอก					
19	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นแบบช่อดอก : ช่อดอก : ความยาวช่อดอก	สั้น				

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	16. อิบิกิ	17. เอ็งมัจฉานุ	18. เอ็งมัจฉา ชมพู	19. เหลื่องจันทบูร ตาใหญ่	20. เหลื่องจันทบูร ปลอด
20	ช่อดอก : ความยาวก้านช่อดอก					
21	ช่อดอก : ความหนาแน่นช่อดอก					
22	ช่อดอก : ทิศทางช่อดอก	กึ่งตั้งตรง	ห้อยลง	ห้อยลง		
23	ช่อดอก : ความหนาแน่นของ ดอก		W NN155C	P NN74D		
24	ดอก : ความยาวก้านดอก		-	-		
25	ดอก : สีหลักของก้านดอก		-	-	YG N144A	YG N144A
26	ดอก : การมีสีที่สองของก้านดอก				-	-
27	ดอก : สีที่สองของก้านดอก				-	-
28	ดอก : ลักษณะของกลีบดอกและ กลีบเลี้ยง	แบนทั้งหมด	แบนทั้งหมด	แบนทั้งหมด	โค้งและแบน	โค้งและหงาย
29	ดอก : ความยาวคางดอก					
30	ดอก : การแยกกันของกลีบเลี้ยง และกลีบดอก	แยกกัน	ซ้อนทับกัน	ซ้อนทับกัน	แยกกัน	แยกกัน
31	ดอก : ความยาวดอก					
32	ดอก : ความกว้างดอก					
33	ดอก : การมีกลิ่นหอม					
34	กลีบเลี้ยงด้านบน : การโค้งของ กลีบเลี้ยงด้านบน	ตรง	โค้งมาก	โค้งมาก	โค้งเล็กน้อย	หงายเล็กน้อย
35	กลีบเลี้ยงด้านบน : ความยาว					
36	กลีบเลี้ยงด้านบน : ความกว้าง					
37	กลีบเลี้ยงด้านบน : รูปร่าง	รูปรี	รูปรี	รูปรี	รูปรี	รูปรี
38	กลีบเลี้ยงด้านบน : การปิด	ไม่ปิด	ไม่ปิด	ไม่ปิด	ปิดน้อย	ปิดน้อย
39	กลีบเลี้ยงด้านบน : การเป็นคลื่น ที่ขอบ	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่น เล็กน้อย	เป็นคลื่น เล็กน้อย
40	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบปิด : กลีบเลี้ยง ด้านบน : รูปร่างตัดตามขวาง	แบน	แบน	แบน	เว้าเล็กน้อย	นูนเล็กน้อย
41	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การโค้งของ กลีบเลี้ยงด้านข้าง	ตรง	ตรง	ตรง	โค้งเล็กน้อย	โค้งเล็กน้อย
42	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความยาว					
43	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความกว้าง					
44	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่าง	รูปไข่	รูปไข่	รูปไข่	รูปไข่กลับ	รูปไข่กลับ

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	16. อิบิกิ	17. เอ็งมัจฉานุ	18. เอ็งมัจฉา ชมพู	19. เหลื่องจันทบูร ตาใหญ่	20. เหลื่องจันทบูร ปลอด
45	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การบิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด	บิดน้อย	บิดน้อย
46	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การเป็นคลื่น ที่ขอบ	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่น เล็กน้อย	ไม่เป็นคลื่น
47	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยง ด้านข้าง : รูปร่างตัดตามขวาง	แบน	แบน	แบน	เว้าเล็กน้อย	เว้าเล็กน้อย
48	กลีบเลี้ยง : การมีลวดลาย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
49	กลีบเลี้ยง : สีไล่ระดับ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
50	กลีบเลี้ยง : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
51	กลีบเลี้ยง : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
52	กลีบเลี้ยง : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
53	กลีบเลี้ยง : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
54	กลีบเลี้ยง : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
55	กลีบเลี้ยง : ปื้น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
56	กลีบเลี้ยง : แต้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
57	กลีบเลี้ยง : สีพื้น	PUR N78B	W NN155C	W NN155C	YO 17C	YO 17C
58	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : สีของสีไล่ระดับ	-	-	PUR 75C	-	-
59	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : ขนาดพื้นที่ของสีไล่ ระดับ	-	-	-	-	-
60	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบ เลี้ยง : สีของเส้นขอบ	-	-	-	-	-
61	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแตกแขนง : กลีบเลี้ยง : สีของลายแตกแขนง	-	-	-	-	-
62	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายริ้ว : กลีบ เลี้ยง : สีของลายริ้ว	-	-	-	-	-
63	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายตาข่าย : กลีบ เลี้ยง : สีของลายตาข่าย	-	-	-	-	-
64	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายจุด : กลีบ เลี้ยง : สีของลายจุด	-	-	-	-	-
65	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายปื้น : กลีบ เลี้ยง : สีของปื้น	-	-	-	-	-

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	16. อิบิกิ	17. เอื้องมัจฉานุ	18. เอื้องมัจฉา ชมพู	19. เหลืองจันทร์บุร ตาใหญ่	20. เหลืองจันทร์บุร ปลอด
66	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแต้ม : กลีบ เลี้ยง : สีของแต้ม	-	-	-	-	-
67	กลีบดอก : ความยาว					
68	กลีบดอก : ความกว้าง					
69	กลีบดอก : รูปร่าง	รูปไข่กลับ	กลม	กลม	รูปรี	รูปรี
70	กลีบดอก : การบิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด	บิดน้อย	ไม่บิด
71	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบ ดอก : การเป็นคลื่นที่ขอบกลีบ	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่น เล็กน้อย	ไม่เป็นคลื่น
72	กลีบดอก : การโค้งของกลีบดอก	ตรง	ตรง	ตรง	โค้งเล็กน้อย	โค้งเล็กน้อย
73	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบ ดอก : รูปร่างตัดตามขวาง	แบน	แบน	แบน	เว้าเล็กน้อย	เว้าเล็กน้อย
74	กลีบดอก : การมีลวดลาย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
75	กลีบดอก : สีไล่ระดับ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
76	กลีบดอก : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
77	กลีบดอก : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
78	กลีบดอก : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
79	กลีบดอก : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
80	กลีบดอก : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
81	กลีบดอก : ปื้น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
82	กลีบดอก : แต้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
83	กลีบดอก : สีพื้น	PUR N78B	W NN155C	W NN155C	YO 17C	YO 17C
84	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : สีของสีไล่ระดับ	-	-	PUR 75C	-	-
85	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : ขนาดพื้นที่ของสีไล่ ระดับ	-	-	-	-	-
86	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบ ดอก : สีของเส้นขอบ	-	-	-	-	-
87	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายแตกแขนง : กลีบดอก : สีของลายแตกแขนง	-	-	-	-	-
88	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายริ้ว : กลีบ ดอก : สีของลายริ้ว	-	-	-	-	-

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	16. อิบิกิ	17. เอ็งมัจฉานุ	18. เอ็งมัจฉา ชมพู	19. เหลืองจันทร์บุร ตาใหญ่	20. เหลืองจันทร์บุร ปลอด
89	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายตาข่าย : กลีบดอก : สีของลายตาข่าย	-	-	-	-	-
90	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายจุด : กลีบ ดอก : สีของลายจุด	-	-	-	-	-
91	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นปื้น : กลีบ ดอก : สีของปื้น	-	-	-	-	-
92	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายแต้ม : กลีบ ดอก : สีของแต้ม	-	-	-	-	-
93	ปาก : ความยาว					
94	ปาก : ความกว้าง					
95	ปาก : การมีหูกลิบปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
96	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบปาก : ปาก : รูปร่างปาก	รูปรี	รูปกลม	รูปกลม	รูปกลม	รูปกลม
97	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบปาก : ปาก : การซ้อนกันของโคนกลีบ ปาก	ไม่ซ้อน	ชิดกัน	ซ้อนทับกัน	ซ้อนทับกัน	ชิดกัน
98	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบปาก : ปาก : รูปร่างหูกลิบปาก	-	-	-	-	-
99	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบปาก : ปาก : การซ้อนกันของหูกลิบ ปาก	-	-	-	-	-
100	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบปาก : ปาก : รูปร่างปลายปาก	-	-	-	-	-
101	ปาก : จำนวนสับนปาก	3 สี	2 สี	3 สี	2 สี	2 สี
102	ปาก : การมีตาบนปาก	มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	มี
103	ปาก : รูปร่างของตา	แบบที่ 4	-	-	แบบที่ 2	แบบที่ 2
104	เฉพาะพันธุ์ที่มีตา : ปาก : สีของ ตา	OR N30A	-	-	Grey Pur 183A	YO 22A
105	ปาก : การมีลวดลาย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
106	ปาก : สีไล่ระดับ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
107	ปาก : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
108	ปาก : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
109	ปาก : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	16. อิบิกิ	17. เอ็งมัจฉานุ	18. เอ็งมัจฉา ชมพู	19. เหลืองจันทบูร ตาใหญ่	20. เหลืองจันทบูร ปลอด
110	ปาก : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
111	ปาก : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
112	ปาก : ปื้น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
113	ปาก : แต้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
114	ปาก : สีพื้น	O 28B	W NN155C	W NN155C	YO 17C	YO 17C
115	ปาก : ปริมาณสีของลาย	-	-	-	-	-
116	ปาก : ลายบริเวณหูกليبปาก	-	-	-	-	-
117	ปาก : สีของคอปาก	YG 145D	YO 17A	YO 17A	YO 17C	YO 17C
118	ปาก : ลายบริเวณคอปาก	-	-	-	-	-
119	ปาก : สีของตรงกลางปาก (ถ้า ต่างจากสีพื้น)	O 28B	YO 17A	YO 17A	YO 17C	YO 17C
120	ปาก : ลายบริเวณตรงกลางปาก	-	-	-	-	-
121	ปาก : สีของบริเวณปลายปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น)	O 28B	W NN155C	PUR 75C	YO 17C	YO 17C
122	ปาก : ลายบริเวณปลายปาก	-	-	-	-	-
123	ปาก : การปิดของปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
124	ปาก : การเป็นคลื่นของขอบปาก	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่นปาน กลาง	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่น เล็กน้อย	ไม่เป็นคลื่น
125	ปาก : การมีขนครุยที่ริมขอบ ปาก	ไม่มี	มี	มี	ไม่มี	ไม่มี
126	ปาก : การมีสันบนปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
127	ปาก : ลักษณะสันบนปาก	-	-	-	-	-
128	ปาก : สีของสัน	-	-	-	-	-
129	ปาก : การมีขนบนปาก	ไม่มี	มี	มี	ไม่มี	ไม่มี
130	เส้าเกสร : ความยาวเส้าเกสร	สั้น	สั้น	สั้น	สั้น	สั้น
131	เส้าเกสร : สีของฝากรอบอับเรณู					

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	21. โจซีลีน	22. พลอยชมพู	23. ชมพูนครินทร์	24. หวายแคท	25. พิงค์ลนา
1	ต้น : ความสูง					
2	ลำลูกกล้วย : ทิศทางของลำลูก กล้วย	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	ตั้งตรง

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	21. โจซีลีน	22. พลอยชมพู	23. ชมพูนครินทร์	24. ห้วยแคท	25. พิงค์ลนา
3	ลำลูกกล้วย : ความยาว	61.40 ซม.	39.10 ซม.			53.90 ซม.
4	ลำลูกกล้วย : ความหนา					
5	ลำลูกกล้วย : เส้นผ่านศูนย์กลาง	1.56 ซม.	1.61 ซม.			1.73 ซม.
6	ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามยาว	รูปแถบ	รูปรี	รูปแถบ		รูปแถบ
7	ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามขวาง	รูปกลม	รูปแถบ	ทรงกลม		ทรงกลม
8	ลำลูกกล้วย : ผิวของลำลูกกล้วย	เรียบ	เรียบ	เรียบ	เรียบ	เรียบ
9	ใบ : ความยาว	17.50 ซม.	14.30 ซม.			15.15 ซม.
10	ใบ : ความกว้าง	7.43 ซม.	5.21 ซม.			5.09 ซม.
11	ใบ : รูปร่าง	รูปไข่แคบ	รูปไข่แคบ	รูปไข่กลับ	รูปไข่กลับ	รูปไข่แคบ
12	ใบ : การด่าง	ไม่ด่าง	ไม่ด่าง	ไม่ด่าง	ไม่ด่าง	ไม่ด่าง
13	ใบ : สีของด่าง	-	-	-	-	-
14	ใบ : การมีขน	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
15	ช่อดอก : ตำแหน่งของการเกิด ช่อดอกบนลำลูกกล้วย	ปลายลำลูก กล้วย	ปลายลำลูก กล้วย	ปลายลำลูก กล้วย	ปลายลำลูก กล้วย	ปลายลำลูก กล้วย
16	ช่อดอก : ชนิดของดอก	ช่อดอก	ช่อดอก	ช่อดอก	ช่อดอก	ช่อดอก
17	ช่อดอก : จำนวนดอกต่อช่อดอก หรือต่อลำลูกกล้วย	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
18	ช่อดอก : ลักษณะของก้านช่อดอก					
19	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นแบบช่อดอก : ช่อดอก : ความยาวช่อดอก	63.35 ซม.	60.05 ซม.			45.70 ซม.
20	ช่อดอก : ความยาวก้านช่อดอก	18.30 ซม.	20.25 ซม.			22.00 ซม.
21	ช่อดอก : ความหนาของก้านช่อดอก					
22	ช่อดอก : ทิศทางช่อดอก	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	ตั้งตรง
23	ช่อดอก : ความหนาแน่นของดอก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
24	ดอก : ความยาวก้านดอก					
25	ดอก : สีหลักของก้านดอก	White 155C	White 155C	White N 155B	White N 155B	White N 155B
26	ดอก : การมีสีที่สองของก้านดอก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
27	ดอก : สีที่สองของก้านดอก	-	-	-	-	-
28	ดอก : ลักษณะของกลีบดอกและ กลีบเลี้ยง	โค้งทั้งหมด	หงายทั้งหมด	แบนทั้งหมด	หงายและแบน	แบนและหงาย

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	21. โจซีลีน	22. พลอยชมพู	23. ชมพูนครินทร์	24. ห้วยแคท	25. พิงคัลนา
29	ดอก : ความยาวคางดอก					
30	ดอก : การแยกกันของกลีบเลี้ยงและกลีบดอก	แยกกัน	แยกกัน	แยกกัน	ซ้อนทับกัน	ซ้อนทับกัน
31	ดอก : ความยาวดอก	6.13 ซม.	7.08 ซม.			6.36 ซม.
32	ดอก : ความกว้างดอก	6.86 ซม.	6.83 ซม.			7.01 ซม.
33	ดอก : การมีกลิ่นหอม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
34	กลีบเลี้ยงด้านบน : การโค้งของกลีบเลี้ยงด้านบน	โค้งเล็กน้อย	หงายเล็กน้อย	ตรง	โค้งเล็กน้อย	ตรง
35	กลีบเลี้ยงด้านบน : ความยาว	3.49 ซม.	3.75 ซม.			3.21 ซม.
36	กลีบเลี้ยงด้านบน : ความกว้าง	1.30 ซม.	1.53 ซม.			1.88 ซม.
37	กลีบเลี้ยงด้านบน : รูปร่าง	รูปรี	รูปไข่	รูปไข่	รูปรี	รูปรี
38	กลีบเลี้ยงด้านบน : การบิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด
39	กลีบเลี้ยงด้านบน : การเป็นคลื่นที่ขอบ	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น
40	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยงด้านบน : รูปร่างตัดตามขวาง	นูนเล็กน้อย	นูนเล็กน้อย	แบน	แบน	แบน
41	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การโค้งของกลีบเลี้ยงด้านข้าง	หงายเล็กน้อย	หงายเล็กน้อย	ตรง	ตรง	ตรง
42	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความยาว	3.40 ซม.	3.93 ซม.			3.74 ซม.
43	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความกว้าง	1.52 ซม.	1.70 ซม.			1.93 ซม.
44	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่าง	รูปไข่	รูปไข่	รูปไข่	รูปไข่	รูปไข่
45	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การบิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด
46	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การเป็นคลื่นที่ขอบ	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น
47	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่างตัดตามขวาง	นูนเล็กน้อย	เว้าเล็กน้อย	แบน	แบน	แบน
48	กลีบเลี้ยง : การมีลวดลาย	ไม่มี	มี	มี	มี	มี
49	กลีบเลี้ยง : สีไล่ระดับ	ไม่มี	มี	มี	มี	มี
50	กลีบเลี้ยง : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
51	กลีบเลี้ยง : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
52	กลีบเลี้ยง : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
53	กลีบเลี้ยง : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
54	กลีบเลี้ยง : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	21. โจซีลีน	22. พลอยชมพู	23. ชมพูนครินทร์	24. หาวายแคท	25. พิงค์ลนา
55	กลีบเลี้ยง : ปั้น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
56	กลีบเลี้ยง : แด้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
57	กลีบเลี้ยง : สีพื้น	Red Purple 72B	White NN155C	White NN155C	White N 155D	White N 155D
58	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : สีของสีไล่ระดับ	-	Purple 76C	Red 50D	Purple N78C	Purple N78C
59	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : ขนาดพื้นที่ของสีไล่ ระดับ	-	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง
60	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบ เลี้ยง : สีของเส้นขอบ	-	-	-	-	-
61	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแตกแขนง : กลีบเลี้ยง : สีของลายแตกแขนง	-	-	-	-	-
62	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายริ้ว : กลีบ เลี้ยง : สีของลายริ้ว	-	-	-	-	-
63	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายตาข่าย : กลีบ เลี้ยง : สีของลายตาข่าย	-	-	-	-	-
64	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายจุด : กลีบ เลี้ยง : สีของลายจุด	-	-	-	-	-
65	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายปั้น : กลีบ เลี้ยง : สีของปั้น	-	-	-	-	-
66	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแถม : กลีบ เลี้ยง : สีของแถม	-	-	-	-	-
67	กลีบดอก : ความยาว					
68	กลีบดอก : ความกว้าง					
69	กลีบดอก :รูปร่าง	รูปสามเหลี่ยม กลับ	รูปไข่กลับ	รูปไข่กลับ	รูปสามเหลี่ยม	รูปกลม
70	กลีบดอก : การบิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด	บิดน้อย	ไม่บิด
71	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบ ดอก : การเป็นคลื่นที่ขอบกลีบ	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่นปาน กลาง	ไม่เป็นคลื่น
72	กลีบดอก : การโค้งของกลีบดอก	ตรง	หงายเล็กน้อย	ตรง	หงายเล็กน้อย	หงายเล็กน้อย
73	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบ ดอก : รูปร่างตัดตามขวาง	แบน	นูนเล็กน้อย	แบน	นูนเล็กน้อย	นูนเล็กน้อย
74	กลีบดอก : การมีลวดลาย	ไม่มี	มี	มี	มี	มี

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	21. โจสีลิน	22. พลอยชมพู	23. ชมพูนครินทร์	24. หวายแคท	25. พิงค์ลนา
75	กลีบดอก : สีไล่ระดับ	ไม่มี	มี	มี	มี	มี
76	กลีบดอก : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
77	กลีบดอก : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
78	กลีบดอก : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
79	กลีบดอก : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
80	กลีบดอก : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
81	กลีบดอก : ปั่น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
82	กลีบดอก : แด้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
83	กลีบดอก : สีพื้น	Red Purple 72B	White NN155C	White NN155C	White N 155D	White N 155D
84	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : สีของสีไล่ระดับ	-	Purple 76C	Red 50D	Purple N78C	Purple N78C
85	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : ขนาดพื้นที่ของสีไล่ระดับ	-	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง
86	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบดอก : สีของเส้นขอบ	-	-	-	-	-
87	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายแตกแขนง : กลีบดอก : สีของลายแตกแขนง	-	-	-	-	-
88	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายริ้ว : กลีบดอก : สีของลายริ้ว	-	-	-	-	-
89	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายตาข่าย : กลีบดอก : สีของลายตาข่าย	-	-	-	-	-
90	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายจุด : กลีบดอก : สีของลายจุด	-	-	-	-	-
91	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นปั่น : กลีบดอก : สีของปั่น	-	-	-	-	-
92	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายแถม : กลีบดอก : สีของแถม	-	-	-	-	-
93	ปาก : ความยาว					
94	ปาก : ความกว้าง					
95	ปาก : การมีหูกลิบปาก	มี	มี	มี	ไม่มี	มี
96	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบปาก : ปาก : รูปร่างปาก	-	-	-	รูปสามเหลี่ยม	-

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	21. โจซีลีน	22. พลอยชมพู	23. ชมพูนครินทร์	24. ห้วยแคท	25. พิงคัลนา
97	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีลูกสืบปาก : ปาก : การซ้อนกันของโคนกลีบปาก	-	-	-	ไม่ซ้อนทับกัน	-
98	เฉพาะพันธุ์ที่มีลูกสืบปาก : ปาก : รูปร่างลูกสืบปาก	รูปไข่	รูปไข่	รูปไข่	-	รูปไข่
99	เฉพาะพันธุ์ที่มีลูกสืบปาก : ปาก : การซ้อนกันของลูกสืบปาก	เปิดปานกลาง	เปิดปานกลาง	เปิดปานกลาง	-	เปิดปานกลาง
100	เฉพาะพันธุ์ที่มีลูกสืบปาก : ปาก : รูปร่างปลายปาก	รูปรี	รูปรี	รูปรี	-	รูปไต
101	ปาก : จำนวนสับนปาก	2 สี	2 สี	2 สี	2 สี	2 สี
102	ปาก : การมีตาบนปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
103	ปาก : รูปร่างของตา	-	-	-	-	-
104	เฉพาะพันธุ์ที่มีตา : ปาก : สีของตา	-	-	-	-	-
105	ปาก : การมีลวดลาย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
106	ปาก : สีไล่ระดับ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
107	ปาก : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
108	ปาก : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
109	ปาก : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
110	ปาก : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
111	ปาก : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
112	ปาก : ปื้น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
113	ปาก : แต้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
114	ปาก : สีพื้น	Red Purple 72B	Purple 76C	Red 50D	Purple Violet N78B	Purple Violet N78B
115	ปาก : ปริมาณสีของลาย	-	-	-	-	-
116	ปาก : ลายบริเวณลูกสืบปาก	-	-	-	-	-
117	ปาก : สีของคอปาก	White NN155C	White NN155C	White NN155C	White NN155C	White NN155C
118	ปาก : ลายบริเวณคอปาก	-	-	-	-	-
119	ปาก : สีของตรงกลางปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น)	Red Purple 72B	Purple 76C	Red 50D	Purple Violet N78B	Purple Violet N78B

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	21. โจซีลีน	22. พลอยชมพู	23. ชมพูนครินทร์	24. หวายแคท	25. พิงค์ลนา
120	ปาก : ลายบริเวณตรงกลางปาก	-	-	-	-	-
121	ปาก : สีของบริเวณปลายปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น)	Red Purple 72B	Purple 76C	Red 50D	Purple Violet N78B	Purple Violet N78B
122	ปาก : ลายบริเวณปลายปาก	-	-	-	-	-
123	ปาก : การปิดของปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
124	ปาก : การเป็นคลื่นของขอบปาก	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่น เล็กน้อย	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่นปาน กลาง	ไม่เป็นคลื่น
125	ปาก : การมีขนครุยที่ริมขอบ ปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
126	ปาก : การมีสันบนปาก	มี	มี	มี	มี	มี
127	ปาก : ลักษณะสันบนปาก	สันเรียบ	ขนครุย	ขนครุย	สันเรียบ	ขนครุย
128	ปาก : สีของสัน	Red Purple 72B	White NN155C	White NN155C	White NN155C	White NN155C
129	ปาก : การมีขนบนปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
130	เส้าเกสร : ความยาวเส้าเกสร	สั้น	สั้น	สั้น	สั้น	สั้น
131	เส้าเกสร : สีของฝากรอบอับเรณู	White NN155C	White NN155C	White NN155C	White NN155C	White NN155C

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	26. มาดาม พิงค์	27. ซูก้า พิงค์	28. โสมสวลี	29. ไลท์พิงค์	30. เฉลิมกรุง
1	ต้น : ความสูง	58.40 ซม.				
2	ลำลูกกล้วย : ทิศทางของลำลูก กล้วย	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง
3	ลำลูกกล้วย : ความยาว	57.30 ซม.	44.40 ซม.	39.16 ซม.	50.9 ซม.	
4	ลำลูกกล้วย : ความหนา					
5	ลำลูกกล้วย : เส้นผ่านศูนย์กลาง	1.61 ซม.	1.52 ซม.	1.67 ซม.	1.7 ซม.	
6	ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามยาว	รูปแถบ	รูปแถบ	รูปแถบ	รูปแถบ	รูปแถบ
7	ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามขวาง	รูปกลม	รูปรี	ทรงกลม	รูปรี	รูปรี
8	ลำลูกกล้วย : ผิวของลำลูกกล้วย	เรียบ	เรียบ	เรียบ	เรียบ	เรียบ
9	ใบ : ความยาว	13.60 ซม.	13.92 ซม.	12.64 ซม.	16.9 ซม.	
10	ใบ : ความกว้าง	5.60 ซม.	5.07 ซม.	5.33 ซม.	5.9 ซม.	
11	ใบ : รูปร่าง	รูปไข่แคบ	รูปไข่แคบ	รูปไข่แคบ	รูปไข่แคบ	รูปไข่แคบ
12	ใบ : การต่าง	ไม่ต่าง	ไม่ต่าง	ไม่ต่าง	ไม่ต่าง	ไม่ต่าง

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	26. มาตาม พิงค์	27. ซูก้า พิงค์	28. โสมสวลี	29. ไลท์พิงค์	30. เฉลิมกรุง
13	ใบ : สีของต่าง	-	-	-	-	-
14	ใบ : การมีขน	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
15	ช่อดอก : ตำแหน่งของการเกิด ช่อดอกบนลำลูกกล้วย	ปลายลำลูก กล้วย	ปลายลำลูก กล้วย	ปลายลำลูก กล้วย	ปลายลำลูก กล้วย	ปลายลำลูก กล้วย
16	ช่อดอก : ชนิดของดอก	ช่อดอก	ช่อดอก	ช่อดอก	ช่อดอก	ช่อดอก
17	ช่อดอก : จำนวนดอกต่อช่อดอก หรือต่อลำลูกกล้วย	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
18	ช่อดอก : ลักษณะของก้านช่อ ดอก	ตรง	ตรง	ตรง	ตรง	ตรง
19	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นแบบช่อดอก : ช่อดอก : ความยาวช่อดอก	62.60 ซม.	67.50 ซม.	38.00 ซม.	45.0 ซม.	39 ซม.
20	ช่อดอก : ความยาวก้านช่อดอก	17.90 ซม.	22.70 ซม.	15.00 ซม.	25.0 ซม.	22 ซม.
21	ช่อดอก : ความหนาแน่นช่อดอก					
22	ช่อดอก : ทิศทางช่อดอก	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง	กึ่งตั้งตรง
23	ช่อดอก : ความหนาแน่นของ ดอก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง
24	ดอก : ความยาวก้านดอก		3.72 ซม.	2.70 ซม.		
25	ดอก : สีหลักของก้านดอก	White 155C	White 155C	White 155B	White 155C	Yellow Green 144A
26	ดอก : การมีสีที่สองของก้านดอก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
27	ดอก : สีที่สองของก้านดอก	-	-	-	-	-
28	ดอก : ลักษณะของกลีบดอกและ กลีบเลี้ยง	หงายทั้งหมด	หงายทั้งหมด	หงายทั้งหมด	โค้งและแบน	แบนและหงาย
29	ดอก : ความยาวคางดอก					
30	ดอก : การแยกกันของกลีบเลี้ยง และกลีบดอก	ซ้อนทับกัน	แยกกัน	ซ้อนทับกัน	แยกกัน	แยกกัน
31	ดอก : ความยาวดอก	6.05 ซม.	5.40 ซม.	5.03 ซม.	5.8 ซม.	
32	ดอก : ความกว้างดอก	6.54 ซม.	5.88 ซม.	4.88 ซม.	6.9 ซม.	
33	ดอก : การมีกลิ่นหอม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
34	กลีบเลี้ยงด้านบน : การโค้งของ กลีบเลี้ยงด้านบน	ตรง	หงายเล็กน้อย	หงายเล็กน้อย	หงายเล็กน้อย	หงายเล็กน้อย
35	กลีบเลี้ยงด้านบน : ความยาว	3.89 ซม.	3.45 ซม.	2.78 ซม.	3.8 ซม.	3.83 ซม.
36	กลีบเลี้ยงด้านบน : ความกว้าง	1.65 ซม.	1.32 ซม.	1.60 ซม.	1.5 ซม.	1.78 ซม.

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	26. มาตาม พิงค์	27. ชูก้า พิงค์	28. โสมสวลี	29. ไลท์พิงค์	30. เฉลิมกรุง
37	กลีบเลี้ยงด้านบน : รูปร่าง	รูปรี	รูปรี	รูปรี	รูปรี	รูปรี
38	กลีบเลี้ยงด้านบน : การบิด	ไม่บิด	บิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด
39	กลีบเลี้ยงด้านบน : การเป็นคลื่นที่ขอบ	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น
40	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยงด้านบน : รูปร่างตัดตามขวาง	แบน	นูนเล็กน้อย	นูนเล็กน้อย	นูนเล็กน้อย	นูนเล็กน้อย
41	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การโค้งของกลีบเลี้ยงด้านข้าง	ตรง	โค้งเล็กน้อย	หงายเล็กน้อย	หงายเล็กน้อย	โค้งเล็กน้อย
42	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความยาว	3.74 ซม.	3.39 ซม.	2.91 ซม.	4.0 ซม.	3.95 ซม.
43	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความกว้าง	1.68 ซม.	1.33 ซม.	1.68 ซม.	1.5 ซม.	1.84 ซม.
44	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่าง	รูปไข่	รูปไข่	รูปไข่	รูปไข่	รูปไข่
45	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การบิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด
46	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การเป็นคลื่นที่ขอบ	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น
47	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่างตัดตามขวาง	แบน	นูนเล็กน้อย	นูนเล็กน้อย	เว้าเล็กน้อย	เว้าเล็กน้อย
48	กลีบเลี้ยง : การมีลวดลาย	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	มี
49	กลีบเลี้ยง : สีไล่ระดับ	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	มี
50	กลีบเลี้ยง : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
51	กลีบเลี้ยง : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
52	กลีบเลี้ยง : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
53	กลีบเลี้ยง : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
54	กลีบเลี้ยง : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
55	กลีบเลี้ยง : ปื้น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
56	กลีบเลี้ยง : แด้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
57	กลีบเลี้ยง : สีพื้น	Purple N78A	White 155C	Purple 76 C	White 155C	White 155 C
58	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : สีของสีไล่ระดับ	-	Purple Violet N81B	-	Purple 75A	Purple Violet N81B
59	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : ขนาดพื้นที่ของสีไล่ระดับ	-	-	-	มาก	ปานกลาง
60	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบเลี้ยง : สีของเส้นขอบ	-	-	-	-	-

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	26. มาตาม พิงค์	27. ซูก้า พิงค์	28. โสมสวลี	29. ไลท์พิงค์	30. เฉลิมกรุง
61	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแตกแขนง : กลีบเลี้ยง : สีของลายแตกแขนง	-	-	-	-	-
62	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายริ้ว : กลีบ เลี้ยง : สีของลายริ้ว	-	-	-	-	-
63	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายตาข่าย : กลีบ เลี้ยง : สีของลายตาข่าย	-	-	-	-	-
64	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายจุด : กลีบ เลี้ยง : สีของลายจุด	-	-	-	-	-
65	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายปื้น : กลีบ เลี้ยง : สีของปื้น	-	-	-	-	-
66	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแต้ม : กลีบ เลี้ยง : สีของแต้ม	-	-	-	-	-
67	กลีบดอก : ความยาว			2.56 ซม.		3.10 ซม.
68	กลีบดอก : ความกว้าง			2.90 ซม.		3.10 ซม.
69	กลีบดอก : รูปร่าง	รูปไข่กลับ	รูปไข่กลับ	กลม	รูปไข่กลับ	รูปพาย
70	กลีบดอก : การบิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด	ไม่บิด
71	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบ ดอก : การเป็นคลื่นที่ขอบกลีบ	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น	ไม่เป็นคลื่น
72	กลีบดอก : การโค้งของกลีบดอก	ตรง	โค้งเล็กน้อย	หงายเล็กน้อย	ตรง	โค้งเล็กน้อย
73	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบ ดอก : รูปร่างตัดตามขวาง	แบน	นูนเล็กน้อย	นูนเล็กน้อย	แบน	เว้าเล็กน้อย
74	กลีบดอก : การมีลวดลาย	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	มี
75	กลีบดอก : สีไล่ระดับ	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	มี
76	กลีบดอก : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
77	กลีบดอก : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
78	กลีบดอก : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
79	กลีบดอก : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
80	กลีบดอก : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
81	กลีบดอก : ปื้น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
82	กลีบดอก : แต้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
83	กลีบดอก : สีพื้น	Pueple N78A	White 155C	Purple 76 C	White 155C	White 155 C

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	26. มาตาม พิงค์	27. ชูก้า พิงค์	28. โสมสวลี	29. ไลท์พิงค์	30. เฉลิมกรุง
84	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : สีของสีไล่ระดับ	-	Purple Violet N81B	-	Purple 75A	Purple Violet N81B
85	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : ขนาดพื้นที่ของสีไล่ ระดับ	-	-	-	มาก	ปานกลาง
86	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบ ดอก : สีของเส้นขอบ	-	-	-	-	-
87	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายแตกแขนง : กลีบดอก : สีของลายแตกแขนง	-	-	-	-	-
88	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายริ้ว : กลีบ ดอก : สีของลายริ้ว	-	-	-	-	-
89	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายตาข่าย : กลีบดอก : สีของลายตาข่าย	-	-	-	-	-
90	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายจุด : กลีบ ดอก : สีของลายจุด	-	-	-	-	-
91	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นปื้น : กลีบ ดอก : สีของปื้น	-	-	-	-	-
92	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายแต้ม : กลีบ ดอก : สีของแต้ม	-	-	-	-	-
93	ปาก : ความยาว	3.43 ซม.	3.51 ซม.	3.22 ซม.	3.9 ซม.	4.06 ซม.
94	ปาก : ความกว้าง	1.59 ซม.	1.32 ซม.	2.19 ซม.	1.6 ซม.	1.66 ซม.
95	ปาก : การมีหูกลิบบาก	มี	มี	มี	มี	มี
96	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบบาก : ปาก : รูปร่างปาก	-	-	-	-	-
97	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบบาก : ปาก : การซ้อนกันของโคนกลีบ ปาก	ไม่ซ้อน	-	-	-	-
98	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบบาก : ปาก : รูปร่างหูกลิบบาก	รูปไข่	รูปไข่	รูปไข่	รูปไข่	รูปไข่
99	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบบาก : ปาก : การซ้อนกันของหูกลิบบาก	เปิดปานกลาง	เปิดปานกลาง	ปิด/ชิดกัน	เปิดปานกลาง	เปิดกว้าง
100	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบบาก : ปาก : รูปร่างปลายปาก	รูปรี	รูปรี	รูปกลม	รูปรี	รูปรี

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	26. มาตาม พิงค์	27. ชูก้า พิงค์	28. โสมสวลี	29. ไลท์พิงค์	30. เฉลิมกรุง
101	ปาก : จำนวนสับบนปาก	2 สี	2 สี	3 สี	2 สี	2 สี
102	ปาก : การมีตาบนปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
103	ปาก : รูปร่างของตา	-	-	-	-	-
104	เฉพาะพันธุ์ที่มีตา : ปาก : สีของตา	-	-	-	-	-
105	ปาก : การมีลวดลาย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี
106	ปาก : สีไล่ระดับ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
107	ปาก : มีเส้นขอบ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
108	ปาก : ลายแตกแขนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี
109	ปาก : ลายริ้ว	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
110	ปาก : ลายตาข่าย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
111	ปาก : ลายจุด	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
112	ปาก : ปื้น	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
113	ปาก : แต้ม	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
114	ปาก : สีพื้น	Purple N78A	White NN155C	Purple 76 C	Purple 75A	White NN155C
115	ปาก : ปริมาณสีของลาย	-	-	-	-	ปานกลาง
116	ปาก : ลายบริเวณหูกليبปาก	-	-	-	-	-
117	ปาก : สีของคอปาก	White NN155C	White NN155C	White NN155C	White NN155C	Purple Violet N81B
118	ปาก : ลายบริเวณคอปาก	-	-	-	-	-
119	ปาก : สีของตรงกลางปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น)	Purple N78A	Purple Violet N81B	Purple 76 C	Purple 75A	White NN155C
120	ปาก : ลายบริเวณตรงกลางปาก	-	-	-	-	-
121	ปาก : สีของบริเวณปลายปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น)	Purple N78A	Purple Violet N81B	Purple 76 C	Purple 75A	White NN155C
122	ปาก : ลายบริเวณปลายปาก	-	-	-	-	-
123	ปาก : การปิดของปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
124	ปาก : การเป็นคลื่นของขอบปาก	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่นปาน กลาง	ไม่เป็นคลื่น	เป็นคลื่น เล็กน้อย	ไม่เป็นคลื่น
125	ปาก : การมีขนครุยที่ริมขอบปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
126	ปาก : การมีสันบนปาก	มี	มี	มี	มี	มี
127	ปาก : ลักษณะสันบนปาก	สันเรียบ	สันเรียบ	ขนครุย	สันเรียบ	สันเรียบ
128	ปาก : สีของสัน	Purple N78A	White NN155C	White 155 D	White NN155C	White NN155C

ลำดับ	ลักษณะประจำพันธุ์	26. มาตาม พิงค์	27. ชูก้า พิงค์	28. โสมสวลี	29. ไลท์พิงค์	30. เฉลิมกรุง
129	ปาก : การมีขนบนปาก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
130	เส้าเกสร : ความยาวเส้าเกสร	สั้น	สั้น	สั้น	สั้น	สั้น
131	เส้าเกสร : สีของฝาคอรอบอับเรณู	White 155 D	White 155 D	White 155 D	White 155 D	White 155 D

6. ได้คู่มือการตรวจสอบพันธุ์กล้วยไม้สกุลหวาย สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยคู่มือฉบับนี้จัดทำโดยใช้ร่างหลักเกณฑ์ฯ ที่ผ่านการประชุมครั้งที่ 2 ประกอบด้วยลักษณะประจำพันธุ์ทั้งหมด 122 ลักษณะ ทุกลักษณะจะมีคำอธิบายวิธีการเก็บ บันทึกข้อมูล โดยมีภาพประกอบคำอธิบายทั้งหมด 66 ลักษณะ และได้นำคู่มือไปทดสอบใช้เก็บข้อมูลที่จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี สมุทรสาคร และนครปฐม พบว่าคู่มือสามารถอธิบายการเก็บ และบันทึกข้อมูลของกล้วยไม้สกุลหวายได้ ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถเก็บและบันทึกข้อมูลได้ถูกต้อง แม่นยำมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

1. การปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบกล้วยไม้สกุลหวาย ใช้คำแนะนำในการจำแนกลักษณะประจำพันธุ์ และการจัดทำหลักเกณฑ์การตรวจสอบพันธุ์พืชของ UPOV ประกอบกับการศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับเอกสารต่างๆ และศึกษาจากตัวอย่างจริง ซึ่งหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบกล้วยไม้สกุลหวาย ประกอบด้วยรายละเอียด 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นรายละเอียดการเตรียมการปลูกตรวจสอบ และวิธีการตรวจสอบ ส่วนที่ 2 เป็นตารางลักษณะประจำพันธุ์และคำอธิบายเพิ่มเติม ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะทางคุณภาพ (Qualitative Characteristic) ลักษณะทางปริมาณ (Quantitative Characteristic) และลักษณะทางคุณภาพเทียม (Pseudo Qualitative Characteristic)

2. (ร่าง) หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบกล้วยไม้สกุลหวายฉบับใหม่ ได้ผ่านการพิจารณาจากนักวิชาการ อาจารย์มหาวิทยาลัย นักปรับปรุงพันธุ์ และผู้เชี่ยวชาญ ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน มีการระดมความคิด ปรับปรุง แก้ไข จนได้หลักเกณฑ์การตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์กล้วยไม้สกุลหวายที่สมบูรณ์ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

3. ลักษณะประจำพันธุ์ใน (ร่าง) หลักเกณฑ์ฯ ที่ผ่านการประชุมมีความแตกต่างจาก (ร่าง) หลักเกณฑ์ฯ ฉบับแรก โดยมีการตัดบางลักษณะออก มีการเพิ่มบางลักษณะ และมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในบางลักษณะ โดย (ร่าง) หลักเกณฑ์ฉบับแรกมีลักษณะประจำพันธุ์ 128 ลักษณะ (ร่าง) หลักเกณฑ์ฯ ที่ผ่านการประชุมครั้งที่ 1 มีลักษณะประจำพันธุ์ 133 ลักษณะ และ (ร่าง) หลักเกณฑ์ฯ ที่ผ่านการประชุมครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นฉบับที่จะนำไปใช้ มีลักษณะประจำพันธุ์ 124 ลักษณะ

4. การทดสอบการนำหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบกล้วยไม้สกุลหวาย โดยการเก็บข้อมูลในแปลงของเกษตรกร พบว่า การบันทึกข้อมูลลักษณะประจำพันธุ์สามารถปฏิบัติได้จริง สะดวกและเหมาะสม ลักษณะประจำพันธุ์ในตารางบันทึกลักษณะสามารถใช้แยกความแตกต่างของพันธุ์ได้

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ได้ (ร่าง)หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบเพื่อการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ที่เป็นมาตรฐานในประเทศ และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล
2. ได้ (ร่าง) คู่มือการตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์กล้วยไม้สกุลหวาย สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อใช้ในการตรวจสอบพันธุ์พืชในกระบวนการจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่
3. เป็นข้อมูลสำคัญที่ช่วยผลักดันให้นักปรับปรุงพันธุ์ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนเกษตรกรยื่นขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ อันจะเป็นเครื่องมือช่วยส่งเสริมให้มีการวิจัยพัฒนาพันธุ์พืชเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการเกษตร. 2546. กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอจดทะเบียน การพิจารณาคำขอจดทะเบียน การประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียน และแบบหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ พ.ศ. 2546 ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542. 4 หน้า.
- สำนักคุ้มครองพันธุ์พืชแห่งชาติ. 2543. พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ. 30 หน้า.
- นิรนาม. ไม่ระบุปี. แหล่งเข้าถึง. <https://mahasan2535.wordpress.com/สายพันธุ์กล้วยไม้/กล้วยไม้สกุลหวาย-dendrobium/>
- นิรนาม. ไม่ระบุปี. แหล่งเข้าถึง. http://www.il.mahidol.ac.th/e-media/plants/webcontent3/interactive_key/key/describ/orchid.htm
- นิรนาม. ไม่ระบุปี. แหล่งเข้าถึง. <http://panmai.com/Orchid/Den/den.shtml>
- นิรนาม. ไม่ระบุปี. แหล่งเข้าถึง. <http://pirun.ku.ac.th/~b5410800214/กล้วยไม้สกุลหวาย.html>
- นิรนาม. ไม่ระบุปี. แหล่งเข้าถึง. <https://supaporn1346.wordpress.com/วิธีการปลูกกล้วยไม้สกุลหวาย/สกุลหวาย>
- นิรนาม. ไม่ระบุปี. แหล่งเข้าถึง. <http://www.orchidtropical.com/orchids-structure.php>
- DEPARTMENT OF AGRICULTURE MALAYSIA. 2008. Guidelines for The Conduct of Tests for Distinctness, Uniformity and Stability (Dendrobium).
- Howard Page Wood. 2006. The Dendrobium. A.R.G. Gantner Verlag. U.S.A. . p. 29-55
- UPOV. 2009. Guidelines for The Conduct of Tests for Distinctness, Uniformity and Stability (Dendrobium).
- UPOV. 2004. Development of Test Guidelines. UPOV Publication N. TGP/7/1. Geneva. 78 pp.

UPOV. 2004. General Introduction to the Examination of Distinctness, Uniformity and Stability and the Development of Harmonized Descriptions of New Varieties of Plants. UPOV Publication N. TG/1/3. Geneva. 26 pp.

UPOV. 2003. International Convention for the Protection of New Varieties of Plants. UPOV Publication N. 220(E). Geneva. 31 pp.

ภาคผนวก 1

(ร่าง)

หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช
กล้วยไม้สกุลหวาย (*Dendrobium sw.*)

หลักเกณฑ์การตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช กล้วยไม้สกุลหวาย

1. วัตถุประสงค์ของหลักเกณฑ์การตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช (Subject of these Guideline)

หลักเกณฑ์การตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืชที่จะกล่าวต่อไปนี้ ให้ใช้กับกล้วยไม้สกุลหวาย (*Dendrobium Sw.*) และพันธุ์ลูกผสมในกลุ่มหวาย

2. ส่วนขยายพันธุ์ (Material Required)

2.1 การกำหนดปริมาณ คุณภาพ เวลา และสถานที่ ที่ส่งมอบส่วนขยายพันธุ์

พนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นผู้กำหนดปริมาณ และคุณภาพของส่วนขยายพันธุ์ที่ต้องการจะตรวจสอบ พร้อมทั้งกำหนด เวลาและสถานที่ การส่งมอบส่วนขยายพันธุ์ ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืช จะต้องเป็นส่งมอบตามที่กำหนด พร้อมทั้งดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการทั้งในเรื่องการผ่านพิธีการทางศุลกากรและด้านสุขอนามัยพืช

2.2 ชนิดของส่วนขยายพันธุ์

ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ต้องส่งมอบส่วนขยายพันธุ์หรือต้นพันธุ์ให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่

2.3 ปริมาณส่วนขยายพันธุ์

ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืช จะต้องส่งมอบส่วนขยายพันธุ์ อย่างน้อย 20 ต้น

2.4 คุณภาพของส่วนขยายพันธุ์

ส่วนขยายพันธุ์ที่นำมาทดสอบจะต้องเป็นส่วนขยายพันธุ์ที่มีคุณภาพดี สมบูรณ์ปราศจากโรคและแมลงที่ติดมากับส่วนขยายพันธุ์

2.5 การให้ข้อมูลการปฏิบัติการใดๆ กับส่วนขยายพันธุ์

ส่วนขยายพันธุ์ที่จัดส่งต้องไม่มีการกระทำใดๆ ที่เป็นผลต่อการแสดงออกของลักษณะของพันธุ์พืช เว้นแต่ได้รับอนุญาตหรือ กำหนดโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีที่ส่วนขยายพันธุ์ที่ส่งมอบเคยผ่านการปฏิบัติการใด ๆ เช่น พ่นสารป้องกันกำจัดแมลง โรคพืช ใช้ปุ๋ย ใช้สารกระตุ้นการเกิดตาออก จะต้องระบุเป็นลายลักษณ์อักษรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ

3. วิธีการตรวจสอบ (Method of Examination)

3.1 จำนวนครั้งที่ปลูกทดสอบ (Number of Growing Cycles)

ควรทำการปลูกทดสอบ จำนวน 2 ครั้ง แต่ถ้าความแตกต่างความสม่ำเสมอ/ความคงตัวไม่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน ต้องทำการปลูกทดสอบเพิ่มอีก 1 ครั้ง

3.2 สถานที่ทดสอบ (Testing Place)

สถานที่ปลูก ควรทำการทดสอบใน 1 สถานที่ ให้กำหนดตามความเหมาะสม แต่ถ้าลักษณะประจำพันธุ์สำคัญไม่สามารถสังเกตเห็นความแตกต่างได้ อาจจะต้องเพิ่มสถานที่ทำการปลูกทดสอบ

3.3 ปัจจัยแวดล้อมสำหรับการปลูกตรวจสอบ (Conditions for Conducting the Examination)

ต้องปลูกทดสอบภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพียงพอต่อการเจริญเติบโตและการแสดงออกของลักษณะที่จะใช้ตรวจสอบได้

3.4 การวางแผนปลูกทดสอบ (Test Design)

ให้ปลูกพันธุ์ที่ขอจดทะเบียนและพันธุ์เปรียบเทียบกับบริเวณพื้นที่เดียวกันและให้มีวิธีการปลูกและการจัดการเดียวกัน โดยให้มีการกระจายตัวของพันธุ์ ที่ขอจดทะเบียนและพันธุ์เปรียบเทียบบนแปลงปลูก อย่างสม่ำเสมอ โดยใช้วิธีการสุ่มพันธุ์ที่ขอจดทะเบียนและพันธุ์เปรียบเทียบกับแปลงปลูก จำนวน 10 ต้นต่อพันธุ์ ทำการทดสอบอย่างน้อย 2 ซ้ำ รวม 20 ต้นต่อพันธุ์

3.5 การทดสอบเพิ่มเติม (Additional Tests)

กรณีต้องการตรวจสอบลักษณะอื่นเพิ่มเติม ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบพันธุ์พืช ให้เป็นไปตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด

4. การประเมิน ความแตกต่าง ความคงตัว และความสม่ำเสมอ (Assessment of Distinctness, Uniformity and Stability)

4.1. คำแนะนำทั่วไป

การตรวจสอบความแตกต่าง เป็นส่วนที่สำคัญสำหรับผู้ใช้คู่มือนี้

4.2 ความคงที่ของความแตกต่าง (Consistent Difference)

4.2.1 ความแตกต่างที่คงที่ (Consistent Difference)

การแสดงความแตกต่างระหว่างพันธุ์อาจจะชัดเจน โดยไม่จำเป็นต้องปลูกทดสอบมากกว่าหนึ่งครั้ง บางกรณีการปลูกทดสอบมีอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม จึงต้องปลูกทดสอบมากกว่าหนึ่งครั้ง เพื่อให้เชื่อมั่นว่า ความแตกต่างของลักษณะที่เกิดขึ้นเป็นความแตกต่างคงที่ อย่างเพียงพอ

4.2.2 การแสดงความแตกต่างอย่างเด่นชัด (Clear Difference)

การพิจารณาความแตกต่างของสองพันธุ์ที่ชัดเจน ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย และสิ่งที่ต้องพิจารณา ก็คือชนิดของลักษณะว่าเป็นลักษณะที่แสดงออกเป็นชนิดใด เช่น เป็นลักษณะทางคุณภาพ (qualitative) ลักษณะทางปริมาณ (quantitative) หรือลักษณะคุณภาพเทียม (pseudo-qualitative)

4.3 ความสม่ำเสมอ (Uniformity)

พิจารณาที่ระดับความสม่ำเสมอของประชากรมาตรฐานร้อยละ 1 ที่ระดับความเชื่อมั่นอย่างน้อยร้อยละ 95 กรณีที่ เก็บตัวอย่างจำนวน 10 ต้นต่อซ้ำ ต้องไม่มีพันธุ์อื่นปนมากกว่า 1 ต้น

4.4 ความคงตัว (Stability)

ในทางปฏิบัติไม่มีการทดสอบความคงตัว หากผลการทดสอบแสดงความแตกต่างและความสม่ำเสมอในหลายชนิดพันธุ์ที่เคยพบว่า ลักษณะมีความสม่ำเสมอแล้ว ก็อาจจะพิจารณาว่ามีความคงตัวด้วย

4.5 จำนวนตัวอย่างพืชที่ตรวจสอบ (Number of Plants / Parts of Plants to be Examined)

การตรวจสอบโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความแตกต่างระหว่างพันธุ์ กรณีการประเมินลักษณะที่กำหนดตัวแทนหนึ่งตัวอย่าง (single plants) จะต้องสุ่มเก็บตัวอย่างจากพืช จำนวน 10 ต้น หรือชิ้นส่วนตัวอย่างของพืชจากพืชจำนวน 10 ต้น และในการประเมินในลักษณะอื่น ต้องประเมินจากทุกต้นที่ทดสอบและไม่พิจารณาในต้นพืชที่มีลักษณะอื่นปน (off-type plants) กรณีการเก็บข้อมูลจากชิ้นส่วนตัวอย่างจากต้นพืชตัวแทนหนึ่งตัวอย่าง (single plants) ให้เก็บตัวอย่างชิ้นส่วน จำนวน 2 ตัวอย่างต่อต้น

5. การจัดกลุ่มพันธุ์และการจัดการการปลูกทดสอบ (Grouping of Varieties and Organization of the Growing Trial)

5.1 การคัดเลือกพันธุ์พืชทั่วไปที่จะนำมาปลูกทดสอบกับพันธุ์พืชที่ยีนของจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ จะต้องแบ่งกลุ่ม เพื่ออำนวยความสะดวกในการประเมินความแตกต่าง

5.2 ลักษณะที่ใช้ในการจัดกลุ่มของพันธุ์

- 1) ช่อดอก : ชนิดของดอก (Inflorescence : type of flower) (ล.16)
- 2) ช่อดอก : ทิศทางช่อดอก (Inflorescence : attitude) (ล.23)
- 3) ดอก : การแยกกันของกลีบเลี้ยงและกลีบดอก (Flower : separation of sepals and petals) (ล.31)
- 4) ดอก : ความยาวดอก (Flower: length) (ล.32)
- 5) ดอก : ความกว้างดอก (Flower: width) (ล.33)
- 6) กลีบเลี้ยงและกลีบดอก : สีพื้น (Petal and sepal : ground color) (ล.58 และ ล.84)
- 7) ปาก : การมีหูกลิบบาก (Lip : presence of lateral lobe) (ล.96)
- 8) ปาก : สีพื้น (Lip: ground color) (ล.107)

6. เครื่องหมาย (Legend)

6.1 การจำแนกลักษณะ (Categories of Characteristics)

6.1.1 ลักษณะมาตรฐาน

เป็นลักษณะที่ได้รับการพิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการใช้ตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช (DUS)

6.1.2 ลักษณะที่กำหนดให้ใช้สำหรับการตรวจสอบร่วมกัน (Asterisked Characteristics) (*)

ลักษณะที่กำหนดให้ใช้สำหรับการตรวจสอบร่วมกัน

6.2 สถานะลักษณะที่แสดงออกและตัวเลขกำกับ (States of Expression and Corresponding Notes)

6.2.1 สถานะลักษณะที่แสดงออก กำหนดเพื่ออธิบายลักษณะ ซึ่งการแสดงออกในแต่ละสถานะจะถูกกำกับด้วยตัวเลขที่สอดคล้องกัน เพื่อง่ายต่อการบันทึกข้อมูลและการแลกเปลี่ยนข้อมูล

6.3 ชนิดของการแสดงออก

QL หมายถึง ลักษณะทางคุณภาพ (qualitative characteristic)

QN หมายถึง ลักษณะทางปริมาณ (quantitative characteristic)

PQ หมายถึง ลักษณะทางคุณภาพเทียม (pseudo-qualitative characteristic)

6.4 ตัวอย่างพันธุ์ (Example Varieties)

ตัวอย่างพันธุ์เตรียมไว้เพื่อให้เห็นลักษณะที่แสดงออกชัดเจนของแต่ละลักษณะที่แสดงออก

6.5 เครื่องหมาย (Legend)

(*) หมายถึง ลักษณะที่ต้องประเมินทุกพันธุ์ (ข้อ 6.1.2)

QL หมายถึง ลักษณะทางคุณภาพ (qualitative characteristic) (ข้อ 6.3)

QN หมายถึง ลักษณะทางปริมาณ (quantitative characteristic) (ข้อ 6.3)

PQ หมายถึง ลักษณะทางคุณภาพเทียม (pseudo-qualitative characteristic) (ข้อ 6.3)

MG หมายถึง การวัด ชั่ง นับจำนวน จากต้นหรือตัวอย่างเดียวที่กำหนดให้เป็นตัวแทนเท่านั้นแล้วใช้ค่าที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (single measurement of a group of plants or parts of plants)

MS หมายถึง การวัด ชั่ง นับจำนวน จากทุกต้นหรือตัวอย่างที่กำหนดให้เป็นตัวแทนแล้วใช้ค่าเฉลี่ยที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (measurement of a number of individual plants or parts of plants)

VG หมายถึง การตรวจสอบด้วยการใช้ประสาทสัมผัส จากต้นหรือตัวอย่างเดียวที่กำหนดให้เป็นตัวแทนเท่านั้นแล้วใช้ค่าสังเกตที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (visual assessment by a single observation of a group of plants or parts of plants)

VS หมายถึง การตรวจสอบด้วยการใช้ประสาทสัมผัส จากทุกต้นหรือตัวอย่างที่กำหนดให้เป็นตัวแทนแล้วใช้ค่าสังเกตที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (visual assessment by observation of individual plants or parts of plants)

(a)-(e) หมายถึง ดูรายละเอียดการตรวจสอบและบันทึกลักษณะประจำพันธุ์ข้อ 8.1

(+) หมายถึง ดูคำอธิบายเพิ่มเติมในรายละเอียดของเอกสารข้อ 8.2

7. ตารางลักษณะประจำพันธุ์ (Table of Characteristics)

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
1.	VG/	ลำลูกกล้วย : ทิศทางของลำลูกกล้วย (Pseudobulb: attitude)		
(*)	MS	โค้งลง (semi-drooping)		1
(+)		ห้อยลง (drooping)		2
PQ	(a)			
2.	VG/	ลำลูกกล้วย : ความยาว (Pseudobulb: length)		
(*)	MS	สั้นมาก (very short)		1
(+)		สั้น (short)		3
QN	(a)	ปานกลาง (medium)		5
		ยาว (long)		7
		ยาวมาก (very long)		9
3.	VG/	ลำลูกกล้วย : ความหนา (Pseudobulb: thickness)		
(*)	MS	บางมาก (very thin)		1
		บาง (thin)		3
QN	(a)	ปานกลาง (medium)		5
		หนา (thick)		7
		หนามาก (very thick)		9
4.	VG/	ลำลูกกล้วย : เส้นผ่านศูนย์กลาง (Pseudobulb: diameter)		
	MS	สั้นมาก (very short)		1
		สั้น (short)		3
QN	(a)	ปานกลาง (medium)		5
		ยาว (long)		7
		ยาวมาก (very long)		9

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
5.	VG	ลำลูกกล้าย : รูปร่างตัดตามยาว (Pseudobulb: shape in longitudinal section)		
(*)		รูปแถบ (linear)		1
(+)		รูปใบหอก (lanceolate)		2
PQ	(a)	รูปไข่ (ovate)		3
		รูปรี (elliptic)		4
		รูปไข่กลับ (obovate)	พวงหยก	5
6.	VG	ลำลูกกล้าย : รูปร่างตัดตามขวาง (Pseudobulb: shape in cross section)		
(*)		รูปรี (elliptic)		1
		รูปกลม (circular)		2
PQ	(a)	รูปเหลี่ยม (angular)		3
7.	VG	ลำลูกกล้าย : ผิวของลำลูกกล้าย (Pseudobulb: surface)		
		เรียบ (smooth)		1
PQ	(a)	เป็นร่อง (groove)		2
8.	VG	ลำลูกกล้าย : การมีขน (Pseudobulb: pubescence)		
		ไม่มี (absent)		1
QL	(a)	มี (present)		9
9.		ใบ : ความยาว (Leaf: length)		
(*)		สั้น (short)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(b)	ยาว (long)		7
10.	VG/	ใบ : ความกว้าง (Leaf: width)		
(*)	MS	แคบ (narrow)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(b)	กว้าง (broad)		7

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
11.	VG	ใบ : รูปร่าง (Leaf: shape)		
	(*)	รูปไข่ (ovate)		1
	(+)	รูปรี (elliptic)		2
PQ	(b)	รูปแถบ (linear)		3
		รูปไข่กลับ (obovate)		4
		รูปพาย (spatulate)		5
12.	VG	ใบ : การต่าง (Leaf: variegation)		
		ไม่ต่าง (absent)		1
QL	(b)	ต่าง (present)		9
13.	VG	ใบ : สีของต่าง (Leaf: color of variegation)		
		ขาว (white)		1
		เหลือง (yellow)		2
PQ	(b)	เหลืองอมเขียว (yellowish green)		3
		ขาวและเหลือง (white and yellow)		4
		ขาวและเหลืองอมเขียว (white and yellowish)		5
		เหลืองและเหลืองอมเขียว (yellow and yellowish)		6
14.	VG	ใบ : การมีขน (Leaf: pubescence)		
		ไม่มี (absent)		1
QL	(b)	มี (present)		9
15.	VG	ช่อดอก : ตำแหน่งของการเกิดช่อดอกบนลำลูก กล้วย (Inflorescence: position of adherence to pseudobulb)		
	(*)	ด้านข้าง (lateral)		1
	(+)	ด้านข้างและปลายลำลูกกล้วย (lateral and terminal)		2
PQ	(c)	ปลายลำลูกกล้วย (terminal)		3
16.	VG	ช่อดอก : ชนิดของดอก (Inflorescence : type of flower)		
	(+)	ดอกเดี่ยว (single)		1
QL	(c)	ช่อดอก (inflorescence)		2

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
17.	VG/	ช่อดอก : จำนวนดอกต่อช่อดอกหรือต่อลำลูกกล้วย (Inflorescence: number of flowers)		
(*)	MS	น้อย (few)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	มาก (many)		7
18.	VG	ช่อดอก : ลักษณะของก้านช่อดอก (Inflorescence : axis type)		
(+)		ตรง (straight)		1
QL	(c)	ซิกแซก (zig-zag)		2
19.	VG/	ช่อดอก : การเรียงตัวของช่อดอก (inflorescence : arranging of flower)		
(*)	MS	2 แถว (2 rows)		1
		3 แถว (3 rows)		2
PQ	(c)	4 แถว (4 rows)		3
		มากกว่า 4 แถว (more than 4 rows)		4
20.	VG/	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นแบบช่อดอกยาว : ช่อดอก : ความยาวช่อดอก (Only varieties with inflorescence type : length)		
(*)	MS	สั้น (short)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	ยาว (long)		7
21.	VG/	ช่อดอก : ความยาวก้านช่อดอก (Inflorescence: length of peduncle)		
(*)	MS	สั้น (short)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	ยาว (long)		7
22.	VG/	ช่อดอก : ความหนาของก้านช่อดอก (Inflorescence: thickness of peduncle)		
(*)	MS	บาง (thin)		3
		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	หนา (thick)		7

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
23.	VG	ช่อดอก : ทิศทางช่อดอก (Inflorescence: attitude)		
(*)		กึ่งตั้งตรง (semi-erect)		1
(+)		แนวนอน (horizontal)		2
PQ	(c)	ห้อยลง (pendulous)		3
24.	VG/	ช่อดอก : ความหนาแน่นของดอก (Inflorescence: density of flower)		
(*)	MS	น้อย (sparse)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	หนาแน่น (dense)		7
25.	VG/	ดอก : ความยาวก้านดอก (Flower: length of pedicel)		
(*)	MS	สั้น (short)		3
		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	ยาว (long)		7
26.	VG	ดอก : สีหลักของก้านดอก (Flower: main color of pedicel)		
(*)	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ				
27.	VG	ดอก : การมีสีที่สองของก้านดอก (Flower: secondary color of pedicel)		
		ไม่มี (absent)		1
QL	(c)	มี (present)		9
28.	VG	ดอก : สีที่สองของก้านดอก (Flower: main color of pedicel)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ				

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
29.	VG	ดอก : ลักษณะของกลีบดอกและกลีบเลี้ยง (Flower: general appearance of petals and sepals)		
(*)		โค้งทั้งหมด (all incurving)		1
PQ	(c)	หงายทั้งหมด (all reflexing)		2
		โค้งและหงาย (incurving and reflexing)		3
30.	VG/	ดอก : ความยาวคางดอก (Flower: length of mentum)		
	MS	ไม่มีหรือสั้นมาก (absent or very short)		1
(+)		สั้น (short)		3
QN	(c)	ปานกลาง (medium)		5
		ยาว (long)		7
31.	VG	ดอก : การแยกกันของกลีบเลี้ยงและกลีบดอก (Flower: separation of sepals and petals)		
(*)		แยกกัน (separated)		1
(+)		ซ้อนทับกันเล็กน้อย (slightly overlapping)		2
PQ	(c)	ซ้อนทับกัน (overlapping)		3
32.	VG/	ดอก : ความยาวดอก (Flower: length)		
(*)	MS	สั้น (short)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	ยาว (long)		7
33.	VG/	ดอก : ความกว้างดอก (Flower: width)		
(*)	MS	แคบ (narrow)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	กว้าง (broad)		7
34.	VG	ดอก : การมีกลิ่นหอม (Flower: fragrance)		
		ไม่มี (absent)		1
QL	(c)	มี (present)		9
35.	VG/	กลีบเลี้ยงด้านบน : การโค้งของกลีบเลี้ยงด้านบน (Dorsal sepal: curvature of longitudinal axis)		
(*)	MS	โค้งมาก (strongly incurving)		1

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
(+)	โค้งเล็กน้อย (weakly incurving)		3
QN	(c) ตรง (straight)		5
	หงายเล็กน้อย (weakly reflexing)		7
	หงายมาก (strongly reflexing)		9
36.	VG/ กลีบเลี้ยงด้านบน : ความยาว (Dorsal sepal: length)		
(*)	MS สั้น (short)		3
(+)	ปานกลาง (medium)		5
QN	(c) ยาว (long)		7
37.	VG/ กลีบเลี้ยงด้านบน : ความกว้าง (Dorsal sepal: width)		
(*)	MS แคบ (narrow)		3
(+)	ปานกลาง (medium)		5
QN	(c) กว้าง (broad)		7
38.	VG กลีบเลี้ยงด้านบน : รูปร่าง (Dorsal sepal: shape)		
(*)	รูปสามเหลี่ยม (triangular)		1
(+)	รูปไข่ (ovate)		2
PQ	(c) รูปกลม (circular)		3
	รูปรี (elliptic)		4
	รูปขอบขนาน (oblong)		5
	รูปแถบ (linear)		6
	รูปไข่กลับ (obovate)		7
	รูปใบหอกกลับ (oblanceolate)		8
	รูปพาย (spatulate)		9
	รูปสามเหลี่ยมกลับ (obtriangular)		10

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
39.	VG	กลีบเลี้ยงด้านบน : การบิด (Dorsal sepal: twisting)		
	(*)	ไม่บิด (absent)		1
		บิดน้อย (weak)		3
QN	(c)	บิดปานกลาง (medium)		5
		บิดมาก (strong)		7
40.	VG	กลีบเลี้ยงด้านบน : การเป็นคลื่นที่ขอบ (Dorsal sepal: undulation of margin)		
	(*)	ไม่เป็นคลื่น (absent)		1
		เป็นคลื่นเล็กน้อย (weak)		3
QN	(c)	เป็นคลื่นปานกลาง (medium)		5
		เป็นคลื่นมาก (strong)		7
41.	VG	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยงด้านบน : รูปร่าง ตัดตามขวาง (<u>Varieties excluding twisted</u> <u>type: Dorsal sepal: shape in cross section</u>)		
	(*)	เว้ามาก (strongly concave)		1
	(+)	เว้าเล็กน้อย (weakly concave)		3
QN	(c)	แบน (flat)		5
		นูนเล็กน้อย (weakly convex)		7
		นูนมาก (strongly convex)		9
42.	VG	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การโค้งของกลีบเลี้ยงด้านข้าง (Lateral sepal: curvature of longitudinal axis)		
	(*)	โค้งมาก (strongly incurving)		1
	(+)	โค้งเล็กน้อย (weakly incurving)		3
QN	(c)	ตรง (straight)		5
		หงายเล็กน้อย (weakly reflexing)		7
		หงายมาก (strongly reflexing)		9

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
43.	VG/	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความยาว (Lateral sepal: length)		
(*)	MS	สั้น (short)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	ยาว (long)		7
44.	VG/	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความกว้าง (Lateral sepal: width)		
(*)	MS	แคบ (narrow)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	กว้าง (broad)		7
45.	VG	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่าง (Lateral sepal: shape)		
(*)		รูปสามเหลี่ยม (triangular)		1
(+)		รูปไข่ (ovate)		2
PQ	(c)	รูปกลม (circular)		3
		รูปรี (elliptic)		4
		รูปขอบขนาน (oblong)		5
		รูปแถบ (linear)		6
		รูปไข่กลับ (obovate)		7
		รูปใบหอกกลับ (oblanceolate)		8
		รูปพาย (spatulate)		9
		รูปสามเหลี่ยมกลับ (obtriangular)		10
46.	VG	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การบิด (Lateral sepal: twisting)		
(*)		ไม่บิด (absent)		1
		บิดน้อย (weak)		3
QN	(c)	บิดปานกลาง (medium)		5
		บิดมาก (strong)		7

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
47.	VG	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การเป็นคลื่นที่ขอบ (Lateral sepal: undulation of margin)		
(*)		ไม่เป็นคลื่น(absent)		1
		เป็นคลื่นเล็กน้อย (weak)		3
QN	(c)	เป็นคลื่นปานกลาง (medium)		5
		เป็นคลื่นมาก (strong)		7
48.	VG	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่าง ตัดตามขวาง (<u>Varieties excluding twisted</u> type: lateral sepal: shape in cross section)		
(*)		เว้ามาก (strongly concave)		1
(+)		เว้าเล็กน้อย (weakly concave)		3
QN	(c)	แบน (flat)		5
		นูนเล็กน้อย (weakly convex)		7
		นูนมาก (strongly convex)		9
49.	VG	กลีบเลี้ยง : การมีลวดลาย (Sepal: pattern)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
50.	VG	กลีบเลี้ยง : สีไล่ระดับ (Sepal: shading pattern)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
51.	VG	กลีบเลี้ยง : มีเส้นขอบ (Sepal: marginal outline)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
52.	VG	กลีบเลี้ยง : ลายแตกแขนง (Sepal: veined pattern)		
		ไม่มี (absent)		1

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)			ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
53.	VG	กลีบเลี้ยง : ลายริ้ว (Sepal: striped pattern)		
		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
54.	VG	กลีบเลี้ยง : ลายตาข่าย (Sepal: netted pattern)		
(+)	(c)	ไม่มี (absent)		1
QL	(e)	มี (present)		9
55.	VG	กลีบเลี้ยง : ลายจุด (Sepal: spotted pattern)		
		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
56.	VG	กลีบเลี้ยง : ปื้น (Sepal: flushed pattern)		
		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
57.	VG	กลีบเลี้ยง : แด้ม (Sepal: splashed pattern)		
(+)	(c)	ไม่มี (absent)		1
QL	(e)	มี (present)		9
58.	VG	กลีบเลี้ยง : สีพื้น (Sepal: ground colour)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
59.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : สีของสีไล่ระดับ (Varieties with shading sepals only: Sepal: color of shading)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
60.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : ขนาดพื้นที่ ของสีไล่ระดับ (<u>Varieties with shading sepals only</u> : Sepal: extent of shading)		
		เล็ก (small)		3
(+)	(c)	ปานกลาง (medium)		5
QN	(e)	ใหญ่ (large)		7
61.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบเลี้ยง : สีของเส้นขอบ (<u>Varieties with marginal outline sepals only</u> : Sepal : color of marginal outline)		
PQ	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
	(e)			
62.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแตกแขนง : กลีบเลี้ยง : สีของ ลายแตกแขนง (<u>Varieties with veined sepals only</u> : Sepal: color of vein)		
PQ	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
	(e)			
63.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายริ้ว : กลีบเลี้ยง : สีของลายริ้ว (<u>Varieties with striped sepals only</u> : Sepal: color of strines)		
PQ	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
	(e)			
64.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายตาข่าย : กลีบเลี้ยง : สีของลาย ตาข่าย (<u>Varieties with netted sepals only</u> : Sepal: color of netting)		
PQ	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
	(e)			
65.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายจุด : กลีบเลี้ยง : สีของลายจุด (<u>Varieties with spotted sepals only</u> : Sepal: color of spots)		
PQ	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
	(e)			

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
66.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายป็น : กลีบเลี้ยง : สีของป็น (Varieties with flushed sepals only: Sepal: color of flush)		
PQ	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
	(e)			
67.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแต้ม : กลีบเลี้ยง : สีของแต้ม (Varieties with splashed sepals only: Sepal: color of splash)		
PQ	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
	(e)			
68.	VG/	กลีบดอก : ความยาว (Petal: length)		
(*)	MS	สั้น (short)		3
(+)	(c)	ปานกลาง (medium)		5
QN		ยาว (long)		7
69.	VG/	กลีบดอก : ความกว้าง (Petal: width)		
(*)	MS	แคบ (narrow)		3
(+)		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	กว้าง (broad)		7
70.	VG	กลีบดอก : รูปร่าง (Petal: shape)		
(*)		รูปสามเหลี่ยม (triangular)		1
(+)		รูปไข่ (ovate)		2
PQ	(c)	กลม (circular)		3
		รูปรี (elliptic)		4
		รูปกลม (oblong)		5
		รูปแถบ (linear)		6
		รูปไข่กลับ (obovate)		7
		รูปใบหอกกลับ (oblanceolate)		8
		รูปพาย (spatulate)		9
		รูปสามเหลี่ยมกลับ (obtriangular)		10

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
71.	VG	กลีบดอก : การบิด (Petal: twisting)		
(*)		ไม่บิด (absent)		1
		บิดน้อย (weak)		3
QN	(c)	บิดปานกลาง (medium)		5
		บิดมาก(strong)		7
72.	VG	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบดอก : การเป็นคลื่นที่ขอบกลีบ (<u>Varieties excluding twisted type:</u> Petal: undulation of margin)		
(*)		ไม่เป็นคลื่น(absent)		1
		เป็นคลื่นเล็กน้อย (weak)		3
QN	(c)	เป็นคลื่นปานกลาง (medium)		5
		เป็นคลื่นมาก (strong)		7
73.	VG	กลีบดอก : การโค้งของกลีบดอก (Petal: curvature of longitudinal axis)		
(*)		โค้งมาก (strongly incurving)		1
(+)		โค้งเล็กน้อย (weakly incurving)		3
QN	(c)	ตรง (straight)		5
		หงายเล็กน้อย (weakly recurving)		7
		หงายมาก (strongly recurving)		9
74.	VG	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบดอก : รูปร่างตัดตามขวาง (<u>Varieties excluding twisted type:</u> Petal: shape in cross section)		
(*)		เว้ามาก (strongly concave)		1
(+)		เว้าเล็กน้อย (weakly concave)		3
QN	(c)	แบน (flat)		5
		นูนเล็กน้อย (weakly convex)		7
		นูนมาก (strongly convex)		9

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
75.	VG	กลีบดอก : การมีลวดลาย (Petal: pattern)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
76.	VG	กลีบดอก : สีไล่ระดับ (Petal: shading pattern)		
		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
77.	VG	กลีบดอก : มีเส้นขอบ (Petal: marginal outline)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
78.	VG	กลีบดอก : ลายแตกแขนง (Petal: veined)		
		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			
79.	VG	กลีบดอก : ลายริ้ว (Petal: striped pattern)		
(+)	(c)	ไม่มี (absent)		1
QL	(e)	มี (present)		9
80.	VG	กลีบดอก : ลายตาข่าย (Petal: netted pattern)		
(+)	(c)	ไม่มี (absent)		1
QL	(e)	มี (present)		9
81.	VG	กลีบดอก : ลายจุด (Petal: spotted pattern)		
(+)	(c)	ไม่มี (absent)		1
QL	(e)	มี (present)		9
82.	VG	กลีบดอก : ปื้น (Petal: flushed pattern)		
(+)	(c)	ไม่มี (absent)		1
QL	(e)	มี (present)		9
83.	VG	กลีบดอก : แด้ม (Petal: splashed pattern)		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)			ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
(+)	(c)	ไม่มี (absent)		1
QL	(e)	มี (present)		9
84.	VG	กลีบดอก : สีพื้น (Petal: ground color)		
(*)	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
85.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : สีของสีไล่ระดับ (<u>Varieties with shaded petals only:</u> Petal: color of shading)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
86.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : ขนาดพื้นที่ของสีไล่ระดับ (<u>Varieties with shading sepals only:</u> <u>Petal: extent of shading</u>)		
		เล็ก (small)		3
(+)	(c)	ปานกลาง (medium)		5
QN	(e)	ใหญ่ (large)		7
87.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบดอก : สีของเส้นขอบ (<u>Varieties with marginal outline petals only:</u> <u>Petal: color of marginal outline</u>)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
88.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายแตกแขนง : กลีบดอก : สีของลายแตกแขนง (<u>Varieties with veined petals only:</u> <u>Petal: color of vein</u>)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
89.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายริ้ว : กลีบดอก : สีของลายริ้ว (<u>Varieties with striped petals only:</u> <u>Petal: color of stripes</u>)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
90.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายตาข่าย : กลีบดอก : สีของลายตาข่าย (Varieties with netted petals only: Petal: color of netting)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
91.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายจุด : กลีบดอก : สีของลายจุด (Varieties with spotted petals only: Petal: color of spots)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
92.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นปื้น : กลีบดอก : สีของปื้น (Varieties with flushed petals only: Petal: color of flush)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
93.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายแต้ม : กลีบดอก : สีของแต้ม (Varieties with splashed petals only: Petal: color of splash)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
94.	VG/	ปาก : ความยาว (Lip: length)		
(*)	MS	สั้น (short)		3
		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	ยาว (long)		7
95.	VG/	ปาก : ความกว้าง (Lip: width)		
(*)	MS	แคบ (narrow)		3
		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	กว้าง (broad)		7

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
96.	VG	ปาก : การมีหูกลิบบาก (Lip: presence of lateral lobe)		
	(*)	ไม่มี (absent)		1
	(+)	มี (present)		9
QL	(c)			
97.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบบาก : ปาก : รูปร่างปาก (Varieties without lateral lobes only: Lip: shape)		
	(*)	รูปรี (elliptic)		1
	(+)	รูปกลม (circular)		2
PQ	(c)	รูปกลมแป้น (transverse elliptic)		3
98.	VG	ปาก : การมีปากที่เหมือนกลีบดอก (Lip : lip change to petal)		
		ไม่มี (absent)		1
	(+)	มี (present)		9
PQ	(c)			
99.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบบาก : ปาก : การซ้อนกัน ของโคนกลีบปาก (Varieties without lateral lobes only: Lip: overlapping of basal part)		
	(*)	ไม่ซ้อน (unoverlapping)		1
	(+)	ชิดกัน (closed)		2
PQ	(c)	ซ้อนทับกัน (overlapping)		3
100.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบบาก : ปาก : รูปร่างหูกลิบบาก (Varieties with lateral lobes only: Lip: shape of lateral lobe)		
	(*)	รูปสามเหลี่ยม (triangular)		1
	(+)	รูปไข่ (ovate)		2
PQ	(c)	รูปสี่เหลี่ยมคางหมูแคบ (narrow trapezoid)		3
		รูปสี่เหลี่ยมคางหมูกว้าง (broad trapezoid)		4

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
101.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบปาก : ปาก : การซ้อนกันของหูกลิบปาก (Varieties without lateral lobes only: Lip: overlapping of lateral lobes)		
	(*)	ปิด/ชิด (closed)		3
		เปิดปานกลาง (medium opened)		5
PQ	(c)	เปิดกว้าง (wide opened)		7
102.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบปาก : ปาก : รูปร่างปลายปาก (Varieties with lateral lobes only: Lip: shape of apical lobe)		
	(*)	รูปไต (reniform)		1
	(+)	รูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน (rhombic)		2
PQ	(c)	รูปกลม (circular)		3
		รูปรี (elliptic)		4
		รูปสามเหลี่ยม (triangle)	<i>Dendrobium fytchianum</i>	5
103.	VG	ปาก : จำนวนสีบนปาก (Lip: number of colors)		
	(*)	1 สี (one)		1
	(c)	2 สี (two)		2
QL	(e)	3 สี (three)		3
		4 สี (four)		4
		5 สี (five)		5
		มากกว่า 5 สี (more than five)		6
104.	VG	ปาก : การมีตาบนปาก (Lip: eye)		
	(*)	ไม่มี (absent)		1
	(+)	มี (present)		9
QL	(c)			
105.	VG	ปาก : รูปร่างของตา (Varieties with eye only: Lip: shape of eye)		
	(*)	แบบที่ 1 (type I)		1

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
(+)		แบบที่ 2 (type II)		2
PQ	(c)	แบบที่ 3 (type III)		3
		แบบที่ 4 (type IV)		4
106.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีตา : ปาก : สีของตา (<u>Varieties with eye only</u> : Lip: color of eye)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
107.	VG	ปาก : สีพื้น (Lip: ground color)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
	(+)			
PQ	(e)			
108.	VG	ปาก : สีของหูกลิบปาก (Lip: color of lateral lobe)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
	(+)			
PQ	(e)			
109.	VG	ปาก : ลายบริเวณหูกลิบปาก (Lip: pattern of lateral lobe)		
		สีไล่ระดับ (shading)		1
		มีเส้นขอบ (marginal outline)		2
PQ	(c)	ลายแตกแขนง (veined)		3
		ลายริ้ว (striped)		4
		ลายตาข่าย (netted)		5
		ลายจุด (spotted)		6
		ป็น (flushed)		7
		แต้ม (splashed)		8
110.	VG	ปาก : สีของคอปาก (Lip: color of throat)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
(+) PQ (e)				
111.	VG	ปาก : ลายบริเวณคอปาก (Lip: pattern of throat)		
		สีไล่ระดับ (shading)		1
		มีเส้นขอบ (marginal outline)		2
PQ	(c)	ลายแตกแขนง (veined)		3
	(e)	ลายริ้ว (striped)		4
		ลายตาข่าย (netted)		5
		ลายจุด (spotted)		6
		ปื้น (flushed)		7
		แต้ม (splashed)		8
112.	VG	ปาก : สีของตรงกลางปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น) (Lip: colour of middle part (if different from ground color)		
(+)	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			
113.	VG	ปาก : ลายบริเวณตรงกลางปาก (Lip: pattern of middle part)		
		สีไล่ระดับ (shading)		1
		มีเส้นขอบ (marginal outline)		2
PQ	(c)	ลายแตกแขนง (veined)		3
	(e)	ลายริ้ว (striped)		4
		ลายตาข่าย (netted)		5
		ลายจุด (spotted)		6
		ปื้น (flushed)		7
		แต้ม (splashed)		8
114.	VG	ปาก : สีของบริเวณปลายปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น) (Lip: colour of apical lobe (if different from ground color)		
(+)	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
PQ	(e)			
115.	VG	ปาก : ลายบริเวณปลายปาก (Lip: pattern of apical lobe)		
		สีไล่ระดับ (shading)		1
		มีเส้นขอบ (marginal outline)		2
PQ	(c)	ลายแตกแขนง (veined)		3
	(e)	ลายริ้ว (striped)		4
		ลายตาข่าย (netted)		5
		ลายจุด (spotted)		6
		ปื้น (flushed)		7
		แต้มน (splashed)		8
116.	VG	ปาก : การบิดของปาก (Lip: twisting)		
	(*)	ไม่บิด (absent)		1
		บิด (present)		9
QL	(c)			
117.	VG	ปาก : การเป็นคลื่นของขอบปาก (Lip: undulation of margin)		
	(*)	ไม่เป็นคลื่น (absent)		1
		เป็นคลื่นเล็กน้อย (weak)		3
QN	(c)	เป็นคลื่นปานกลาง (medium)		5
		เป็นคลื่นมาก (strong)		7
118.	VG	ปาก : การมีขนครุยที่ริมขอบปาก (Lip: density of marginal ciliate)		
	(*)	ไม่มี (absent)		1
	(+)	มี (present)		9
QL	(c)			
119.	VG	ปาก : การมีสันบนปาก (Lip: keel)		
	(+)	ไม่มี (absent)		1
QL	(c)	มี (present)		9

		ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
120.	VG	ปาก : ลักษณะสันบนปาก (Lip: type of keel)		
(+)		สันเรียบ (entire)		1
QL	(c)	ขนครุย (ciliate)		9
121.	VG	ปาก : สีของสัน (Lip: color of keel)		
PQ	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
122.	VG	ปาก : การมีขนบนปาก (Lip: density of pubescence)		
(*)				
(+)		ไม่มี (absent)		1
QL	(c)	มี (present)		9
123.	VG/	เส้าเกสร : ความยาวเส้าเกสร (Column: length)		
(*)	MS	สั้น (short)		3
		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	ยาว (long)		7
124.	VG	เส้าเกสร : สีของฝาคาบอับเรณู (Column: color of anther cap)		
	(c)	RHS Color Chart (indicate reference number)		
PQ	(e)			

8. อธิบายตารางบันทึกลักษณะประจำพันธุ์ (Explanations on the Table of Characteristics)

8.1 คำอธิบายที่ใช้สำหรับทุกลักษณะในตารางลักษณะประจำพันธุ์

- (a) การบันทึกข้อมูลลำลูกกล้วย ควรเก็บข้อมูลลำลูกกล้วยที่ยาวที่สุดที่ออกดอก (Observations on the plant height and pseudobulb should be made on the longest/ tallest flowering pseudobulb.)
- (b) การบันทึกข้อมูลใบ ควรเก็บข้อมูลจากใบที่อยู่บริเวณส่วนกลางของลูกกล้วย (Observations on the leaf should be made on the middle of pseudobulb.)
- (c) การบันทึกข้อมูลช่อดอกและดอก ควรเก็บข้อมูลช่อดอกที่ยาวที่สุด เมื่อดอกบานมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ การบันทึกข้อมูลดอก ควรเก็บข้อมูลดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง (Observations on the inflorescence and the flower should be made at the longest inflorescence and at the time when more than 50% of the flowers on the inflorescence have opened. The observations on the flowers should be made on the most recently fully matured flower on the inflorescence before the color starts to fade, on the unextended organ.
- (d) การบันทึกข้อมูลสีของกลีบเลี้ยง กลีบดอก และปาก ควรทำที่ด้านหน้าของดอก (Observations on the color of the sepal, the petal and the lip should be made on the front side of the flower.)

8.2 คำอธิบายในแต่ละลักษณะในตารางลักษณะประจำพันธุ์

ล. 1 : ลำลูกกล้วย : ทิศทางของลำลูกกล้วย (Pseudobulb: attitude)

7
โค้งลง
(semi-drooping)

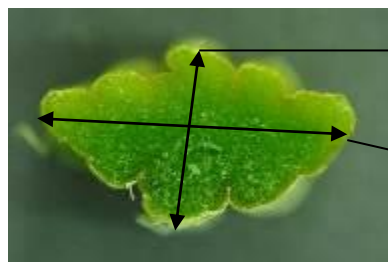
9
ห้อยลง
(drooping)

ล. 2 : ลำลูกกล้วย : ความยาว (Pseudobulb: length)

ความยาวลำลูกกล้วยให้วัดความยาวที่แท้จริง โดยใช้สายวัดวัดลำลูกกล้วยที่ยาวที่สุด

ล. 3 : ลำลูกกล้วย : ความหนา (Pseudobulb : thickness)

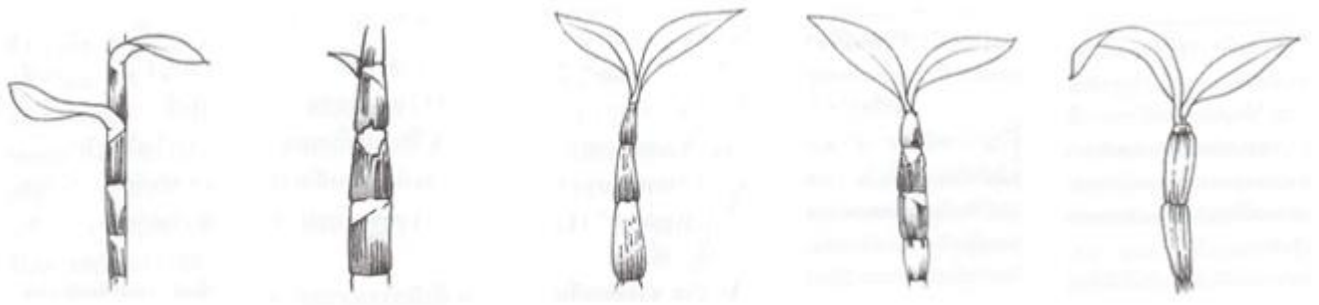
ล. 4 : ลำลูกกล้วย : เส้นผ่านศูนย์กลาง (Pseudobulb : diameter)

ความหนา

เส้นผ่านศูนย์กลาง

ล. 5 : ลำลูกกล้าย : รูปร่างตัดตามยาว (Pseudobulb: shape in longitudinal section)

1
รูปแถบ
(linear)

2
รูปใบหอก
(lanceolate)

3
รูปไข่
(ovate)

4
รูปรี
(elliptic)

5
รูปไข่กลับ
(obovate)

ล. 6 : ลำลูกกล้าย : รูปร่างตัดตามขวาง (Pseudobulb: shape in cross section)

1
รูปรี
(elliptic)

2
รูปกลม
(circular)

3
รูปเหลี่ยม
(angular)

ล. 7 : ลำลูกกล้าย : ผิวของลำลูกกล้าย (Pseudobulb: surface)

1

เรียบ

(smooth)

2

เป็นร่อง

(groove)

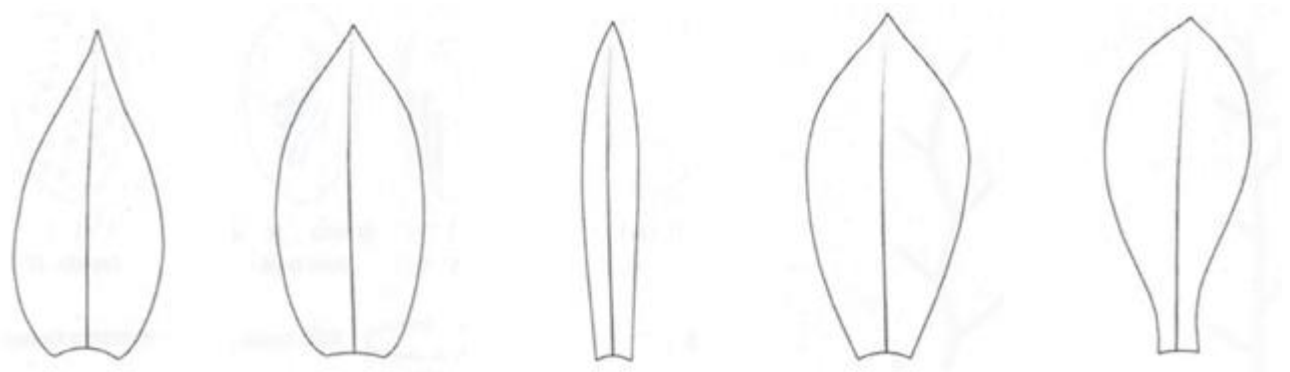
ล. 9 : ใบ : ความยาว (Leaf: length)

ความยาวใบ ให้วัดความยาวที่แท้จริง โดยใช้สายวัดวัดใบที่ยาวที่สุด

ล. 10 : ใบ : ความกว้าง (Leaf: width)

ความกว้างใบ ให้วัดความกว้างที่แท้จริง โดยใช้สายวัดวัดใบที่ยาวที่สุด

ล. 11 : ใบ : รูปร่าง (Leaf: shape)

1

รูปไข่

(ovate)

2

รูปรี

(elliptic)

3

รูปแถบ

(linear)

4

รูปไข่กลับ

(obovate)

5

รูปพาย

(spatulate)

ล. 15 : ช่อดอก : ตำแหน่งของการเกิดช่อดอกบนลำลูกกล้วย (Inflorescence: position of adherence to pseudobulb)

1
ด้านข้าง
(lateral)

2
ด้านข้างและปลายลำลูกกล้วย
(lateral and terminal)

3
ปลายลำลูกกล้วย
(terminal)

ล. 16 : ช่อดอก : ชนิดของดอก (Inflorescence : type of flower)

1

ดอกเดี่ยว
(single)

2

ดอกช่อ
(inflorescence)

ล.17 : ช่อดอก : จำนวนดอกต่อช่อดอกหรือต่อลำลูกกล้วย (Inflorescence : number of flower)

กล้วยไม้สกุลหวายที่มีลักษณะเป็นช่อดอก ให้นับดอกตั้งแต่ดอกแรกจนถึงปลายช่อดอก

กล้วยไม้สกุลหวายที่มีลักษณะดอกที่เป็นดอกเดี่ยวติดดอกที่ลำลูกกล้วย ให้นับดอกตั้งแต่ดอกที่อยู่ล่างสุดจนถึงปลายลำลูกกล้วย

ล. 18 : ช่อดอก : ลักษณะของก้านช่อดอก (Inflorescence: axis type)

1

ตรง

(straight)

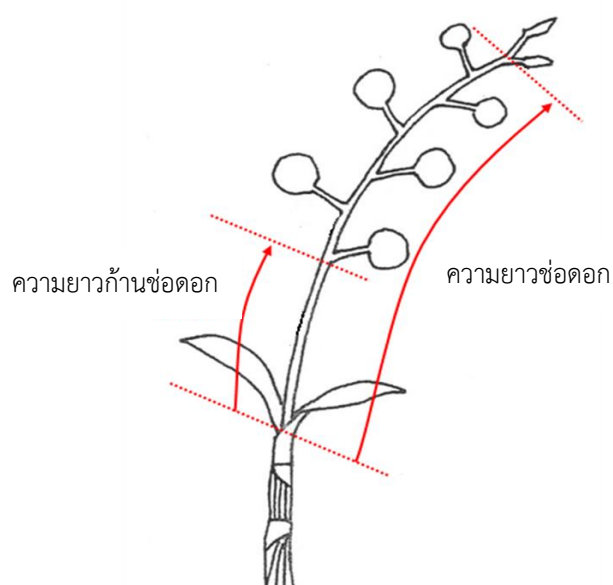
2

ซิกแซก

(zig-zag)

ล. 20 : เฉพาะพันธุ์ที่เป็นแบบช่อดอก : ช่อดอก : ความยาวช่อดอก (Only varieties with inflorescence type : Inflorescence : length)

ล. 21 : ช่อดอก : ความยาวก้านช่อดอก (Inflorescence: length of peduncle)

ล. 23 : ช่อดอก : ทิศทางช่อดอก (Inflorescence: attitude)

1

กึ่งตั้งตรง

(semi-erect)

2

แนวนอน

(horizontal)

3

ห้อยลง

(pendulous)

ล. 24 : ช่อดอก : ความหนาแน่นของดอก (Inflorescence: density of flower)

3
น้อย
(sparse)
ดอกจะไม่ซ้อนกัน

5
ปานกลาง
(medium)
ดอกจะซ้อนกันเล็กน้อย

7
หนาแน่น
(dense)
ดอกจะซ้อนกันแน่น

ล. 30 : ดอก : ความยาวคางดอก (Flower: length of mentum)

1
ไม่มีหรือสั้นมาก
(absent or very short)

3
สั้น
(short)

5
ปานกลาง
(medium)

7
ยาว
(long)

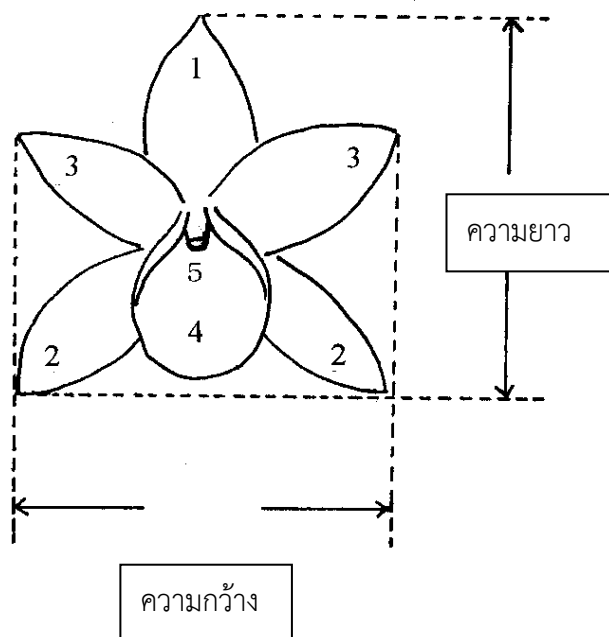
ล. 31 : ดอก : การแยกกันของกลีบเลี้ยงและกลีบดอก (Flower: separation of sepals and petals)

1	2	3
แยกกัน	ซ้อนทับกันเล็กน้อย	ซ้อนทับกัน
(separated)	(slightly overlapping)	(overlapping)

ล. 32 : ดอก : ความยาวดอก (Flower: length)

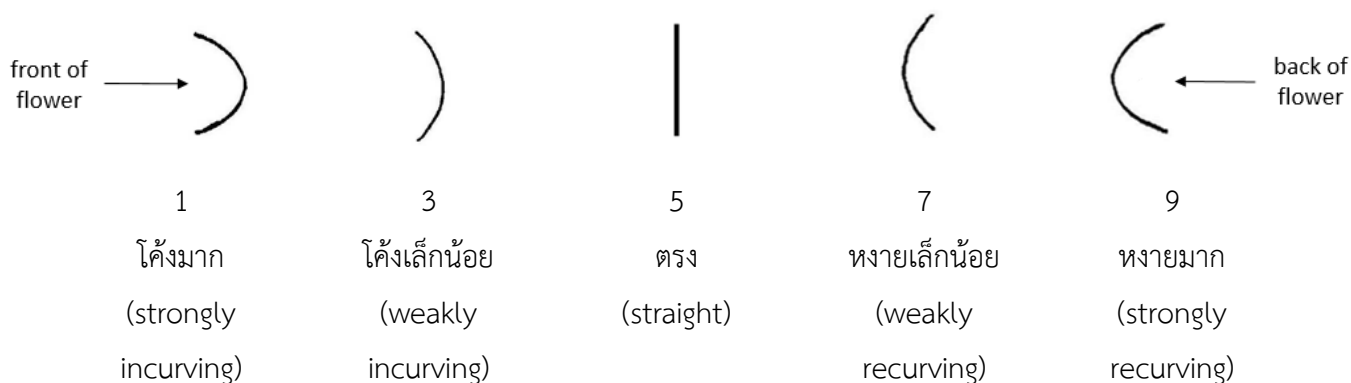
ล. 33 : ดอก : ความกว้างดอก (Flower: width)

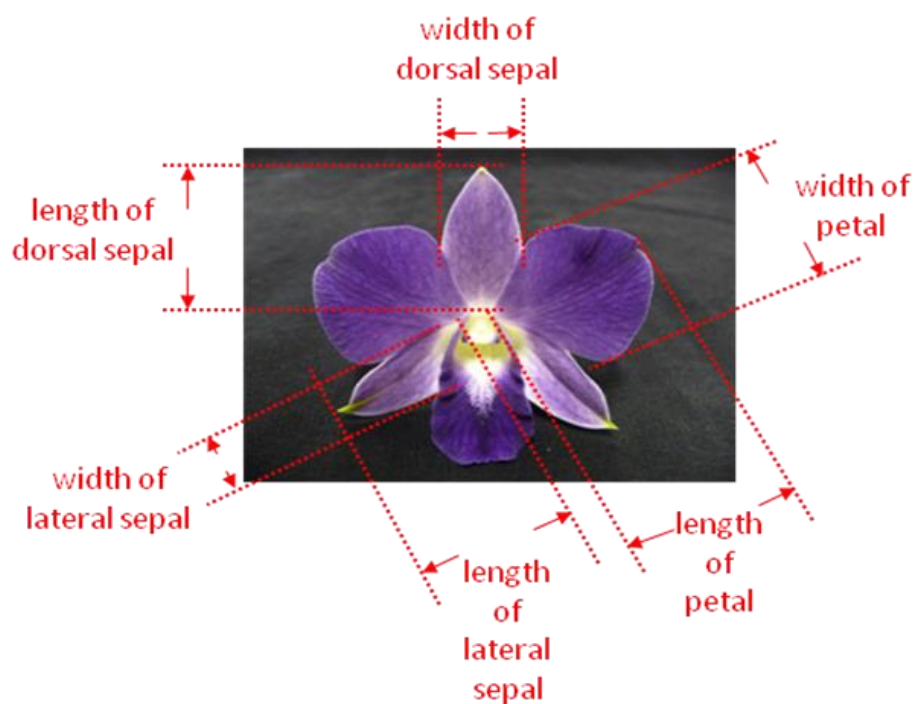
ล. 35 : กลีบเลี้ยงด้านบน : การโค้งของกลีบเลี้ยงด้านบน (Dorsal sepal: curvature of longitudinal axis)

ล. 42 : กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การโค้งของกลีบเลี้ยงด้านข้าง (Lateral sepal: curvature of longitudinal axis)

ล. 73 : กลีบดอก : การโค้งของกลีบดอก (Petal: curvature of longitudinal axis)

- ล. 36 : กลีบเลี้ยงด้านบน : ความยาว (Dorsal sepal : length)
- ล. 37 : กลีบเลี้ยงด้านบน : ความกว้าง (Dorsal sepal : width)
- ล. 43 : กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความยาว (Lateral sepal : length)
- ล. 44 : กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความกว้าง (Lateral sepal : width)
- ล. 68 : กลีบดอก : ความยาว (Petal: length)
- ล. 69 : กลีบดอก : ความกว้าง (Petal: width)

ล. 38 : กลีบเลี้ยงด้านบน :รูปร่าง (Dorsal sepal: shape)

ล. 45 : กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่าง (Lateral sepal: shape)

ล. 70 : กลีบดอก :รูปร่าง (Petal: shape)

1

รูปร่างสามเหลี่ยม
(triangular)

2

รูปร่างไข่
(ovate)

3

รูปร่างกลม
(circular)

4

รูปร่างรี
(elliptic)

5

รูปร่างขอบขนาน
(oblong)

6

รูปร่างแถบ
(linear)

7

รูปร่างไข่กลับ
(obovate)

8

รูปร่างใบหอกกลับ
(oblanceolate)

9

รูปร่างพาย
(spatulate)

10

รูปร่างสามเหลี่ยมกลับ
(obtriangular)

ล. 41 : ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยงด้านบน : รูปร่างตัดตามขวาง (Varieties excluding twisted type: Dorsal sepal: shape in cross section)

ล. 48 : ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่างตัดตามขวาง (Varieties excluding twisted type: Lateral sepal: shape in cross section)

ล. 74 : ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบดอก : รูปร่างตัดตามขวาง (Varieties excluding twisted type: Petal: shape in cross section)

ด้านหลังดอก

1

เว้ามาก
(strongly
concave)

3

เว้าเล็กน้อย
(weakly
concave)

5

แบน
(flat)

7

นูนเล็กน้อย
(weakly convex)

9

นูนมาก
(strongly convex)

ล. 49 : กลีบเลี้ยง : การมีลวดลาย (Sepal: pattern)

ล. 75 : กลีบดอก : การมีลวดลาย (Petal: pattern)

9

1

ไม่มี

(absent)

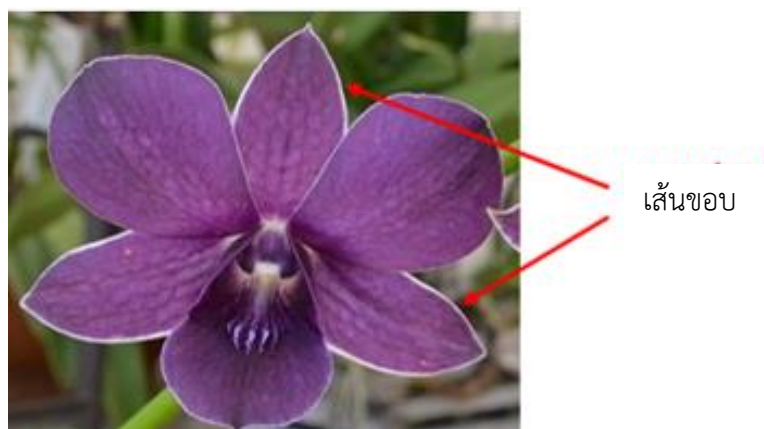
ล. 50 : กลีบเลี้ยง : สีไล่ระดับ (Sepal: shading pattern)

ล. 76 : กลีบดอก : สีไล่ระดับ (Petal: shading pattern)

ล. 51 : กลีบเลี้ยง : มีเส้นขอบ (Sepal: marginal outline)

ล. 77 : กลีบดอก : มีเส้นขอบ (Petal: marginal outline)

ล. 52 : กลีบเลี้ยง : ลายแตกแขนง (Sepal: veined pattern)

ล. 78 : กลีบดอก : ลายแตกแขนง (Petal: veined pattern)

ล. 53 : กลีบเลี้ยง : ลายริ้ว (Sepal: striped pattern)

ล. 79 : กลีบดอก : ลายริ้ว (Petal: striped pattern)

ล. 54 : กลีบเลี้ยง : ลายตาข่าย (Sepal: netted pattern)

ล. 80 : กลีบดอก : ลายตาข่าย (Petal: netted pattern)

ล. 55 : กลีบเลี้ยง : ลายจุด (Sepal: spotted pattern)

ล. 81 : กลีบดอก : ลายจุด (Petal: spotted pattern)

ล. 56 : กลีบเลี้ยง : ปั่น (Sepal: flushed pattern)

ล. 82 : กลีบดอก : ปั่น (Petal: flushed pattern)

ลักษณะของลายที่เป็นป่น ขอบเขตของสีของลายจะไม่ชัดเจน

ล. 57 : กลีบเลี้ยง : แด้ม (Sepal: splashed pattern)

ล. 83 : กลีบดอก : แด้ม (Petal: splashed pattern)

ลักษณะของลายที่เป็นแต้ม ขอบเขตของสีของลายจะชัดเจน

ล. 96 : ปาก : การมีหูกลิบบปาก (Lip: presence of lateral lobe)

1
ไม่มี
(absent)

2
มี
(present)

ล. 97 : เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบปาก : ปาก : รูปร่างปาก (Varieties without lateral lobes only: Lip: shape)

1
รูปรี
(elliptic)

2
รูปกลม
(circular)

3
รูปกลมแบน
(transverse elliptic)

ล. 99 : เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกลิบปาก : ปาก : การซ้อนกันของโคนกลีบปาก (Varieties without lateral lobes only: Lip: overlapping of basal part)

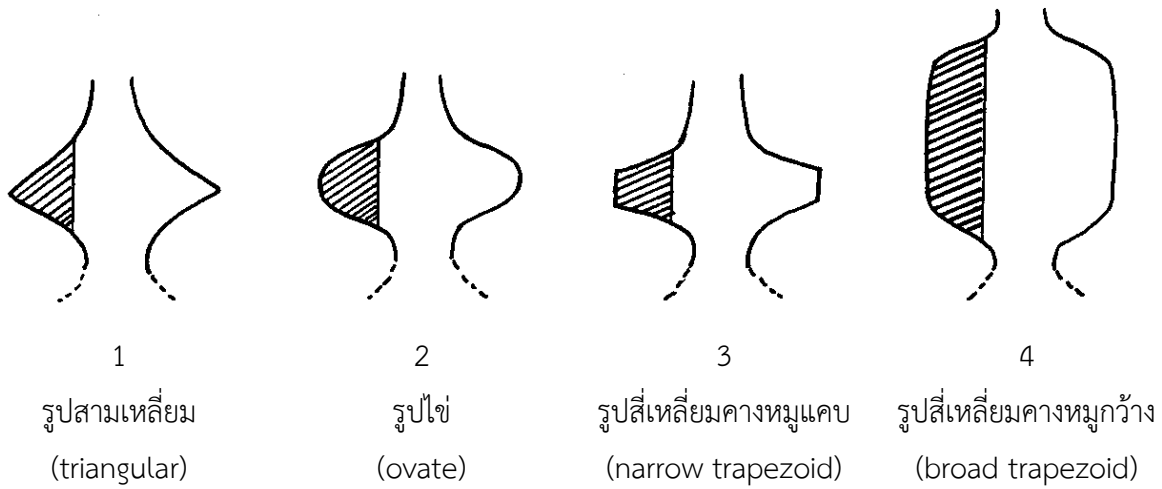

1
ไม่ซ้อน
(unoverlapping)

2
ซ้อนทับกัน
(overlapping)

ล. 100 : เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบปาก : ปาก : รูปร่างหูกลิบปาก (Varieties with lateral lobes only:
Lip: shape of lateral lobe)

ล. 102 : เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบปาก : ปาก : รูปร่างปลายปาก (Varieties with lateral lobes only: Lip:
shape of apical lobe)

1
รูปไต
(reniform)

2
รูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน
(rhombic)

3
กลม
(circular)

4
รูปรี

5
รูปลสามเหลี่ยม

(elliptic)

(triangle)

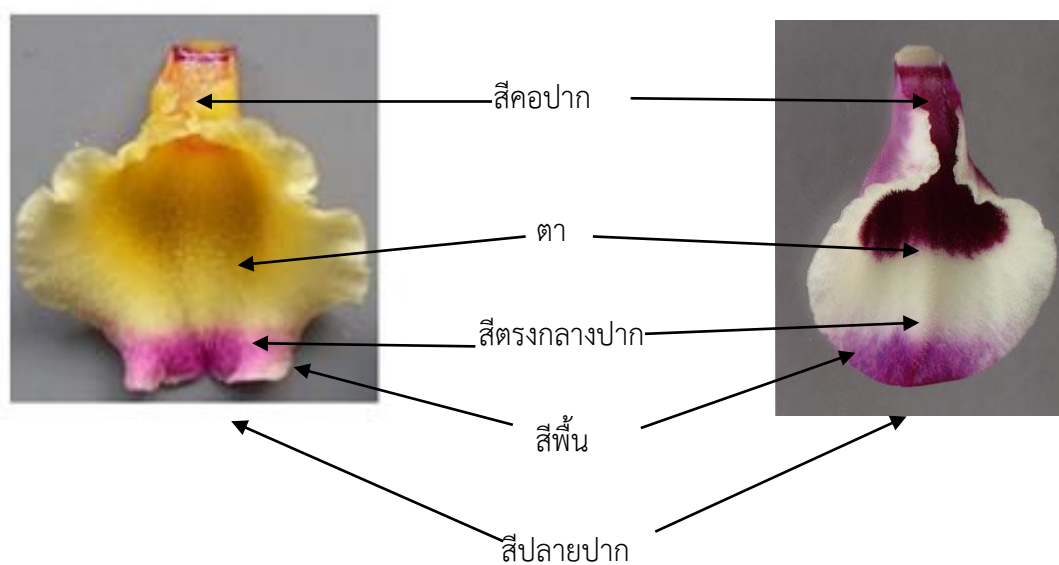
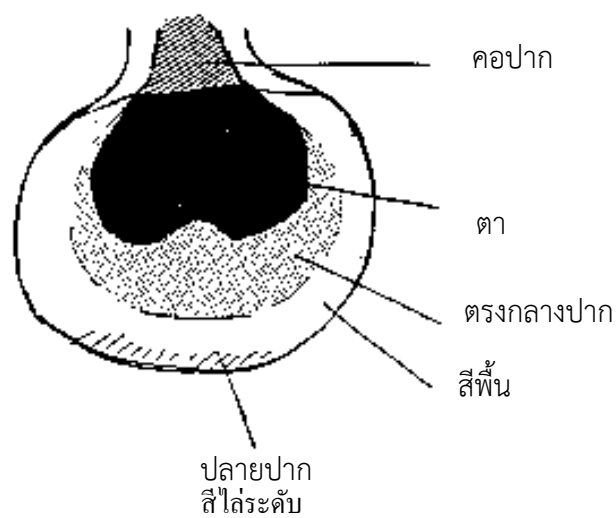
ล. 104 : ปาก : การมีตาบนปาก (Lip: eye)

ล. 107 : ปาก : สีพื้น (Lip : ground color)

ล. 110 : ปาก : สีของคอปาก (Lip: color of throat)

ล. 112 : ปาก : สีของตรงกลางปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น) (Lip: color of middle part (if different from ground color))

ล. 114 : ปาก : สีของบริเวณปลายปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น) (Lip: color of apical lobe (if different from ground color))

ล. 105 : ปาก : รูปร่างของตา (Varieties with eye only: Lip: shape of eye)

1
แบบที่ 1
(type I)

2
แบบที่ 2
(type II)

3
แบบที่ 3
(type III)

4
แบบที่ 4
(type IV)

ล. 118 : ปาก : การมีขนครุยที่ริมขอบปาก (Lip: density of marginal ciliate)

1
ไม่มี
(absent)

9
มี
(present)

ล. 119 : ปาก : การมีสันบนปาก (Lip: keel)

1

9

ไม่มี
(absent)

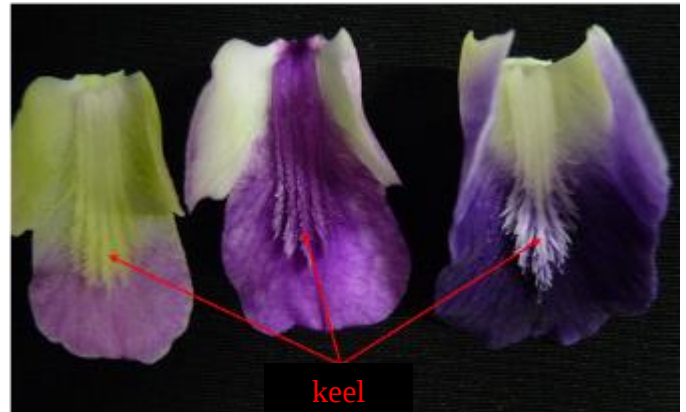
มี
(present)

ล. 120 : ปาก : ลักษณะสันบนปาก (Lip: type of keel)

1

สันเรียบ
(entire)

9

ขนครุย
(ciliate)

ล. 122 : ปาก : การมีขนบนปาก (Lip: presence of pubescence)

1

ไม่มี
(absent)

9

มี
(present)

ภาคผนวก 2

คู่มือการตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช

กล้วยไม้สกุลหวาย

(*Dendrobium* Sw.)

สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่

คู่มือการตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช

กล้วยไม้สกุลหวาย

(*Dendrobium* Sw.)

สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่

กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช

สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช

กรมวิชาการเกษตร

คำนำ

พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 พฤศจิกายน 2542 ต่อมา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศกำหนดชนิดพืชเป็นพันธุ์พืชใหม่ที่จะได้รับการคุ้มครอง ตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบัน (มีนาคม 2558) จำนวน 62 ชนิดพืช แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มพืช ได้แก่ 1) พืชไร่ 11 ชนิด 2) พืชผัก 16 ชนิด 3) ไม้ดอก-ไม้ประดับ 13 ชนิด 4) ไม้ผล-ไม้ยืนต้น 17 ชนิด และ 5) พืชให้เนื้อไม้ 5 ชนิด

คู่มือการตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช กล้วยไม้สกุลหวาย จัดพิมพ์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช กล้วยไม้สกุลหวาย ที่ยื่นขอรับความคุ้มครองเป็นพันธุ์พืชใหม่ คู่มือนี้ใช้ในการดำเนินการตรวจสอบภาคสนาม โดยมีภาพประกอบเพื่อความสะดวกในการตรวจสอบเปรียบเทียบ จึงได้จัดทำคู่มือการตรวจสอบพันธุ์พืช กล้วยไม้สกุลหวาย เพื่อให้สอดคล้อง และเป็นรูปแบบเดียวกันกับหลักเกณฑ์การตรวจสอบพันธุ์พืชใหม่ ของสหภาพระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (UPOV)

หากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โปรดแจ้งมายังคณะผู้จัดทำ เพื่อจักได้ปรับปรุงแก้ไขคู่มือการตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช กล้วยไม้สกุลหวาย ให้มีความสมบูรณ์ ถูกต้องยิ่งขึ้น

กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช

สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช

กันยายน 2560

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	2
คู่มือการตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช : กัลยไม้สกุลหวาย	4
คำอธิบายประกอบการตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช	8
ภาคผนวก	132
เอกสารอ้างอิง	134
คณะผู้จัดทำ	135

คู่มือการตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช
กล้วยไม้สกุลหวาย (*Dendrobium* Sw.)
สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่

1. วัตถุประสงค์ของหลักเกณฑ์การตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช (Subject of these Guideline)

หลักเกณฑ์การตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืชที่จะกล่าวต่อไปนี้ ให้ใช้กับกล้วยไม้สกุลหวาย (*Dendrobium* Sw.) และพันธุ์ลูกผสมในกลุ่มหวาย

2. ส่วนขยายพันธุ์ (Material Required)

2.1 การกำหนดปริมาณ คุณภาพ เวลา และสถานที่ ที่ส่งมอบส่วนขยายพันธุ์

พนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นผู้กำหนดปริมาณ และคุณภาพของส่วนขยายพันธุ์ที่ต้องการจะตรวจสอบ พร้อมทั้งกำหนด เวลาและสถานที่ การส่งมอบส่วนขยายพันธุ์ ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืช จะต้องเป็นส่งมอบตามที่กำหนด พร้อมทั้งดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการทั้งในเรื่องการผ่านพิธีการทางศุลกากรและด้านสุขอนามัยพืช

2.2 ชนิดของส่วนขยายพันธุ์

ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ ต้องส่งมอบส่วนขยายพันธุ์หรือต้นพันธุ์ให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่

2.3 ปริมาณส่วนขยายพันธุ์

ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนคุ้มครองพันธุ์พืช จะต้องส่งมอบส่วนขยายพันธุ์ อย่างน้อย 20 ต้น

2.4 คุณภาพของส่วนขยายพันธุ์

ส่วนขยายพันธุ์ที่นำมาทดสอบจะต้องเป็นส่วนขยายพันธุ์ที่มีคุณภาพดี สมบูรณ์ปราศจากโรคและแมลงที่ติดมากับส่วนขยายพันธุ์

2.5 การให้ข้อมูลการปฏิบัติการใดๆ กับส่วนขยายพันธุ์

ส่วนขยายพันธุ์ที่จัดส่งต้องไม่มีการกระทำใดๆ ที่เป็นผลต่อการแสดงออกของลักษณะของพันธุ์พืช เว้นแต่ได้รับอนุญาตหรือ กำหนดโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีที่ส่วนขยายพันธุ์ที่ส่งมอบเคยผ่านการปฏิบัติการใด ๆ เช่น พ่นสารป้องกันกำจัดแมลง โรคพืช ใช้ปุ๋ย ใช้สารกระตุ้นการเกิดตาดอก จะต้องระบุเป็นลายลักษณ์อักษรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ

3. วิธีการตรวจสอบ (Method of Examination)

3.1 จำนวนครั้งที่ปลูกตรวจสอบ (Number of Growing Cycles)

ควรทำการปลูกทดสอบ จำนวน 2 ครั้ง แต่ถ้าความแตกต่างความสม่ำเสมอ/ความคงตัว
ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน ต้องทำการปลูกทดสอบเพิ่มอีก 1 ครั้ง

3.2 สถานที่ทดสอบ (Testing Place)

สถานที่ปลูก ควรทำการทดสอบใน 1 สถานที่ ให้กำหนดตามความเหมาะสม แต่ถ้าลักษณะประจำพันธุ์สำคัญไม่สามารถสังเกตเห็นความแตกต่างได้ อาจจะต้องเพิ่มสถานที่ทำการปลูกทดสอบ

3.3 ปัจจัยแวดล้อมสำหรับการปลูกตรวจสอบ (Conditions for Conducting the Examination)

ต้องปลูกทดสอบภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพียงพอต่อการเจริญเติบโตและการแสดงออกของลักษณะที่จะใช้ตรวจสอบได้

3.4 การวางแผนปลูกทดสอบ (Test Design)

ให้ปลูกพันธุ์ที่ขอจดทะเบียนและพันธุ์เปรียบเทียบในบริเวณพื้นที่เดียวกันและให้มีวิธีการปลูกและการจัดการเดียวกัน โดยให้มีการกระจายตัวของพันธุ์ ที่ขอจดทะเบียนและพันธุ์เปรียบเทียบอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้วิธีการสุ่มพันธุ์ที่ขอจดทะเบียนและพันธุ์เปรียบเทียบปลูกลงในแปลงปลูก จำนวน 10 ต้นต่อพันธุ์ ทำการทดสอบอย่างน้อย 2 ซ้ำ รวม 20 ต้นต่อพันธุ์

3.5 การทดสอบเพิ่มเติม (Additional Tests)

กรณีต้องการตรวจสอบลักษณะอื่นเพิ่มเติม ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบพันธุ์พืช ให้เป็นไปตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด

4. การประเมิน ความแตกต่าง ความคงตัว และความสม่ำเสมอ (Assessment of Distinctness, Uniformity and Stability)

4.1. คำแนะนำทั่วไป

การตรวจสอบความแตกต่าง เป็นส่วนที่สำคัญสำหรับผู้ใช้คู่มือนี้

4.2 ความคงที่ของความแตกต่าง (Consistent Difference)

4.2.1 ความแตกต่างที่คงที่ (Consistent Difference)

การแสดงความแตกต่างระหว่างพันธุ์อาจจะชัดเจน โดยไม่จำเป็นต้องปลูกทดสอบมากกว่าหนึ่งครั้ง บางกรณีการปลูกทดสอบมีอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม จึงต้องปลูกทดสอบมากกว่าหนึ่งครั้ง เพื่อให้เชื่อมั่นว่า ความแตกต่างของลักษณะที่เกิดขึ้นเป็นความแตกต่างคงที่ อย่างเพียงพอ

4.2.2 การแสดงความแตกต่างอย่างเด่นชัด (Clear Difference)

การพิจารณาความแตกต่างของสองพันธุ์ที่ชัดเจน ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย และสิ่งที่ต้องพิจารณาก็คือชนิดของลักษณะว่าเป็นลักษณะที่แสดงออกเป็นชนิดใด เช่น เป็นลักษณะทาง

คุณภาพ (qualitative) ลักษณะทางปริมาณ (quantitative) หรือลักษณะคุณภาพเทียม (pseudo-qualitative)

4.3 ความสม่ำเสมอ (Uniformity)

พิจารณาที่ระดับความสม่ำเสมอของประชากรมาตรฐานร้อยละ 1 ที่ระดับความเชื่อมั่นอย่างน้อยร้อยละ 95 กรณีที่ เก็บตัวอย่างจำนวน 10 ต้นต่อซ้ำ ต้องไม่มีพันธุ์อื่นปนมากกว่า 1 ต้น

4.4 ความคงตัว (Stability)

ในทางปฏิบัติไม่มีการทดสอบความคงตัว หากผลการทดสอบแสดงความแตกต่างและความสม่ำเสมอ ในหลายชนิดพันธุ์ที่เคยพบว่า ลักษณะมีความสม่ำเสมอแล้วก็จะพิจารณาว่ามีความคงตัวด้วย

4.5 จำนวนตัวอย่างพืชที่ตรวจสอบ (Number of Plants / Parts of Plants to be Examined)

การตรวจสอบโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความแตกต่างระหว่างพันธุ์ กรณีการประเมินลักษณะที่กำหนดตัวแทนหนึ่งตัวอย่าง (single plants) จะต้องสุ่มเก็บตัวอย่างจากพืช จำนวน 10 ต้น หรือชิ้นส่วนตัวอย่างของพืชจากพืชจำนวน 10 ต้น และในการประเมินในลักษณะอื่น ต้องประเมินจากทุกต้นที่ทดสอบ และไม่พิจารณาในต้นพืชที่มีลักษณะอื่นปน (off-type plants) กรณีการเก็บข้อมูลจากชิ้นส่วนตัวอย่างจากต้นพืชตัวแทนหนึ่งตัวอย่าง (single plants) ให้เก็บตัวอย่างชิ้นส่วน จำนวน 2 ตัวอย่างต่อต้น

5. การจัดกลุ่มพันธุ์และการจัดการการปลูกทดสอบ (Grouping of Varieties and Organization of the Growing Trial)

5.1 การคัดเลือกพันธุ์พืชทั่วไปที่จะนำมาปลูกทดสอบกับพันธุ์พืชที่ยื่นขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ จะต้องแบ่งกลุ่ม เพื่ออำนวยความสะดวกในการประเมินความแตกต่าง

5.2 ลักษณะที่ใช้ในการจัดกลุ่มของพันธุ์

- 1) ช่อดอก : ชนิดของดอก (Inflorescence : type of flower) (ล.16)
- 2) ช่อดอก : ทิศทางช่อดอก (Inflorescence : attitude) (ล.23)
- 3) ดอก : การแยกกันของกลีบเลี้ยงและกลีบดอก (Flower : separation of sepals and petals) (ล.31)
- 4) ดอก : ความยาวดอก (Flower: length) (ล.32)
- 5) ดอก : ความกว้างดอก (Flower: width) (ล.33)

- 6) กลีบเลี้ยงและกลีบดอก : สีพื้น (Petal and sepal : ground color) (ล.58 และ ล.84)
- 7) ปาก : การมีหูกลิบปาก (Lip : presence of lateral lobe) (ล.96)
- 8) ปาก : สีพื้น (Lip: ground color) (ล.107)

6. เครื่องหมาย (Legend)

6.1 การจำแนกลักษณะ (Categories of Characteristics)

6.1.1 ลักษณะมาตรฐาน

เป็นลักษณะที่ได้รับการพิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการใช้ตรวจสอบ

ลักษณะพันธุ์พืช (DUS)

6.1.2 ลักษณะที่กำหนดให้ใช้สำหรับการตรวจสอบร่วมกัน (Asterisked Characteristics) (*) ลักษณะที่กำหนดให้ใช้สำหรับการตรวจสอบร่วมกัน

6.2 สถานะลักษณะที่แสดงออกและตัวเลขกำกับ (States of Expression and Corresponding Notes)

6.2.1 สถานะลักษณะที่แสดงออก กำหนดเพื่ออธิบายลักษณะ ซึ่งการแสดงออกในแต่ละสถานะจะถูกกำกับด้วยตัวเลขที่สอดคล้องกัน เพื่อง่ายต่อการบันทึกข้อมูลและการแลกเปลี่ยนข้อมูล

6.3 ชนิดของการแสดงออก

QL หมายถึง ลักษณะทางคุณภาพ (qualitative characteristic)

QN หมายถึง ลักษณะทางปริมาณ (quantitative characteristic)

PQ หมายถึง ลักษณะทางคุณภาพเทียม (pseudo-qualitative characteristic)

6.4 ตัวอย่างพันธุ์ (Example Varieties)

ตัวอย่างพันธุ์เตรียมไว้เพื่อให้เห็นลักษณะที่แสดงออกชัดเจนของแต่ละลักษณะที่แสดงออก

6.5 เครื่องหมาย (Legend)

(*) หมายถึง ลักษณะที่ต้องประเมินทุกพันธุ์ (ข้อ 6.1.2)

QL หมายถึง ลักษณะทางคุณภาพ (qualitative characteristic) (ข้อ 6.3)

QN หมายถึง ลักษณะทางปริมาณ (quantitative characteristic) (ข้อ 6.3)

PQ หมายถึง ลักษณะทางคุณภาพเทียม (pseudo-qualitative characteristic) (ข้อ 6.3)

MG หมายถึง การวัด ชั่ง นับจำนวน จากต้นหรือตัวอย่างเดียวที่กำหนดให้เป็นตัวแทนเท่านั้นแล้วใช้ค่าที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (single measurement of a group of plants or parts of plants)

MS หมายถึง การวัด ชั่ง นับจำนวน จากทุกต้นหรือตัวอย่างที่กำหนดให้เป็นตัวแทนแล้วใช้ค่าเฉลี่ยที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (measurement of a number of individual plants or parts of plants)

VG หมายถึง การตรวจสอบด้วยการใช้ประสาทสัมผัส จากต้นหรือตัวอย่างเดียวที่กำหนดให้เป็นตัวแทนเท่านั้นแล้วใช้ค่าสังเกตที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (visual assessment by a single observation of a group of plants or parts of plants)

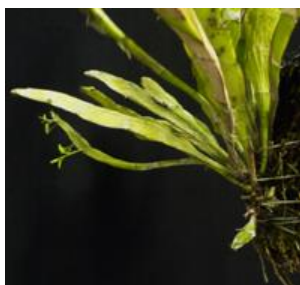
- VS หมายถึง การตรวจสอบด้วยการใช้ประสาทสัมผัส จากทุกต้นหรือตัวอย่างที่กำหนดให้เป็นตัวแทนแล้วใช้ค่าสังเกตที่ได้เป็นตัวแทนของพันธุ์ (visual assessment by observation of individual plants or parts of plants)
- (a)-(e) หมายถึง ดูรายละเอียดการตรวจสอบและบันทึกลักษณะประจำพันธุ์ข้อ 8.1
- (+) หมายถึง ดูคำอธิบายเพิ่มเติมในรายละเอียดของเอกสารข้อ 8.2

7. คำอธิบายประกอบการตรวจสอบลักษณะพันธุ์พืช

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)			ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
1.	VG/	ลำลูกกล้วย : ทิศทางของลำลูกกล้วย (Pseudobulb: attitude)		
(*)	MS	โค้งลง (semi-drooping)		1
(+)		ห้อยลง (drooping)		2
PQ	(a)			

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกในระยะเวลาที่เจริญเติบโตเต็มที่ โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

โค้งลง
(semi-drooping)

ห้อยลง
(drooping)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
2.	VG/ ลำลูกกล้วย : ความยาว (Pseudobulb:		
(*)	MS สั้นมาก (very short)		1
(+)	สั้น (short)		3
QN	(a) ปานกลาง (medium)		5
	ยาว (long)		7
	ยาวมาก (very long)		9

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกลำลูกกล้วยที่ยาวที่สุดที่ออกดอก โดยให้วัดความยาวที่แท้จริง โดยใช้สายวัดวัดลำลูกกล้วยที่ยาวที่สุด สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
--	---------------------------------------	------------------

3.	VG/ ลำลูกกล้วย : ความหนา (Pseudobulb: thickness)		
(*)	MS บางมาก (very thin)		1
	บาง (thin)		3
QN	(a) ปานกลาง (medium)		5
	หนา (thick)		7
	หนามาก (very thick)		9

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกลำลูกกล้วยที่ยาวที่สุดที่ออกดอก โดยวัดความหนาของลำลูกกล้วยบริเวณช่วงที่กว้างที่สุด สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
--	---------------------------------------	------------------

4.	VG/ ลำลูกกล้วย : เส้นผ่านศูนย์กลาง (Pseudobulb: diameter)		
MS	สั้นมาก (very short)		1
	สั้น (short)		3
QN	(a) ปานกลาง (medium)		5
	ยาว (long)		7
	ยาวมาก (very long)		9

อธิบาย

ประเมินและบันทึกลำลูกกล้วยที่ยาวที่สุดที่ออกดอก โดยวัดเส้นผ่านศูนย์กลางของลำลูกกล้วยบริเวณช่วงที่กว้างที่สุด สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)		(Example varieties)	(Note)
5.	VG ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามยาว (Pseudobulb: shape in longitudinal section)		
(*)	รูปแถบ (linear)		1
(+)	รูปใบหอก (lanceolate)		2
PQ (a)	รูปไข่ (ovate)		3
	รูปรี (elliptic)		4
	รูปไข่กลับ (obovate)	พวงหยก	5

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกลำลูกกล้วยที่ยาวที่สุดที่ออกดอก โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

รูปแถบ
(linear)

รูปใบหอก
(lanceolate)

รูปไข่
(ovate)

รูปรี
(elliptic)

รูปไข่กลับ
(obovate)

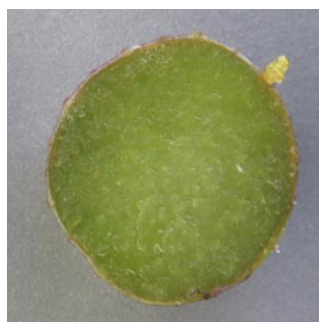
ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
6. VG ลำลูกกล้วย : รูปร่างตัดตามขวาง (Pseudobulb: shape in cross section) (*) รูปรี (elliptic) รูปกลม (circular) PQ (a) รูปเหลี่ยม (angular)		1 2 3

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกลำลูกกล้วยที่ยาวที่สุดที่ออกดอก โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

รูปรี
(elliptic)

รูปกลม
(circular)

รูปเหลี่ยม
(angular)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
7. VG ลำลูกกล้าย : ผิวของลำลูกกล้าย (Pseudobulb: surface) เรียบ (smooth)		1
PQ (a) เป็นร่อง (groove)		2

อธิบาย

ประเมินและบันทึกลำลูกกล้ายที่ยาวที่สุดที่ออกดอก โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึก
ลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

เรียบ
(smooth)

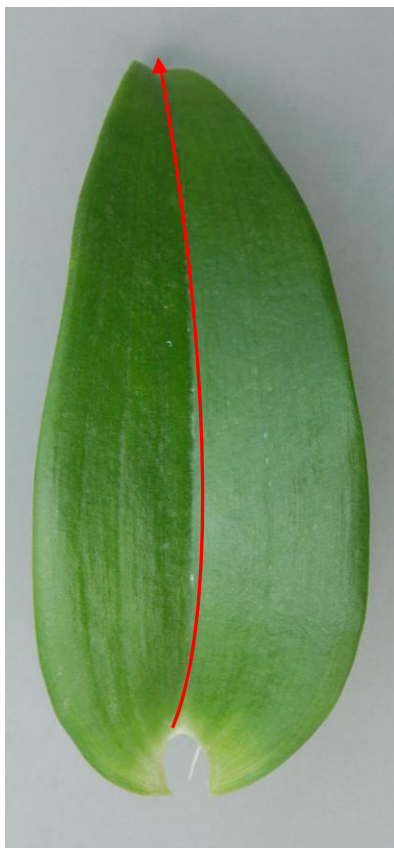
เป็นร่อง
(groove)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
8. VG ลำลูกกล้วย : การมีขน (Pseudobulb: pubescence) ไม่มี (absent) QL (a) มี (present)		1 9
อธิบาย ประเมินและบันทึกลำลูกกล้วยที่ยาวที่สุดที่ออกดอก โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึก ลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
9.	ใบ : ความยาว (Leaf: length)		
(*)	สั้น (short)		3
(+)	ปานกลาง (medium)		5
QN (b)	ยาว (long)		7

อธิบาย

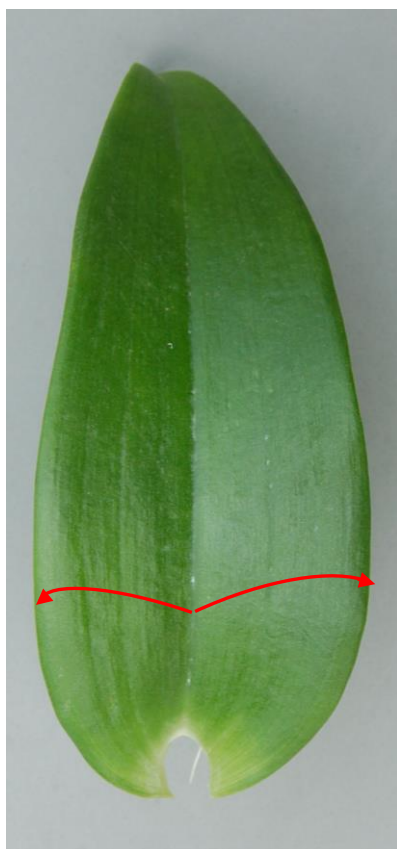
เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกใบที่ยาวที่สุด วัดความยาวที่แท้จริงโดยใช้สายวัด สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
10. VG/ ใบ : ความกว้าง (Leaf: width)		
(*) MS แคบ (narrow)		3
(+) ปานกลาง (medium)		5
QN (b) กว้าง (broad)		7

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกใบที่ยาวที่สุด วัดความกว้างที่แท้จริงโดยใช้สายวัด วัดบริเวณช่วงที่กว้างที่สุด สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
11.	VG ใบ : รูปร่าง (Leaf: shape)		
(*)	รูปไข่ (ovate)		1
(+)	รูปรี (elliptic)		2
PQ	(b) รูปแถบ (linear)		3
	รูปไข่กลับ (obovate)		4
	รูปพาย (spatulate)		5

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกใบที่ยาวที่สุด โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

รูปไข่
(ovate)

รูปรี
(elliptic)

รูปแถบ
(linear)

รูปไข่กลับ
(obovate)

รูปพาย
(spatulate)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
12. VG ใบ : การต่าง (Leaf: variegation) ไม่ต่าง (absent) QL (b) ต่าง (present)		1 9
อธิบาย ประเมินและบันทึกใบที่ยาวที่สุด โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
13. VG ใบ : สีของต่าง (Leaf: color of ขาว (white) เหลือง (yellow) PQ (b) เหลืองอมเขียว (yellowish green) ขาวและเหลือง (white and yellow) ขาวและเหลืองอมเขียว (white and เหลืองและเหลืองอมเขียว (yellow and		1 2 3 4 5 6
อธิบาย ประเมินและบันทึกใบที่ยาวที่สุด โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
14. VG ใบ : การมีขน (Leaf: pubescence) ไม่มี (absent) QL (b) มี (present)		1 9
อธิบาย ประเมินและบันทึกใบที่ยาวที่สุด โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์		

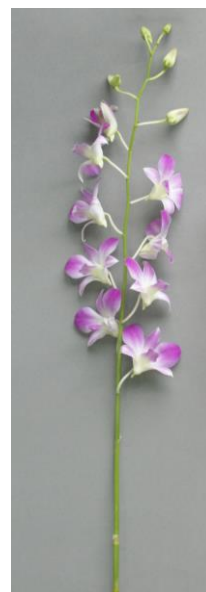
ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
16. VG ช่อดอก : ชนิดช่อดอก (Inflorescence : type of flower) (+) ดอกเดี่ยว (single) QL (c) ช่อดอก (inflorescence)		1 2

อธิบาย

ประเมินและบันทึกช่อดอกที่ยาวที่สุด เมื่อดอกบานมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ดอกเดี่ยว
(single)

ช่อดอก
(inflorescence)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
17. VG/ ช่อดอก : จำนวนดอกต่อช่อดอกหรือต่อลำ ลกกกล้วย (Inflorescence: number of (*) MS น้อย (few) (+) ปานกลาง (medium) QN (c) มาก (many)		3 5 7
อธิบาย เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกช่อดอกที่ยาวที่สุด เมื่อดอกบานมากกว่า 50 เปอร์เซนต์ สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย กล้วยไม้สกุลหวายที่มีลักษณะเป็นช่อดอก ให้นับดอกตั้งแต่ดอกแรกจนถึงปลายช่อดอก กล้วยไม้สกุลหวายที่มีดอกติดที่ลำลูกกล้วย ให้นับดอกตั้งแต่ดอกที่อยู่ล่างสุดจนถึงปลายลำลูกกล้วย		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
18. VG ช่อดอก : ลักษณะของก้านช่อดอก (Inflorescence : axis type) (+) QL (c)		1 2

อธิบาย

ประเมินและบันทึกช่อดอกที่ยาวที่สุด เมื่อดอกบานมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ตรง
(straight)

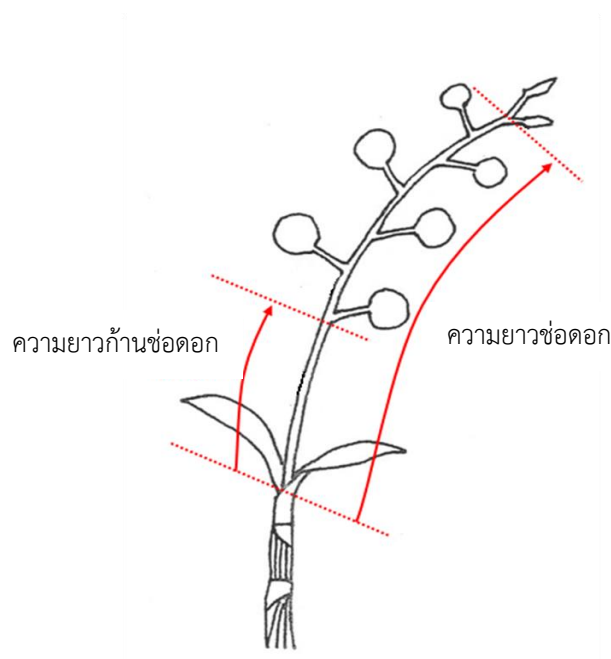
ซิกแซก
(zig-zag)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
19. VG/ ช่อดอก : การเรียงตัวของช่อดอก (inflorescence : arranging of flower) (*) MS 2 แถว (2 rows) 3 แถว (3 rows) PQ (c) 4 แถว (4 rows) มากกว่า 4 แถว (more than 4 rows)		1 2 3 4
อธิบาย เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกช่อดอกที่ยาวที่สุด เมื่อดอกบานมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
20. VG/ เฉพาะพันธุ์ที่เป็นแบบช่อดอกยาว : ช่อดอก : ความยาวช่อดอก (Only varieties with inflorescence type : length) (*) MS สั้น (short) (+) ปานกลาง (medium) QN (c) ยาว (long)		3 5 7

อธิบาย

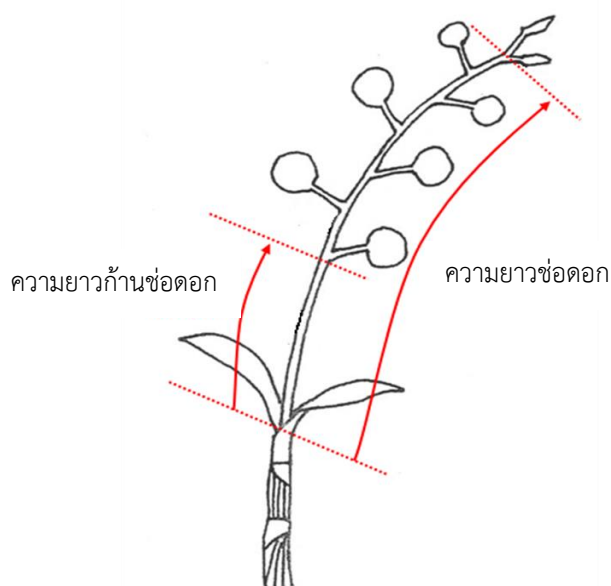
เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกช่อดอกที่ยาวที่สุด เมื่อดอกบานมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
21. VG/ ช่อดอก : ความยาวก้านช่อดอก (Inflorescence: length of peduncle) (*) MS สั้น (short) (+) ปานกลาง (medium) QN (c) ยาว (long)		3 5 7

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกช่อดอกที่ยาวที่สุด เมื่อดอกบานมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
22. VG/ ช่อดอก : ความหนาแน่นช่อดอก (Inflorescence: thickness of (*) MS บาง (thin) ปานกลาง (medium) QN (c) หนา (thick)		3 5 7
อธิบาย เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกช่อดอกที่ยาวที่สุด เมื่อดอกบานมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
23. VG	ช่อดอก : ทิศทางช่อดอก (Inflorescence: attitude)		
(*)	กึ่งตั้งตรง (semi-erect)		1
(+)	แนวนอน (horizontal)		2
PQ (c)	ห้อยลง (pendulous)		3

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกช่อดอกที่ยาวที่สุด เมื่อดอกบานมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

กึ่งตั้งตรง
(semi-erect)

แนวนอน
(horizontal)

ห้อยลง
(pendulous)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
24. VG/ ช่อดอก : ความหนาแน่นของดอก (Inflorescence: density of flower) (*) MS น้อย (sparse) (+) ปานกลาง (medium) QN (c) หนาแน่น (dense)		3 5 7

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกช่อดอกที่ยาวที่สุด เมื่อดอกบานมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

น้อย
(sparse)

ปานกลาง
(medium)

หนาแน่น
(dense)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
25.	VG/ ดอก : ความยาวก้านดอก (Flower: length of pedicel)		
(*)	MS สั้น (short)		3
	ปานกลาง (medium)		5
QN	(c) ยาว (long)		7

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
สีจะจาง สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

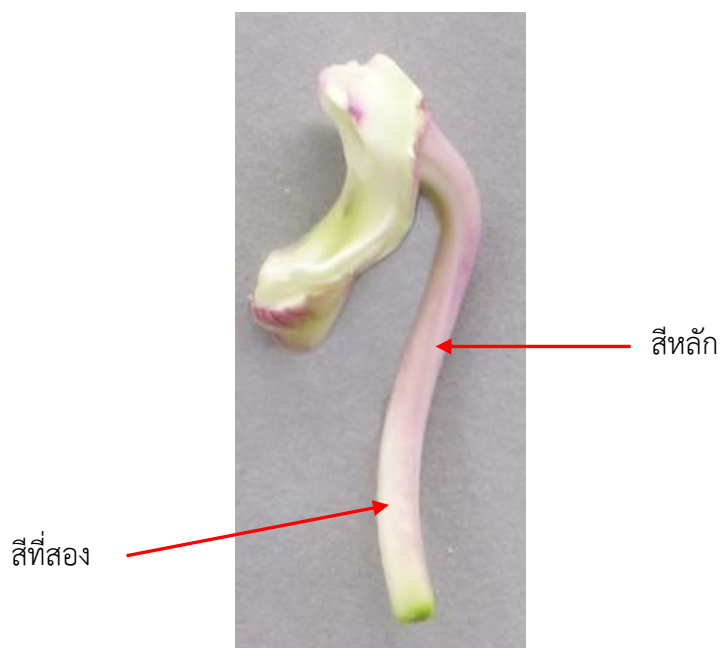

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
26. VG ดอก : สีหลักของก้านดอก (Flower: main color of pedicel) (*) (c) RHS Color Chart (indicate reference PQ)		

คำอธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
 สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึก
 โดยใช้ RHS Color Chart

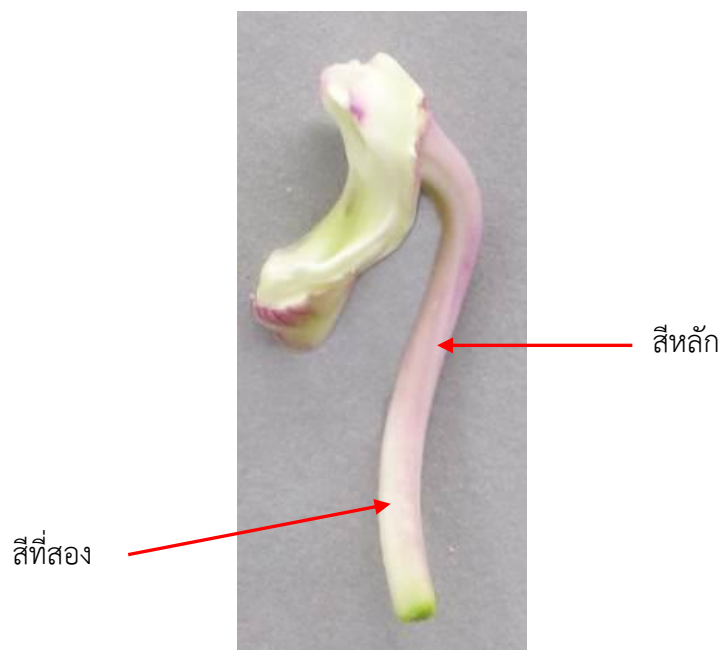
สีหลัก คือ สีที่มีพื้นที่มาก

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
27. VG ดอก : การมีสีที่สองของก้านดอก (Flower: secondary color of pedicel) ไม่มี (absent) QL (c) มี (present)		1 9

อธิบาย

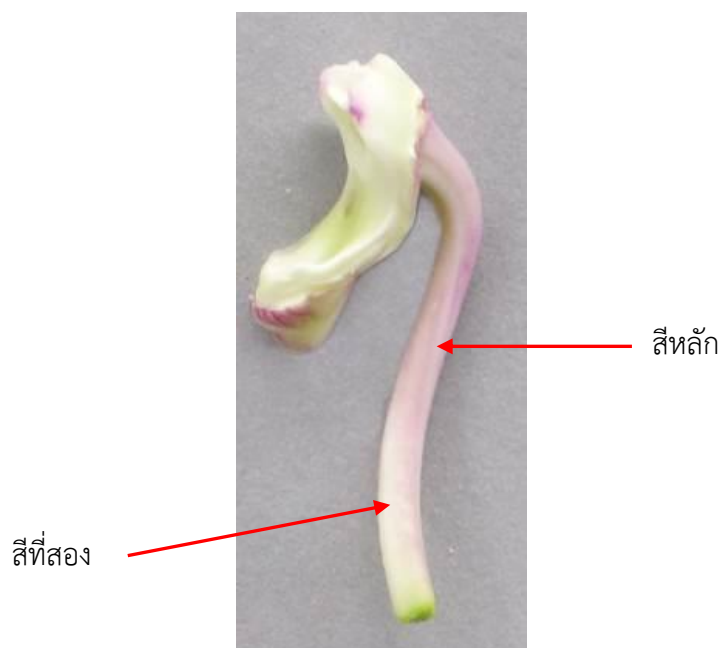
ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
28. VG ดอก : สีที่สองของก้านดอก (Flower: main color of pedicel) (c) RHS Color Chart (indicate reference PQ		

คำอธิบาย

ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RHS Color Chart

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
30. VG/ ดอก : ความยาวคางดอก (Flower: length of mentum) MS ไม่มีหรือสั้นมาก (absent or very short) (+) สั้น (short) QN (c) ปานกลาง (medium) ยาว (long)		1 3 5 7

อธิบาย

ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

ไม่มีหรือสั้นมาก
(absent or very short)

สั้น
(short)

ปานกลาง
(medium)

ปานกลาง
(medium)

ยาว
(long)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
31.	VG ดอก : การแยกกันของกลีบเลี้ยงและกลีบ ดอก (Flower: separation of sepals and petals)		
(*)	แยกกัน (separated)		1
(+)	ซ้อนทับกันเล็กน้อย (slightly overlapping)		2
PQ	(c) ซ้อนทับกัน (overlapping)		3

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
 สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

แยกกัน
(separated)

ซ้อนทับกันเล็กน้อย
(slightly overlapping)

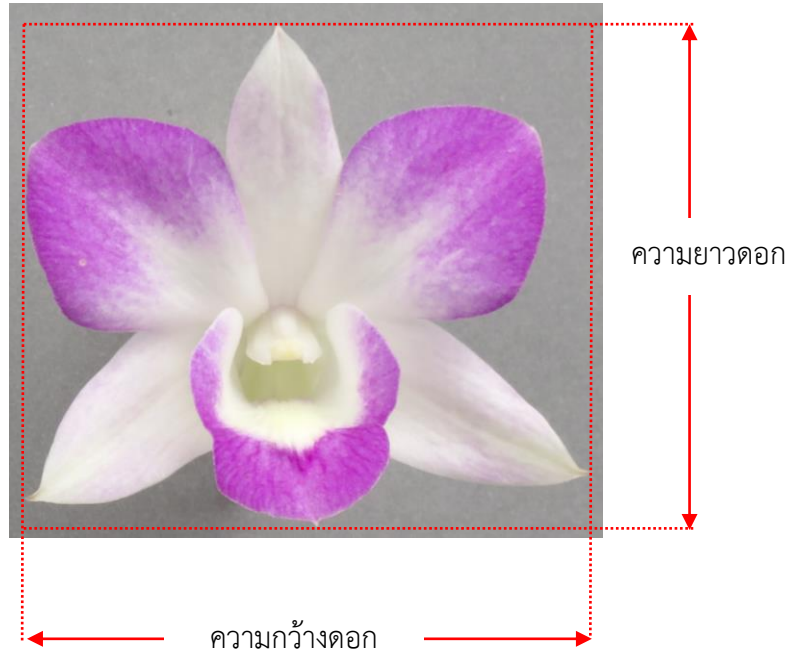

ซ้อนทับกัน
(overlapping)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
32.	VG/ ดอก : ความยาวดอก (Flower: length)		
(*)	MS สั้น (short)		3
(+)	ปานกลาง (medium)		5
QN	(c) ยาว (long)		7

อธิบาย

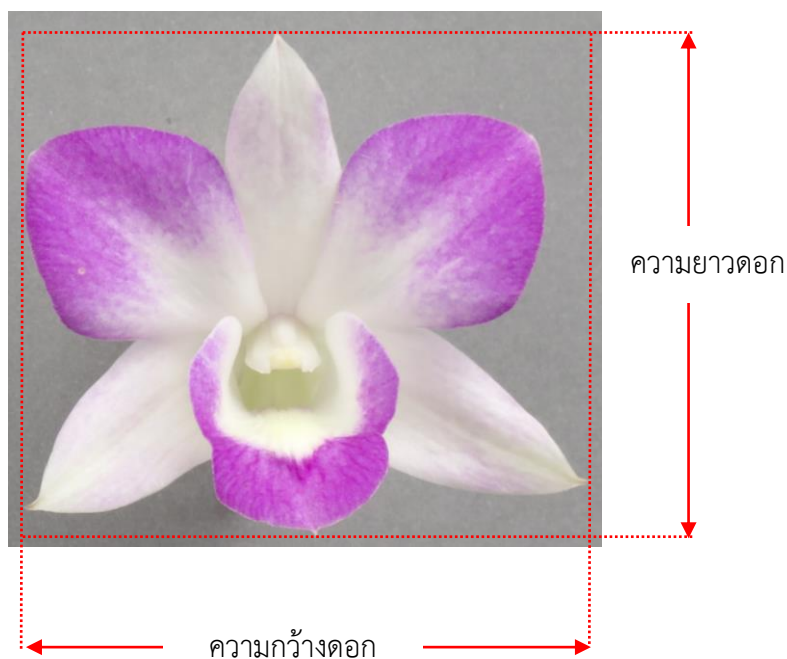
เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
33. VG/ ดอก : ความกว้างดอก (Flower: width) (*) MS แคบ (narrow) (+) ปานกลาง (medium) QN (c) กว้าง (broad)		3 5 7

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่
 สีจะจาง สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

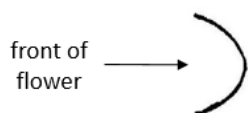

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
34. VG ดอก : การมีกลิ่นหอม (Flower: fragrance) ไม่มี (absent) QL (c) มี (present)		1 9
อธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
35. VG/ กลีบเลี้ยงด้านบน : การโค้งของกลีบเลี้ยง ด้านบน (Dorsal sepal: curvature of longitudinal axis) (*) MS โค้งมาก (strongly incurving) (+) โค้งเล็กน้อย (weakly incurving) QN (c) ตรง (straight) หงายเล็กน้อย (weakly reflexing) หงายมาก (strongly reflexing)		1 3 5 7 9

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

โค้งมาก
(strongly incurving)

โค้งเล็กน้อย
(weakly incurving)

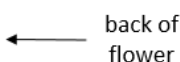
ตรง
(straight)

หงายเล็กน้อย
(weakly reflexing)

หงายมาก
(strongly reflexing)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
36. VG/ กลีบเลี้ยงด้านบน : ความยาว (Dorsal sepal: length) (*) MS สั้น (short) (+) ปานกลาง (medium) QN (c) ยาว (long)		3 5 7

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
 สีจะจาง สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

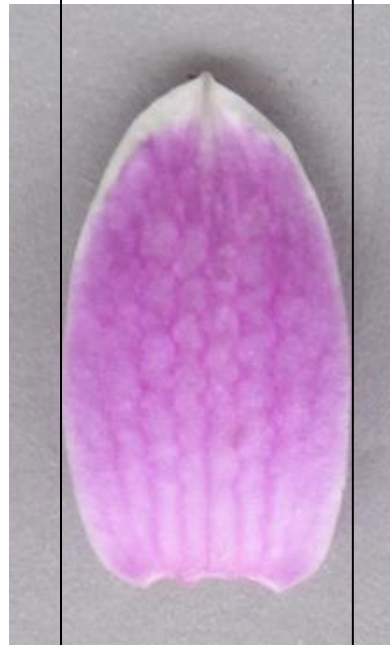
ความยาว (เซนติเมตร)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
37. VG/ กลีบเลี้ยงด้านบน : ความกว้าง (Dorsal sepal: width) (*) MS แคบ (narrow) (+) ปานกลาง (medium) QN (c) กว้าง (broad)		3 5 7

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

ความกว้าง (เซนติเมตร)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)			ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
38.	VG	กลีบเลี้ยงด้านบน :รูปร่าง (Dorsal sepal: shape)		
(*)		รูปสามเหลี่ยม (triangular)		1
(+)		รูปไข่ (ovate)		2
PQ	(c)	รูปกลม (circular)		3

รูปรี (elliptic)	4
รูปขอบขนาน (oblong)	5
รูปแถบ (linear)	6
รูปไข่กลับ (obovate)	7
รูปใบหอกกลับ (oblanceolate)	8
รูปพาย (spatulate)	9
รูปสามเหลี่ยมกลับ (obtriangular)	10

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
 สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

รูปสามเหลี่ยม
(triangular)

รูปไข่
(ovate)

รูปกลม
(circular)

รูปรี
(elliptic)

รูปขอบขนาน
(oblong)

รูปแถบ
(linear)

รูปไข่กลับ
(obovate)

รูปใบหอกกลับ
(oblanceolate)

รูปพาย
(spatulate)

รูปสามเหลี่ยมกลับ
(obtriangular)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
--	---------------------------------------	------------------

39.	VG	กลีบเลี้ยงด้านบน : การบิด (Dorsal sepal: twisting)		
(*)		ไม่บิด (absent)		1
		บิดน้อย (weak)		3
QN	(c)	บิดปานกลาง (medium)		5
		บิดมาก(strong)		7

อธิบาย

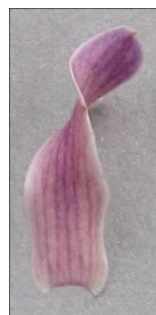
เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
 สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ไม่บิด
(absent)

บิดน้อย
(weak)

บิดปานกลาง
(medium)

บิดมาก
(very strong)

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)		(Example varieties)	(Note)
40.	VG กลีบเลี้ยงด้านบน : การเป็นคลื่นที่ขอบ (Dorsal sepal undulation of margin)		
(*)	ไม่เป็นคลื่น(absent)		1
	เป็นคลื่นเล็กน้อย (weak)		3
QN	(c) เป็นคลื่นปานกลาง (medium)		5
	เป็นคลื่นมาก (strong)		7

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ไม่เป็นคลื่น
(absent)

เป็นคลื่นเล็กน้อย
(weak)

เป็นคลื่นปานกลาง
(medium)

เป็นคลื่นมาก
(strong)

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)		(Example varieties)	(Note)
41.	VG ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยงด้านบน : รูปร่างตัดตามขวาง (<u>Varieties</u> <u>excluding twisted type</u> : Dorsal		
(*)	เว้ามาก (strongly concave)		1
(+)	เว้าเล็กน้อย (weakly concave)		3
QN (c)	แบน (flat)		5
	นูนเล็กน้อย (weakly convex)		7
	นูนมาก (strongly convex)		9

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

เว้ามาก
(strongly concave)

เว้าเล็กน้อย
(weakly concave)

แบน
(flat)

นูนเล็กน้อย
(weakly convex)

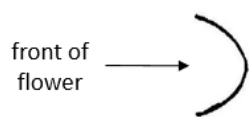

นูนมาก
(strongly convex)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
42.	VG กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การโค้งของกลีบเลี้ยงด้านข้าง (Lateral sepal: curvature of longitudinal axis) (*) โค้งมาก (strongly incurving) (+) โค้งเล็กน้อย (weakly incurving) QN (c) ตรง (straight) หงายเล็กน้อย (weakly reflexing) หงายมาก (strongly reflexing)		1 3 5 7 9

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

โค้งมาก
(strongly incurving)

โค้งเล็กน้อย
(weakly incurving)

ตรง
(straight)

หงายเล็กน้อย
(weakly reflexing)

หงายมาก
(strongly reflexing)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
43. VG/ กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความยาว (Lateral MS sepal: length) (*) สั้น (short) (+) ปานกลาง (medium) QN (c) ยาว (long)		3 5 7

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
 สีจะจาง สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

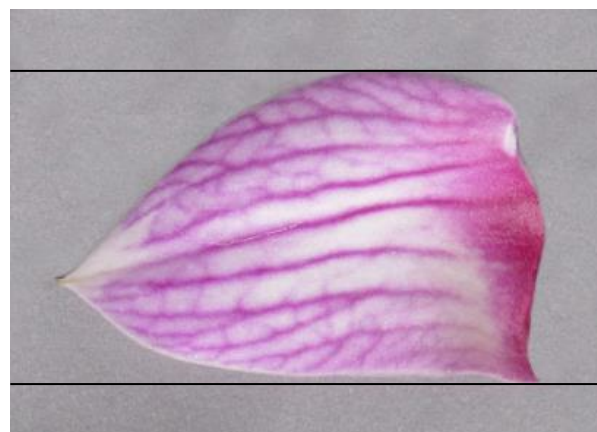

ความยาว (เซนติเมตร)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
44.	VG/ กลีบเลี้ยงด้านข้าง : ความกว้าง (Lateral		
MS	sepal width)		
(*)	แคบ (narrow)		3
(+)	ปานกลาง (medium)		5
QN	(c) กว้าง (broad)		7

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
สีจะจาง สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

ความกว้าง (เซนติเมตร)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
45.	VG กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่าง (Lateral sepal: shape)		
(*)	รูปสามเหลี่ยม (triangular)		1
(+)	รูปไข่ (ovate)		2
PQ	(c) รูปกลม (circular)		3
	รูปรี (elliptic)		4
	รูปขอบขนาน (oblong)		5
	รูปแถบ (linear)		6
	รูปไข่กลับ (obovate)		7
	รูปใบหอกกลับ (oblanceolate)		8
	รูปพาย (spatulate)		9
	รูปสามเหลี่ยมกลับ (obtriangular)		10

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
 สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

รูปสามเหลี่ยม
(triangular)

รูปไข่
(ovate)

รูปกลม
(circular)

รูปรี
(elliptic)

รูปขอบขนาน
(oblong)

รูปแถบ
(linear)

รูปไข่กลับ
(obovate)

รูปใบหอกกลับ
(oblanceolate)

รูปพาย
(spatulate)

รูปสามเหลี่ยมกลับ
(obtriangular)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)			ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
46.	VG	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การบิด (Lateral sepal: twisting)		
(*)		ไม่บิด (absent)		1
		บิดน้อย (weak)		3
QN	(c)	บิดปานกลาง (medium)		5
		บิดมาก (strong)		7

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มทีก่อนหน้านี้
สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ไม่ปิดหรือปิดน้อยมาก
(absent or very weak)

ปิดเล็กน้อย
(weak)

ปิดปานกลาง
(medium)

ปิดมาก
(strong)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
--	---------------------------------------	------------------

47.	VG	กลีบเลี้ยงด้านข้าง : การเป็นคลื่นที่ขอบ (Lateral sepal: undulation of margin)		
(*)		ไม่เป็นคลื่น(absent)		1
		เป็นคลื่นเล็กน้อย (weak)		3
QN	(c)	เป็นคลื่นปานกลาง (medium)		5
		เป็นคลื่นมาก (strong)		7

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ไม่เป็นคลื่น
(absent or very weak)

เป็นคลื่นเล็กน้อย
(weak)

เป็นคลื่นปานกลาง
(medium)

เป็นคลื่นมาก
(strong)

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)		(Example varieties)	(Note)
48.	VG ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบเลี้ยงด้านข้าง : รูปร่างตัดตามขวาง (<u>Varieties</u> <u>excluding twisted type</u> : Lateral sepal: shape in cross section)		
(*)	เว้ามาก (strongly concave)		1
(+)	เว้าเล็กน้อย (weakly concave)		3
QN (c)	แบน (flat)		5
	นูนเล็กน้อย (weakly convex)		7
	นูนมาก (strongly convex)		9

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

เว้ามาก
(strongly concave)

เว้าเล็กน้อย
(weakly concave)

แบน
(flat)

นูนเล็กน้อย
(weakly convex)

นูนมาก
(strongly convex)

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)		(Example varieties)	(Note)
49.	VG กลีบเลี้ยง : การมีลวดลาย (Sepal: pattern)		
(*)	ไม่มี (absent)		1
(+)	(c) มี (present)		9
QL	(e)		

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ไม่มี
(absent)

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)			(Example varieties)	(Note)
50.	VG	กลีบเลี้ยง : สีไล่ระดับ (Sepal: shading pattern)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

มี
(present)

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)			(Example varieties)	(Note)
51.	VG	กลีบเลี้ยง : มีเส้นขอบ (Sepal: marginal outline)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
 สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

เส้นขอบ

มี

(present)

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)			(Example varieties)	(Note)
52.	VG	กลีบเลี้ยง : ลายแตกแขนง (Sepal: veined pattern)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ลายแตกแขนง

มี
(present)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
53. VG กลีบเลี้ยง : ลายริ้ว (Sepal: striped pattern) (*) ไม่มี (absent) (+) (c) มี (present) QL (e)		1 9

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ลายริ้ว

มี
(present)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
54. VG กลีบเลี้ยง : ลายตาข่าย (Sepal: netted pattern) (*) ไม่มี (absent) (+) (c) มี (present) QL (e)		1 9

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
 สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ลายตาข่าย

มี
(present)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
55.	VG กลีบเลี้ยง : ลายจุด (Sepal: spotted pattern)		
(*)	ไม่มี (absent)		1
(+)	(c) มี (present)		9
QL	(e)		

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

มี

(present)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)			ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
56.	VG	กลีบเลี้ยง : ปั่น (Sepal: flushed pattern)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์
ลักษณะปั่น คือ สีจะฟุ้งกระจาย ไม่มีขอบที่ชัดเจน

มี

(present)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
57. VG กลีบเลี้ยง : แด้ม (Sepal: splashed (*) (c) ไม่มี (absent) (+) (e) มี (present) QL		1 9

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มทีก่อนหน้านี้
 สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ลักษณะแด้ม คือ สีจะไม่ฟุ้งกระจาย มีขอบที่ชัดเจน

มี
(present)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
58. VG กลีบเลี้ยง : สีพื้น (Sepal: ground colour) (*) (c) RHS Color Chart (indicate reference PQ (e)		
คำอธิบาย เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้ สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึก โดยใช้ RHS Color Chart		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
59. VG เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : สีของสีไล่ระดับ (<u>Varieties with shading sepals only</u>: Sepal: color of shading) (c) RHS Color Chart (indicate reference PQ (e)		
คำอธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RSH Color Chart		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
60. VG เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบเลี้ยง : ขนาดพื้นที่ของสีไล่ระดับ (<u>Varieties with shading sepals only</u> : Sepal: extent of shading) เล็ก (small) (+) (c) ปานกลาง (medium) QN (e) ใหญ่ (large)		3 5 7
อธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
61. VG เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบเลี้ยง : สีของ เส้นขอบ (<u>Vatieties with marginal outline sepals only</u> : Sepal : color of marginal outline) PQ (c) RHS Color Chart (indicate reference (e)		
คำอธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจ ภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RSH Color Chart		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
62. VG เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแตกแขนง : กีบเลี้ยง : สีของลายแตกแขนง (<u>Varieties with veined sepals only</u> : Sepal: color of vein) PQ (c) RHS Color Chart (indicate reference (e)		
คำอธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RHS Color Chart		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
63. VG เฉพาะพันธุ์ที่มีลายริ้ว : กลีบเลี้ยง : สีของลายริ้ว (<u>Varieties with striped sepals only</u>: Sepal: color of stripes) PQ (c) RHS Color Chart (indicate reference) (e)		
คำอธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RSH Color Chart		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
64. VG เฉพาะพันธุ์ที่มีลายตาข่าย : กลีบเลี้ยง : สีของลายตาข่าย (<u>Varieties with netted sepals only</u>: Sepal: color of netting) PQ (c) RHS Color Chart (indicate reference (e))		
คำอธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RSH Color Chart		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
65. VG เฉพาะพันธุ์ที่มีลายจุด : กลีบเลี้ยง : สีของ ลายจุด (<u>Varieties with spotted sepals only</u>: Sepal: color of spots) PQ (c) RHS Color Chart (indicate reference (e)		
คำอธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจ ภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RSH Color Chart		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
66. VG เฉพาะพันธุ์ที่มีลายปื้น : กลีบเลี้ยง : สีของ ปื้น (<u>Varieties with flushed sepals</u> <u>only</u> : Sepal: color of flush) PQ (c) RHS Color Chart (indicate reference (e)		
คำอธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจ ภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RHS Color Chart		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
67. VG เฉพาะพันธุ์ที่มีลายแต้ม : กลีบเลี้ยง : สีของ แต้ม (<u>Varieties with splashed sepals</u> <u>only: Sepal: color of splash</u>) PQ (c) RHS Color Chart (indicate reference (e)		
คำอธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจ ภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RHS Color Chart		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
68. VG/ กลีบดอก : ความยาว (Petal: length) (*) MS สั้น (short) (+) (c) ปานกลาง (medium) QN ยาว (long)		3 5 7

อธิบาย

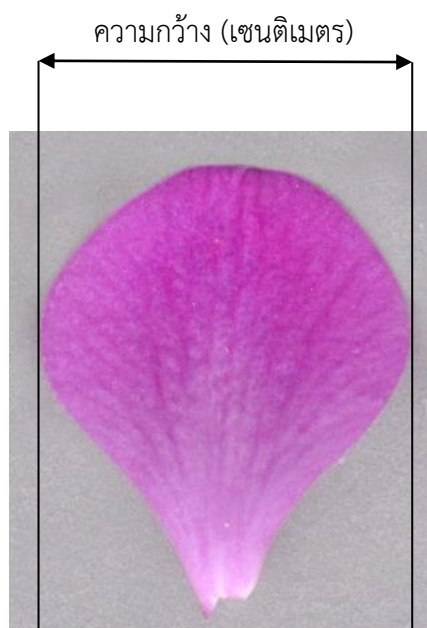
เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
69. VG/ กลีบดอก : ความกว้าง (Petal: width) (*) MS แคบ (narrow) (+) ปานกลาง (medium) QN (c) กว้าง (broad)		3 5 7

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่
สีจะจาง สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
70.	VG กลีบดอก :รูปร่าง (Petal: shape)		
(*)	รูปสามเหลี่ยม (triangular)		1
(+)	รูปไข่ (ovate)		2
PQ	(c) กลม (circular)		3
	รูปรี (elliptic)		4
	รูปกลม (oblong)		5
	รูปแถบ (linear)		6
	รูปไข่กลับ (obovate)		7
	รูปใบหอกกลับ (oblanceolate)		8
	รูปพาย (spatulate)		9
	รูปสามเหลี่ยมกลับ (obtriangular)		10

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

รูปสามเหลี่ยม
(triangular)

รูปไข่
(ovate)

รูปกลม
(circular)

รูปรี
(elliptic)

รูปขอบขนาน
(oblong)

รูปแถบ
(linear)

รูปไข่กลับ
(obovate)

รูปใบหอกกลับ
(oblanceolate)

รูปพาย
(spatulate)

รูปสามเหลี่ยมกลับ
(obtriangular)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
71. VG (*)	กลีบดอก : การบิด (Petal: twisting)		
	ไม่บิด (absent)		1
	บิดน้อย (weak)		3
	QN (c) บิดปานกลาง (medium)		5
	บิดมาก(strong)		7
อธิบาย			
เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์			

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
72.	VG		
	ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบดอก : การเป็น คลื่นที่ขอบกลีบ (<u>Varieties excluding twisted type</u> : Petal: undulation of margin)		
(*)	ไม่เป็นคลื่น(absent)		1
	เป็นคลื่นเล็กน้อย (weak)		3
QN	(c) เป็นคลื่นปานกลาง (medium)		5
	เป็นคลื่นมาก (strong)		7

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ไม่เป็นคลื่น
(absent)

เป็นคลื่นเล็กน้อย
(weak)

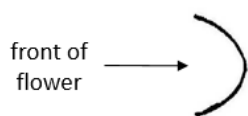
เป็นคลื่นปานกลาง
(medium)

เป็นคลื่นมาก
(strong)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
73.	VG กลีบดอก : การโค้งของกลีบดอก (Petal: curvature of longitudinal axis)		
(*)	โค้งมาก (strongly incurving)		1
(+)	โค้งเล็กน้อย (weakly incurving)		3
QN	(c) ตรง (straight)		5
	หงายเล็กน้อย (weakly recurving)		7
	หงายมาก (strongly recurving)		9

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

โค้งมาก
(strongly incurving)

โค้งเล็กน้อย
(weakly incurving)

ตรง
(straight)

หงายเล็กน้อย
(weakly reflexing)

หงายมาก
(strongly reflexing)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
74. VG ไม่รวมพันธุ์ที่กลีบบิด : กลีบดอก : รูปร่าง ตัดตามขวาง (<u>Varieties excluding twisted type</u> : Petal: shape in cross section) (*) เว้ามาก (strongly concave) (+) เว้าเล็กน้อย (weakly concave)		1 3

QN	(c) แบน (flat)		5
	นูนเล็กน้อย (weakly convex)		7
	นูนมาก (strongly convex)		9
อธิบาย เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้ สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ เว้ามาก (strongly concave) เว้าเล็กน้อย (weakly concave) แบน (flat) นูนเล็กน้อย (weakly convex) นูนมาก (strongly convex)			

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
--	---------------------------------------	------------------

75.	VG	กลีบดอก : การมีลวดลาย (Petal: pattern)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ไม่มี
(absent)

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)			(Example varieties)	(Note)
76.	VG	กลีบดอก : สีไล่ระดับ (Petal: shading pattern)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

มี
(present)

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)			(Example varieties)	(Note)
77.	VG	กลีบดอก : มีเส้นขอบ (Petal: marginal outline)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

เส้นขอบ

มี
(present)

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)			(Example varieties)	(Note)
78.	VG	กลีบดอก : ลายแตกแขนง (Petal: veined pattern)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)	(c)	มี (present)		9
QL	(e)			

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ลายแตกแขนง

มี
(present)

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)			(Example varieties)	(Note)
79.	VG	กลีบดอก : ลายริ้ว (Petal: striped pattern)		
(*)				
(+)	(c)	ไม่มี (absent)		1
QL	(e)	มี (present)		9

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
 สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ลายริ้ว

มี

(present)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)			ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
80.	VG	กลีบดอก : ลายตาข่าย (Petal: netted pattern)		
(*)				
(+)	(c)	ไม่มี (absent)		1
QL	(e)	มี (present)		9

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ลายตาข่าย

มี
(present)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)			ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
81.	VG	กลีบดอก : ลายจุด (Petal: spotted pattern)		
(*)				
(+)	(c)	ไม่มี (absent)		1
QL	(e)	มี (present)		9

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่
สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

มี
(present)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
82. VG กลีบดอก : ป็น (Petal: flushed pattern) (*) (c) ไม่มี (absent) (+) (e) มี (present) QL		1 9

อธิบาย

ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

มี
(present)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
83. VG	กลีบดอก : แด้ม (Petal: splashed (*) pattern)		
(+)	(c) ไม่มี (absent)		1
QL	(e) มี (present)		9

อธิบาย

ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

มี
(present)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
84. VG กลีบดอก : สีพื้น (Petal: ground color) (*) (c) RHS Color Chart (indicate reference PQ (e)		
คำอธิบาย เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RSH Color Chart		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
85. VG เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : สีของสีไล่ระดับ (<u>Varieties with shaded petals only</u>: Petal: color of shading) (c) RHS Color Chart (indicate reference PQ (e)		
คำอธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RSH Color Chart		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
86. VG เฉพาะพันธุ์ที่เป็นสีไล่ระดับ : กลีบดอก : ขนาดพื้นที่ของสีไล่ระดับ (<u>Varieties with shading sepals only</u> : <u>Pepal: extent of shading</u>) เล็ก (small) (+) (c) ปานกลาง (medium) QN (e) ใหญ่ (large)		3 5 7
อธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์		

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)		(Example varieties)	(Note)
87.	VG เฉพาะพันธุ์ที่มีเส้นขอบ : กลีบดอก : สีของ เส้นขอบ (<u>Varieties with marginal outline petals only</u> : Petal: color of) (c) RHS Color Chart (indicate reference PQ (e)		
คำอธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจ ภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RSH Color Chart			

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)	(Example varieties)	(Note)
88. VG เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายแตกแขนง : กลีบดอก : สีของลายแตกแขนง (<u>Varieties with veined petals only</u>: Petal: color of vein) (c) RHS Color Chart (indicate reference PQ (e)		
คำอธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RSH Color Chart		

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)	(Example varieties)	(Note)
89. VG เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายริ้ว : กลีบดอก : สีของลายริ้ว (<u>Varieties with striped petals only</u>: Petal: color of stripes) (c) RHS Color Chart (indicate reference PQ (e)		
คำอธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RSH Color Chart		

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)		(Example varieties)	(Note)
90.	VG เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายตาข่าย : กลีบดอก : สีของลายตาข่าย (<u>Varieties with netted petals only</u> : Petal: color of netting) (c) RHS Color Chart (indicate reference PQ (e)		
คำอธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RHS Color Chart			

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)	(Example varieties)	(Note)
91. VG เฉพาะพันธุ์ที่เป็นลายจุด : กลีบดอก : สี ของลายจุด (<u>Varieties with spotted petals only</u> : Petal: color of spots) (c) RHS Color Chart (indicate reference PQ (e)		
คำอธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจ ภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RSH Color Chart		

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)	(Example varieties)	(Note)
92. VG เฉพาะพันธุ์ที่เป็นปิ่น : กลีบดอก : สีของปิ่น (Varieties with flushed petals only: Petal: color of flush) (c) RHS Color Chart (indicate reference PQ (e)		
คำอธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RSH Color Chart		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
94. VG/ ปาก : ความยาว (Lip: length) (*) MS สั้น (short) ปานกลาง (medium) QN (c) ยาว (long)		3 5 7

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่
 สีจะจาง สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

ความยาว (เซนติเมตร)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
95. VG/ ปาก : ความกว้าง (Lip: width) (*) MS แคบ (narrow) ปานกลาง (medium) QN (c) กว้าง (broad)		3 5 7

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่
สีจะจาง สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย

ความกว้าง (เซนติเมตร)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
96. VG ปาก : การมีหูกليبปาก (Lip: presence of lateral lobe) (*) ไม่มี (absent) (+) มี (present) QL (c)		1 9

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
 สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ไม่มี
(absent)

มี
(present)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
97. VG เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกليبปาก : ปาก : รูปร่างปาก (<u>Varieties without lateral lobes only: Lip: shape</u>) (*) รูปรี่ (elliptic) (+) รูปกลม (circular) PQ (c) รูปกลมแป้น (transverse elliptic)		1 2 3

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
 สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

รูปรี
(elliptic)

รูปกลม
(circular)

รูปกลมแป้น
(transverse elliptic)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
98. VG ปาก : การมีปากที่เหมือนกลีบดอก (Lip : lip change to petal) ไม่มี (absent) (+) มี (present) PQ (c)		1 9

อธิบาย

ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ปากที่เปลี่ยนเป็นกลีบ

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
99.	VG เฉพาะพันธุ์ที่ไม่มีหูกليبปาก : ปาก : การ ซ้อนกันของโคนกลีบปาก (Varieties without lateral lobes		
(*)	ไม่ซ้อน (unoverlapping)		1
(+)	ชิดกัน (closed)		2
PQ	(c) ซ้อนทับกัน (overlapping)		3

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ไม่ซ้อน
(unoverlapping)

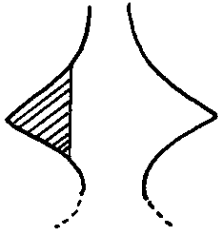
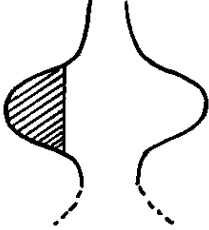
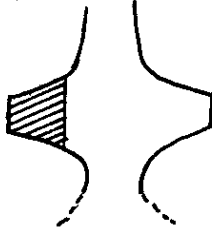
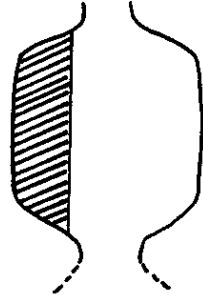

ชิดกัน
(closed)

ซ้อนทับกัน
(overlapping)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
100.	VG เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกليبปาก : ปาก : รูปร่างหูกليبปาก (<u>Varieties with lateral lobes only</u> : Lip: shape of lateral lobe)		
(*)	รูปสามเหลี่ยม (triangular)		1
(+)	รูปไข่ (ovate)		2
PQ	(c) รูปสี่เหลี่ยมคางหมูแคบ (narrow		3

รูปสี่เหลี่ยมคางหมูกว้าง (broad trapezoid)		4
อธิบาย เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มทีก่อนหน้านี้ สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ รูปสามเหลี่ยม (triangular) รูปไข่ (ovate) รูปสี่เหลี่ยมคางหมูแคบ (narrow trapezoid) รูปสี่เหลี่ยมคางหมูกว้าง (broad trapezoid)		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
--	---------------------------------------	------------------

101.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบปาก : ปาก : การซ้อนกันของหูกลิบปาก (Varieties without lateral lobes only: Lip: overlapping of lateral lobes)		
(*)		ปิด/ชิด (closed)		1
		เปิดปานกลาง (medium opened)		2
PQ	(c)	เปิดกว้าง (wide opened)		3
อธิบาย เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้ สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ ปิดหรือชิดกัน (closed) เปิดปานกลาง (medium opened) เปิดกว้าง (wide opened)				

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
--	---------------------------------------	------------------

102.	VG	เฉพาะพันธุ์ที่มีหูกลิบปาก : ปาก : รูปร่าง ปลายปาก (<u>Varieties with lateral lobes only</u> : Lip: shape of apical lobe)		
(*)		รูปไต (reniform)		1
(+)		รูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน (rhombic)		2
PQ	(c)	รูปกลม (circular)		3
		รูปรี (elliptic)		4
		รูปสามเหลี่ยม (triangle)	<i>Dendrobium fytchianum</i>	

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

รูปไต
(reniform)

รูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน
(rhombic)

รูปกลม
(circular)

รูปรี
(elliptic)

รูปสามเหลี่ยม
(triangle)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
--	---------------------------------------	------------------

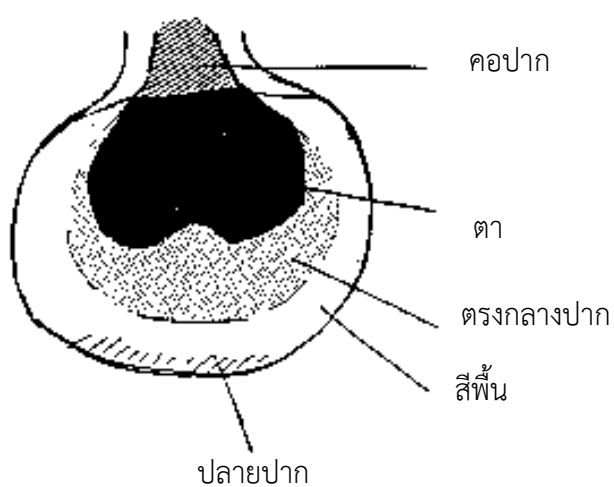
103.	VG	ปาก : จำนวนสีบนปาก (Lip: number of colors)		
(*)		1 สี (one)		1
	(c)	2 สี (two)		2
QL	(e)	3 สี (three)		3
		4 สี (four)		4
		5 สี (five)		5
		มากกว่า 5 สี (more than five)		6
อธิบาย เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มทีก่อนหน้านี้ สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์				

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)			(Example varieties)	(Note)
104.	VG	ปาก : การมีตาบนปาก (Lip: eye)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)		มี (present)		9
QL	(c)			

อธิบาย

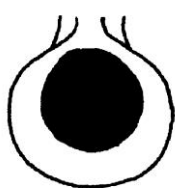
เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
 สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

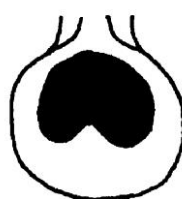
ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
105. VG ปาก : รูปร่างของตา (<u>Varities with eye only</u> : Lip: shape of eye) (*) แบบที่ 1 (type I) (+) แบบที่ 2 (type II) PQ (c) แบบที่ 3 (type III) แบบที่ 4 (type IV)		1 2 3 4

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

แบบที่ 1
(type I)

แบบที่ 2
(type II)

แบบที่ 3
(type III)

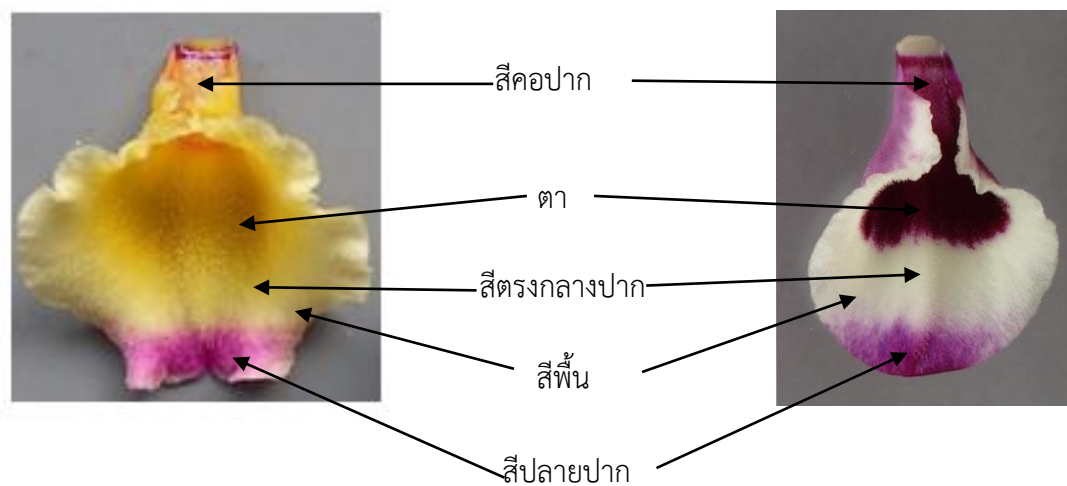

แบบที่ 4
(type IV)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
106. VG เฉพาะพันธุ์ที่มีตา : ปาก : สีของตา (Varieties with eye only: Lip: color of eye) (c) RHS Color Chart (indicate reference PQ (e)		

คำอธิบาย

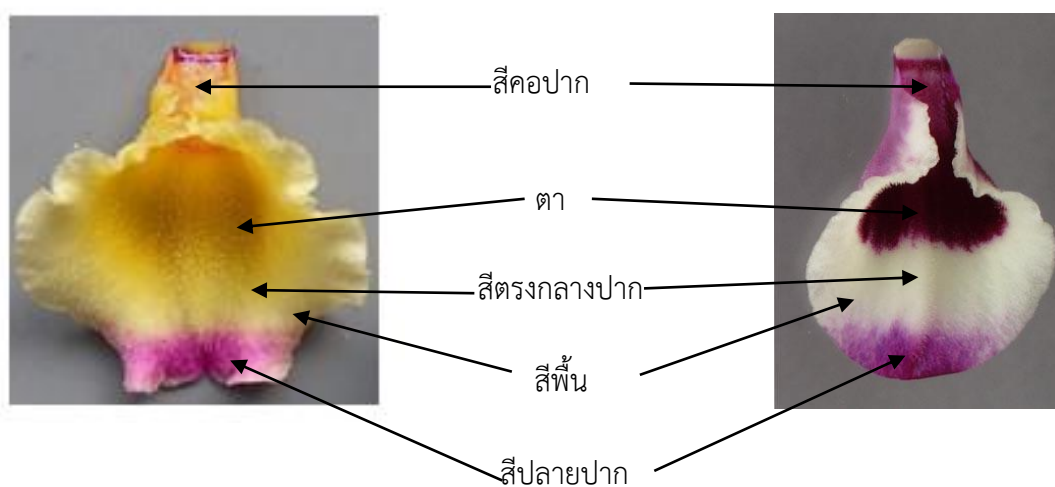
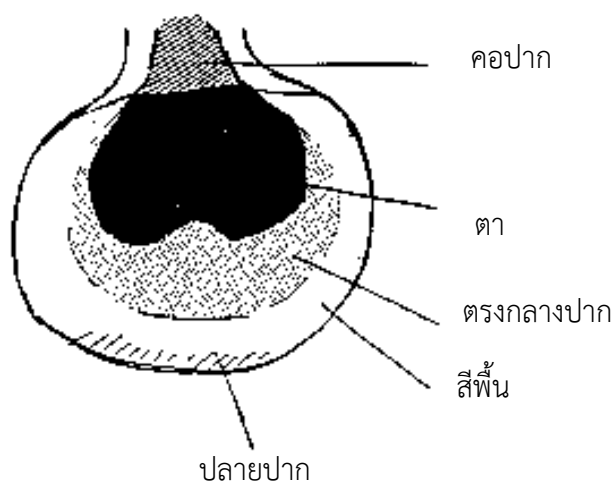
ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RHS Color Chart

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
107. VG ปาก : สีพื้น (Lip: ground color) (c) RHS Color Chart (indicate reference (+) PQ (e)		

คำอธิบาย

ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RHS Color Chart

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
108. VG ปาก : สีของหูกสีบปาก (Lip: color of lateral lobe) (c) RHS Color Chart (indicate reference (+) PQ (e)		

คำอธิบาย

ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เฟื่องบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RSH Color Chart

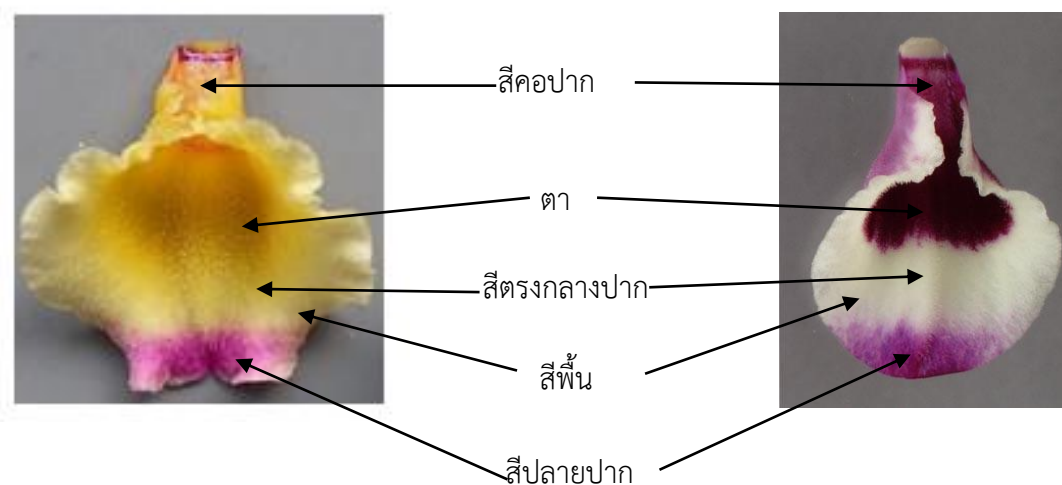
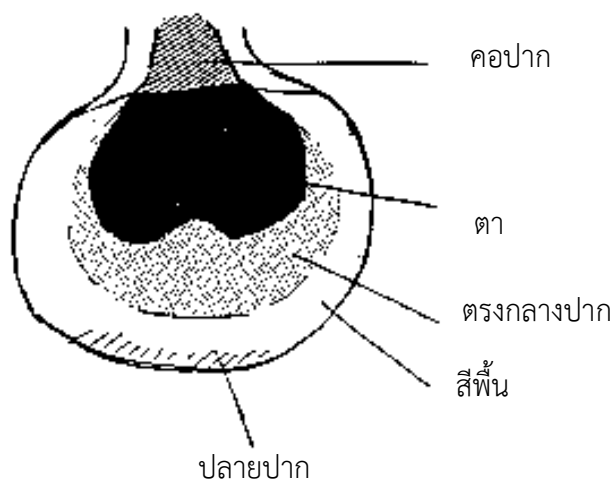
ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)			ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
109.	VG	ปาก : ลายบริเวณหูกليبปาก (Lip: pattern of lateral lobe) สีไล่ระดับ (shading) มีเส้นขอบ (marginal outline)		1 2
PQ	(c)	ลายแตกแขนง (veined)		3

ลายริ้ว (striped)		4
ลายตาข่าย (netted)		5
ลายจุด (spotted)		6
ปื้น (flushed)		7
แต้ม (splashed)		8
อธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
110. VG	ปาก : สีของคอปาก (Lip: color of throat)		
	(c) RHS Color Chart (indicate reference		
	(+)		
PQ	(e)		

คำอธิบาย

ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RSH Color Chart

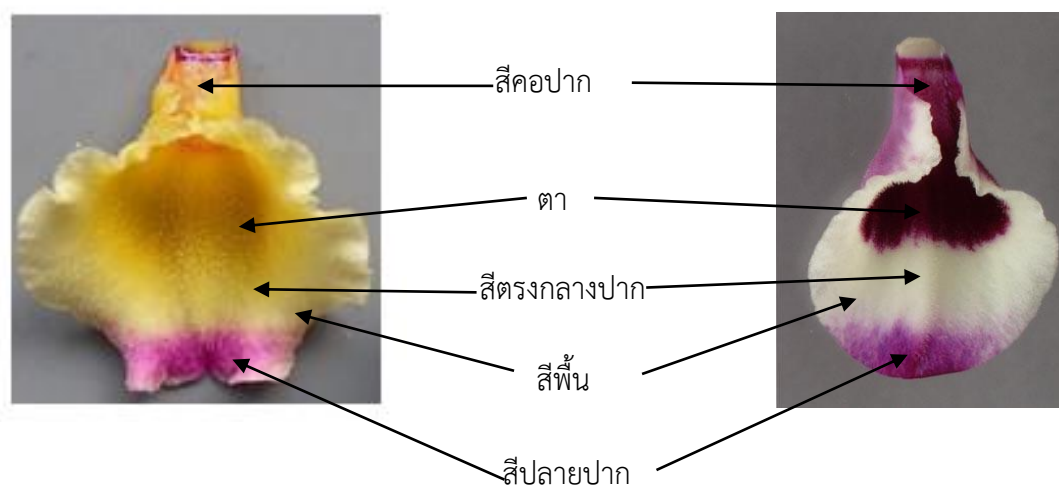
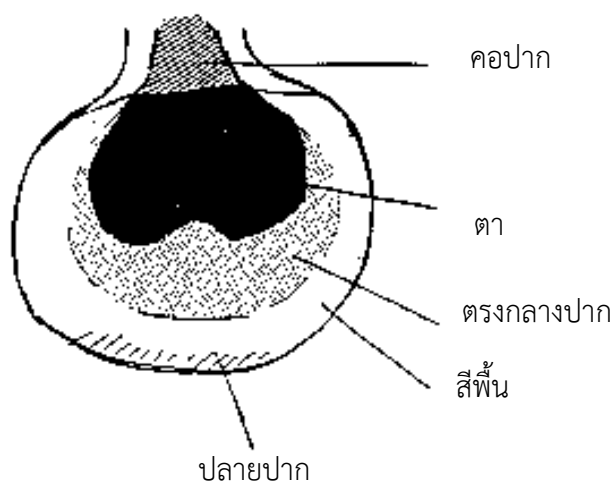
ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
111.	VG ปาก : ลายบริเวณคอปาก (Lip: pattern of throat) สีไล่ระดับ (shading) มีเส้นขอบ (marginal outline)		1 2
PQ	(c) ลายแตกแขนง (veined)		3

(e) ลายริ้ว (striped)		4
ลายตาข่าย (netted)		5
ลายจุด (spotted)		6
ปื้น (flushed)		7
แต้ม (splashed)		8
อธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
112.	VG ปาก : สีของตรงกลางปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น) (Lip: colour of middle part (if different from ground color)		
(+)	(c) RHS Color Chart (indicate reference		
PQ	(e)		

คำอธิบาย

ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RSH Color Chart

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
113.	VG ปาก : ลายบริเวณตรงกลางปาก (Lip: pattern of middle part) สีไล่ระดับ (shading) มีเส้นขอบ (marginal outline)		1 2
PQ	(c) ลายแตกแขนง (veined)		3

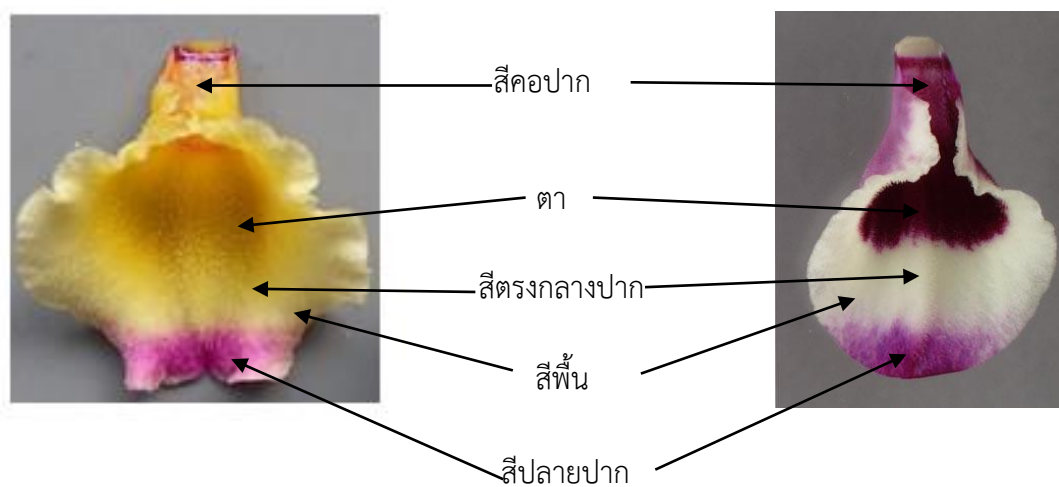
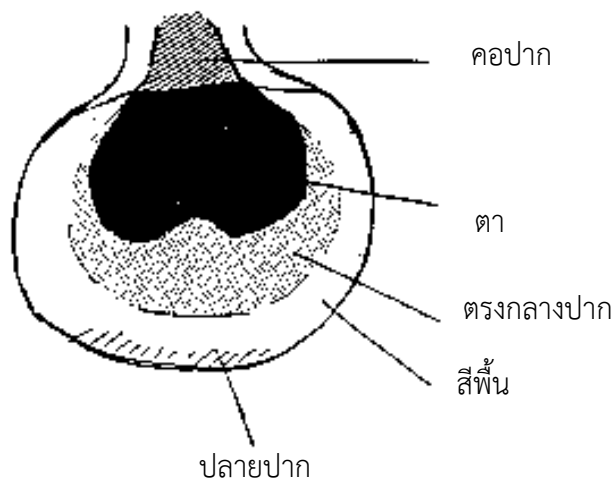
(e) ลายริ้ว (striped)		4
ลายตาข่าย (netted)		5
ลายจุด (spotted)		6
ปื้น (flushed)		7
แต้ม (splashed)		8
อธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์		

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)		ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
114. VG	ปาก : สีของบริเวณปลายปาก (ถ้าต่างจากสีพื้น) (Lip: colour of apical lobe (if different from ground color)		
(+)	(c) RHS Color Chart (indicate reference		

PQ (e)

คำอธิบาย

ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้ที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RSH Color Chart

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
115. VG ปาก : ลายบริเวณปลายปาก (Lip: pattern of apical lobe) สีไล่ระดับ (shading) มีเส้นขอบ (marginal outline)		1 2

PQ	(c)	ลายแตกแขนง (veined)		3
	(e)	ลายริ้ว (striped)		4
		ลายตาข่าย (netted)		5
		ลายจุด (spotted)		6
		ปื้น (flushed)		7
		แต้ม (splashed)		8
อธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจ ภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์				

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)			ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
116.	VG	ปาก : การบิดของปาก (Lip: twisting)		
(*)		ไม่บิด (absent)		1
		บิด (present)		9
QL	(c)			

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มทีก่อนหน้านี้
 สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
117. VG ปาก : การเป็นคลื่นของขอบปาก (Lip: undulation of margin) (*) ไม่เป็นคลื่น (absent)		1

	เป็นคลื่นเล็กน้อย (weak)		3
QN	(c) เป็นคลื่นปานกลาง (medium)		5
	เป็นคลื่นมาก (strong)		7
อธิบาย เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้ สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์			
			
	ไม่เป็นคลื่น (absent)	เป็นคลื่นเล็กน้อย (weak)	เป็นคลื่นปานกลาง (medium)
		เป็นคลื่นปานกลาง (medium)	

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
--	---------------------------------------	------------------

118.	VG	ปาก : การมีขนครุยที่ริมขอบปาก (Lip: density of marginal ciliate)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)		มี (present)		9
QL	(c)			

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ไม่มี
(absent)

มี
(present)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
--	---------------------------------------	------------------

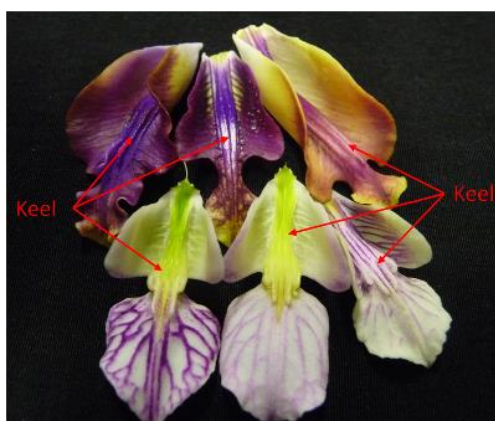
119. VG	ปาก : การมีสันบนปาก (Lip: keel)		
(+)	ไม่มี (absent)		1
QL	(c) มี (present)		9
อธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ ไม่มี (absent) มี (present)			

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
--	---------------------------------------	------------------

120.	VG	ปาก : ลักษณะสันบนปาก (Lip: type of keel)	
(+)		สันเรียบ (entire)	1
QL	(c)	ขนครุย (ciliate)	9

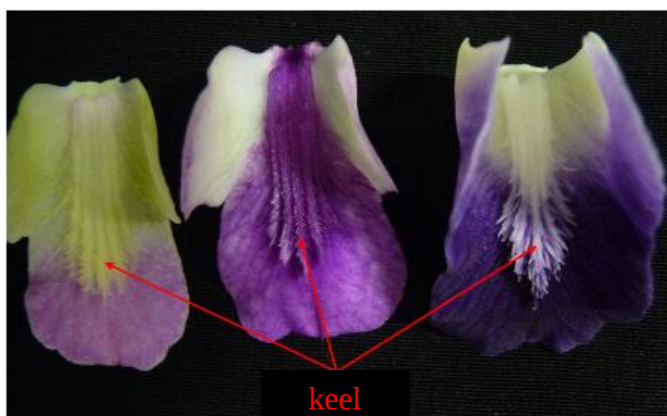
อธิบาย

ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

สันเรียบ

(entire)

ขนครุย

(ciliate)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
--	---------------------------------------	------------------

121.	VG	ปาก : สีของสัน (Lip: color of keel)		
PQ	(c)	RHS Color Chart (indicate reference)		
คำอธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางข้อดอกที่เพิงบานเต็มทีก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RSH Color Chart				

ลักษณะประจำพันธุ์	ตัวอย่างพันธุ์	ตัวเลข
-------------------	----------------	--------

(Characteristics)			(Example varieties)	(Note)
122.	VG	ปาก : การมีขนบนปาก (Lip: density of pubescence)		
(*)		ไม่มี (absent)		1
(+)		มี (present)		9
QL	(c)	มี (present)		

อธิบาย

เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้
 สีจะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์

ไม่มี
(absent)

มี
(present)

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)			ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
123.	VG	เส้าเกสร : ความยาวเส้าเกสร (Column: length)		
(*)	MS	สั้น (short)		3
		ปานกลาง (medium)		5
QN	(c)	ยาว (long)		7
อธิบาย เป็นลักษณะที่ต้องบันทึก ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนหน้านี้ สีจะจาง สุ่มเก็บข้อมูลและบันทึกข้อมูล จำนวน 10 ต้น/ซ้ำ รวม 20 ต้น แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย				

ลักษณะประจำพันธุ์ (Characteristics)	ตัวอย่างพันธุ์ (Example varieties)	ตัวเลข (Note)
124. VG เส้าเกสร : สีของฝาคีบอบับเรณู (Column: color of anther cap) (c) RHS Color Chart (indicate reference PQ (e)		
คำอธิบาย ประเมินและบันทึกดอกที่อยู่กลางช่อดอกที่เพิ่งบานเต็มที่ก่อนที่จะจาง โดยสำรวจภาพรวม แล้วบันทึกลักษณะส่วนใหญ่ที่ปรากฏเป็นตัวแทนของพันธุ์ บันทึกโดยใช้ RHS Color Chart		

ภาคผนวก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

กล้วยไม้สกุลหวาย (*Dendrobium* Sw.)

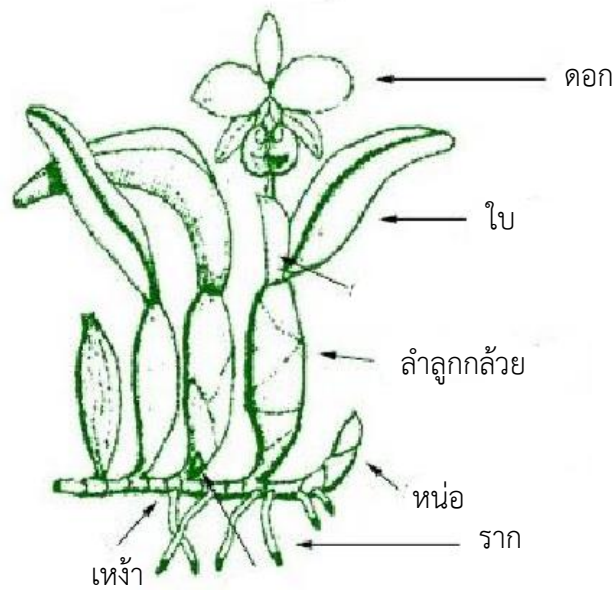
กล้วยไม้สกุลหวาย (*Dendrobium*) เป็นกล้วยไม้สกุลใหญ่ที่สุด มีการแพร่กระจายพันธุ์ออกไปในบริเวณกว้างทั้งในทวีปเอเชียและหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก นักพฤกษศาสตร์ได้จำแนกออกเป็นหมู่ประมาณ 20 หมู่ และรวบรวมกล้วยไม้ชนิดนี้ที่ค้นพบแล้วได้ประมาณ 1,000 ชนิดพันธุ์ ในไทยพบ 184 ชนิด

กล้วยไม้สกุลหวาย มีลักษณะการเจริญเติบโตแบบซิมโพเดียล คือ มีลำลูกกล้วย เมื่อลำต้นเจริญเติบโตเต็มที่แล้วจะแตกหน่อเป็นลำต้นใหม่และเป็นกอ มีระบบรากทั้งรากอากาศ ใบแข็งหนาสีเขียว ดอกมีลักษณะทั่วไปของกลีบชั้นนอกคู่บนและคู่ล่างขนาดยาวพองๆ กันโดยกลีบชั้นนอกบนจะอยู่อย่างอิสระเดี่ยวๆ ส่วนกลีบชั้นนอกคู่ล่างจะมีส่วนโคน ซึ่งมีลักษณะยื่นออกไปทางด้านหลังของส่วนล่างของดอกประสานเชื่อมติดกับฐานหรือสันหลังของเส้าเกสร และส่วนโคนของกลีบชั้นนอกคู่ล่างและส่วนฐานของเส้าเกสรซึ่งประกอปกกันจะปูดออกมา มีลักษณะคล้ายเดือยที่เรียกว่า “เดือยดอก” สำหรับกลีบชั้นในทั้งสองกลีบมีลักษณะต่างๆ กันแล้วแต่ชนิดพันธุ์ของกล้วยไม้นั้นๆ

กล้วยไม้สกุลหวายมีการเจริญเติบโตดีกว่ากล้วยไม้ประเภทอื่นๆ แตกหน่อ 2-3 หน่อต่อปี โดยปกติเกิดหนึ่งหน่อต่อหนึ่งลำ แต่ถ้าเลี้ยงดีอาจให้สองหน่อต่อหนึ่งลำได้ ลำๆ หนึ่งใช้เวลาประมาณ 3-6 เดือนก็จะเจริญสุดลำ เมื่อกล้วยไม้เจริญสุดลำก็จะให้ดอก 1-5 ช่อ จากตาที่ปลายลำและตาข้อที่ถัดลงมา ซึ่งแต่ละลำสามารถให้ช่อได้ประมาณ 5-15 ช่อ แล้วแต่สายพันธุ์และความสมบูรณ์ของต้น

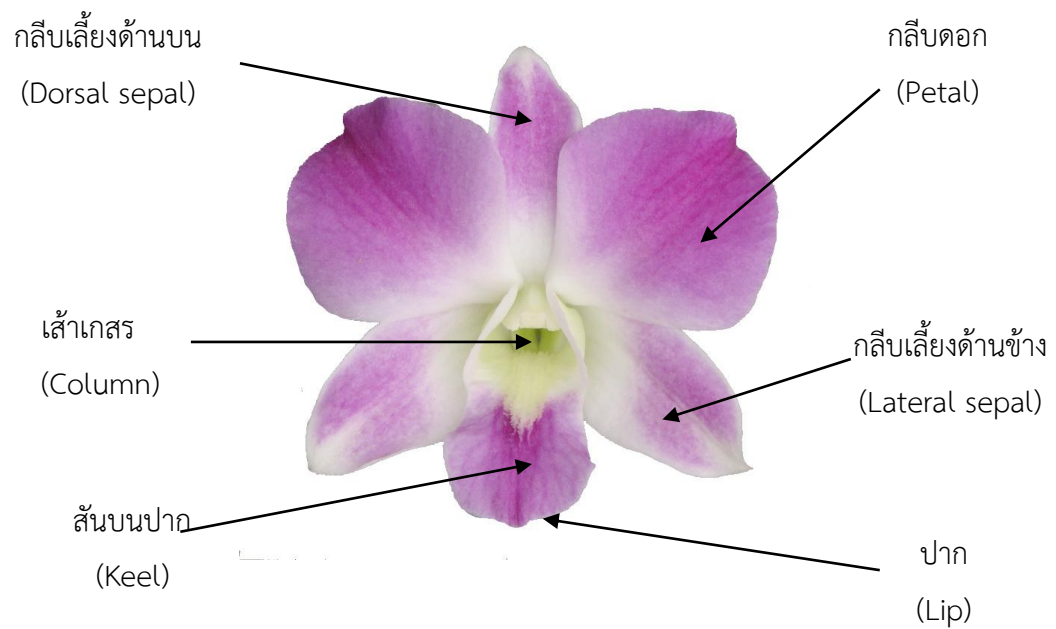
กล้วยไม้สกุลหวาย ถือว่าเป็นกล้วยไม้ที่เลี้ยงในประเทศไทยได้ง่ายที่สุด เพราะสภาพอากาศบ้านเราเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะเลี้ยง อีกทั้งยังให้ดอกง่ายทุกฤดูกาล จึงเป็นสายพันธุ์ที่มีการนำมาตัดดอกจำหน่ายส่งไปทั่วโลก การปลูกเลี้ยงก็มีหลายวิธีทั้งการปลูกลงกระเบะมะพร้าวอัดปลูกลงกระถางโดยใช้กาบมะพร้าวหรือถ่าน ในส่วนกระถางสามารถใช้ได้ทั้งกระถางพลาสติกและกระถางดินเผา เนื่องจากสายพันธุ์ที่เหมาะสมกับประเทศไทยจึงมีการพัฒนาสายพันธุ์ลูกผสม (Hybrid) ขึ้นมามากมายหลายสีสัน ในปัจจุบันได้มีการปลูกเพื่อขายทั้งกระถาง (Pot plant) เพื่อจะนำไปประดับตกแต่งสถานที่ต่างๆ เนื่องจากมีราคาถูกและดูแลง่าย

ส่วนประกอบของต้น

ส่วนประกอบของดอก

ส่วนประกอบของดอก

เอกสารอ้างอิง

กองคุ้มครองพันธุ์พืช.2546.กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอจดทะเบียน การพิจารณาคำขอจดทะเบียน การประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียน และแบบหนังสือสำคัญ แสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ พ.ศ.2546

<https://supaporn1346.wordpress.com/วิธีการปลูกกล้วยไม้/กล้วยไม้สกุลหวาย>

[https://th.wikipedia.org/wiki/สกุลหวาย_\(กล้วยไม้\)](https://th.wikipedia.org/wiki/สกุลหวาย_(กล้วยไม้))

www.panmai.com/Orchid/orchid.shtml

คณะผู้จัดทำ

1. นางสาวธิดากุญ แสนอุดม		ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช	ประธาน
2. นางสาวรุ่งทิพา ธนธาตุ		นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
3. นางสาววาสนา มั่งคั่ง		นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
4. นายปาน ปานขาว		นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
5. นางสาววราภรณ์ ทองพันธ์		นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
6. นายปณิพัท กฤษสมัศ		นักวิชาการเกษตรชำนาญการ	คณะทำงาน
7. นางสาวยุวลักษณ์ ผายดี		นักวิชาการเกษตรชำนาญการ	คณะทำงาน
8. นางสาวณัฐพร เสียงอ่อน		นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ	คณะทำงาน
9. นายอัฐพร สิทธิวิภูศิริ		นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ	คณะทำงาน
10. นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ของกลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช			คณะทำงาน